

EGYETÉRTÉS

Elfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 22.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A drágaság.

Budapest, november 13.

Sok mindenfélét irnak össze hivatottak és kevésbé hivatottak a drágaság okairól, de mindennél alaposabban mutatott rá tegnap este Wekerle miniszterelnök az alkotmánypárt értekezletén. A drágaság az országban nyomasztó, sőt talán nincs messze az idő, mikor általános összeomlásnak kell bekövetkeznie. A kormány szeptemberben valamennyi főváros polgármesterét felhívta, jelöljék meg azokat a kérdéseket, amelyek olyanok, hogy saját körükben meg nem oldhatják, hanem amelyek kormányintézkedést, vagy éppen törvényhozási intézkedést tennének szükségessé. Eddig még egyetlen válasz sem érkezett a minisztériumba.

E fölött a példátlan hanyagság, sőt egyenesen lelketlen mulasztás fölött nem lehet egyszerűen napirendre térni. Mert igaza van a miniszterelnöknek abban, hogy a drágaság enyhítésének kérdése olyan, melyet megoldani nem lehet, ha a közvetlenül érdekelt helyi körök nem folynak be és nem segítkeznek a megoldásnál. Az egész ország tele van panaszszal, a megélhetés mind nehezebb lesz, az adó emelkedik, a drágaság nő s a keresetforrások mind kevésbé és kevésbé jöve-

delmezők. Másfél év óta folytonosan napirenden van az a kérdés, hogyan lehetne a drágaságot enyhíteni. Eleinte maga a kormány volt az, amelyik nem törődött vele és mikor végre már a kormány is belátja, hogy tenni kellene valamit, akkor a helyi hatóságok közönyén szenved hajótörést minden akció. Minden kulturális máz daczára ekkor sül ki valójában, hogy itt még csakugyan egy darab Ázsia van és hogy minden szociális akció nálunk lehetetlen addig, míg a közhivatalokban nincs meg ehhez az érzék és lelkiismeret. Minden reformmunka belefut a bürokrácia pocsolyájába és ezért nem történik semmi vagy legalább is nem akkor és nem úgy, ahogy és amikor kellene.

Az élelmiszerkereskedők szabadon portyázhatnak, nincs senki, aki a fogyasztó közönséget védelembe venné velük szemben. Ha a jó szerencse és a véletlen nem segít, akkor nincs senki, aki segítene. Főleg ma aktuális az, hogy ezt mondjuk, mikor nyilvánvalóvá vált, hogy az a fűszer és csemegekereskedési tröszt, amely hónapokkal ezelőtt Budapesten „Terna” név alatt alakult, felszámol. Mikor ez a tröszt megalakult, a sajtó nagy része rögtön hangoztatta, hogy ez veszedelmes precedens és hozzá fog járulni a drágasághoz. Mert nagy tőkével alakulván meg, elhatározó

befolyást fog gyakorolni tudni az árakra. A terv az volt, hogy minden konkurrencziát lehetetlenné tegyen, az egész fűszer és déligyümölcs kereskedést saját kezében egyesítvén, áralakító hatalomra tegyen szert. Budapesten gombamódra szaporodtak a fióktelepei s már a vidéken is akart elárúsító helyeket létesíteni. Igaz, hogy ma nincs törvényes mód arra, hogy az ilyen trösztök és általában a kartellek alakulását megakadályozni lehessen, hisz maga az állam is a magánvállalkozásainak egy részével részt vesz a kartellekben, de éppen itt a hiba. Megölnek nálunk mindent az ankétek és a szaktanácskozmányok, amelyek soha semmi eredményre nem vezetnek. A kartell törvény tervezete is elkészült, volt szaktanácskozmány is ebben a kérdésben, megjelent az egész anyaggyűjtemény vaskos kötetben, irattak egy igen szép szakmunkát is a kartellkérdésről, de azért a javaslat még mindig nem kész és a kartellek száma napról-napra szaporodik. Ha a pénzpiac kedvezőtlen alakulata nem eredményezte volna a ternával szemben, hogy a pénzhitel drágább, mint az áruhitel, hogy tehát ennek a trösztnek okvetlen nagy veszteségekkel kellett dolgoznia, akkor egy két év alatt ez a tröszt olyan hatalommá fejlődött volna, a melyet nem lehetett volna megdönteni. Pedig oly egyszerű

Jani urfi.

Írta: Miklós Jenő.

(Helyi hírek.)

A vezérigazgató megszorította Nagy János kezét s elbocsátó nyájas mosolygással mérte végig:

— Takarodjék vissza az odújába — ezt mondta a nyájas mosolygás.

— Igen örülök, Nagy ur — mondta nyersen a vezérigazgató. — Igen örülök, hogy magára bízhatom a levelezési osztályt. Gratulálok az intézetemnek; s csak legyen recht tüchtig Nagy ur!

Nagy János hamar átesett a szédítő változás apró kellemetlenségein. Hogy mindenki meggratulálta, hogy este három fogásos bankettet adott s hogy szük legénylakásán egész éjjel kurjongatott, mi ez ahhoz a négy darab ropogós százkoronához, mely már ott duzzadt gondosan egymás fölé simítva a fehérneműje között.

Egyszerre ur lett Nagy János urból, négy napra rá már színházba ment, színház után pedig előkelő vendéglőbe megvacsorázni.

Apró, vérpiros villanygömbök, selyem női ruhák, csudás asszonyi kalapok és galáns, csábító mosolyok össze-vissza cikláztak Nagy János előtt, aki egy csendes, meleg sarokban hirtelen fölengedett s a nagy jólétben a szive is mosolyogni kezdett. Benső, egész lényét átjáró mosoly volt, mely kipattant az uja hegyén és kisímitotta az arca redőit. Minden fogásnál más-más gyermekemlék jutott az eszébe s mialatt egy befőtt ringlót szopogatott, meghatva, gyermeki szeretettel hebegte magában:

— Szegény anyuskám, ha mostan látna. Ha ezt megélte volna!

A feketénél feltűnt az egyedülvalósága s már észrevette, hogy körülötte igézően finom asszonyok csevegnek, nevetgélnek, tesznek-vesznek a kezükkel, a telt vállukkal, forró pillantásaikkal. Önkéntelenül is körülnézett s megdöbbenve kapta rajta a pillantását egy gyönyörű piros selyembe csapott, királynői mozdulatu asszonyon, aki kis termetű s már egészen ősz uráról nőies gyöngédséggel gondoskodott. Nagy János végignézte az összes asszonyokat, de azoknak minden bája összevéve sem ért föl ennek az egynek csak a pillája lassu járásával sem, sőt bárhogya is erőltette emlékezetét, hozzá csak messziről is hasonlót sem képben, sem írásban, sem álmaiban, sem az életben eddig soha — soha nem látott.

E jelenés után szín és ragyogás lopózott Nagy János életébe. Minden héten eljárt egyszer a színházba s minden héten betért abba a vendéglőbe vacsorázni. Az asszony is majd mindig eljött az urával s így a hármuk feje fölé bizonyos hozzátartozóság halovány, reszkető fényű glóriája kezdett fonódni. Nagy János szenvedélyesen megszerette ezt a levegőt s teli lemondással, az utólérhetlen iránt érzett csodálattal megszerette az asszonyt is. De már amilyen balszerencséje volt eddigi szerelmeivel, épp ez volt az egyetlen tisztességes asszony a sűrűn látogatott étkező termekben. Két, vagy három hónap múlva — nincs olyan hó, amely egyszer olvadni ne kezdjen — már az asszony is elfutó, szigoruan jó társaságbeli mosolylyal üdvözölte Nagy Jánost s pillantása olykor-olykor rásiklott az étlap fölött. A vagdalt husokról, sertéskarajról és marhakotlettről a Nagy Jánosra. Ezek a percek voltak eddig Nagy János egész életében a legboldogságosabbak.

Csak azt nem tudta még, fog-e valaha ezzel

a tüneményével beszélhetni? A hivatalában olykor elfogta a láz és kalandos tervezetéseibe, türelmetlen követelésekre ragadta; úgy látta, hogy joga van egyszerűen eltolni az asszony mellől azt a harmadikat, joga van, hogy elgázoljon rajta, avagy az erősebb biztossággal elébe álljon: e nő pedig az anyém! De amint álmodozásból fölverték az utálatos üzleti levelek: a „folyó hó másodikán kelt becsese értelmében” s aztán megint csak „becsesére válaszólag” — olyankor tanácstalanul meredt maga elé, az összeborzolt tollas női kalapokra gondolt, a finom selyem viganókra s keze erőtellenül csuszott be a zsebébe:

— Ugyan miből is tudnám eltartani? Hát hozzám jönne, hogy kirakosgassa a fehérneműimet, vagy hogy hagymát reszeljen a pörköltökbe?

Egyszerre nagyon bátoralan, levert és szomorú lett Nagy János s már alig várta a színházi napját, hogy új erőre, újabb reménységre kapjon attól a szelid, meleg szempillantástól. Az asszony egyre szebb lett s egyre nagyobb gyöngédséggel becézte az urát.

— Ez is nekem szól — gondolta Nagy János. — Aztán lassan-lassan mind lejjebb esett az álla, sápadtabb lett az arca és tétovázóbb a szeméjárása. Az asszony igen-igen megsajnálhatta, mert ő is egyszerre álmodozóvá lett, kelletlenül babrált a felhordott ételek között s ma kivételesen korán távozott. Olyan ürt hagyott Nagy János szívében, amelybe éppen belefért minden fájdalma ennek a fájdalmas világnak.

Azontul már ritkábban találkoztak. Szomoruan és leverten pillantottak át egymásra s a férfi úgy látta, hogy idegenbe élő párja megváltozott. Az arca lett más. A vonásai elhuzód-

volna az élelmiszerek ilyen mesterséges megdrágítását megakadályozni. Ahogy a szabadalmi törvény tiltja, hogy szabadalmazhatók legyenek, törvényt kellene hozni, hogy a kartellbe lépés se engedtesse meg az élelmiszerkereskedőknek.

Nem akarunk eszméket felvetni e cikk keretében, de rá akarunk mutatni ismét arra, hogy ültött a tizenkettedik óra és tenni kell valamit. Mert folyton csak az adókat emelni és a megélhetési viszonyokat nehezíteni, de semmit sem tenni a nagy adózó közönség érdekében, ez Ázsiába illő szociális politika, és annál szomorubb, mert Wekerle nyilatkozata után ezért nem is a kormányt lehet hibáztatni.

A kiegyezés sorsa.

— Ujabb kilépések a függetlenségi pártból. —

Budapest, november 13.

Az izgalom a függetlenségi pártban némileg alábbhagyott. A mai nap a kitessékelt Polónyi Géza kivül csak két újabb kilépést hozott, holnapra szintén csak néhány kilépés várható, azontul pedig már aligha fog valaki kiválni a függetlenségi pártból. A disszidensek ugyan abban bizakodnak, hogy új pártjuk, amelynek a szervezők Kossuth Lajos-párt nevet adtak, mintegy negyven taggal fog megalakulni, de úgy látszik, hogy ennek a felét sem fogják összehozni. Van olyan irányu mozgalom is, hogy a párt tagjai nyílt levélben jelentsék ki, hogy nem lépnek ki a pártból, de a kvótafölemelést nem szavazzák meg.

A szövetkezett pártok közül ma utolsónak a néppárt foglalkozott a kiegyezési javaslatokkal, amelyeket Wekerle Sándor miniszterelnök és Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter fölvilágosításai után elfogadott.

Mai hireink a következők:

tak, az ajka kissé megdagadt s az egészséges, üde pir halovány vértelenségéig sápadt.

— Még megöli magát én miattam — gondolta rémülten Nagy János s végérvényesen elhatározta, hogy a jövő színházi napján, mint a levelező osztály vezetője, gyönyörű szerelmes levelet csempész át kedvesének, amelyben megírja minden bánatát s melyben egész életét kockára teszi. Nagy János négy hétig nem ment a színházba, mert ezalatt a levelet írta s amikor végre elkészült vele s ott őrizte a pénztárczájában a jobb szive fölött, akkor meg az asszony nem jött el a vendéglőbe.

Beteg lett-e, vagy a férj jött-e rá mindenre s bestiálisan eltöltötte őt az új élet megkezdésétől — nem tudhatta Nagy János.

Sokáig, sokáig hiába is kereste az asszonyt az összes vendéglőkben, kávéházakban és kiránduló helyeken, közbe más asszonyokkal is összehozta a sors, már czégyeződje is lett az intézetnek, tíz év is elmúlt, amikor egy nyers aranysárgába borult margitszigeti délutánon egyszerre csak újra találkozott vele, régi ifjúsága legszebb, legtüzesebb álmával. Gyászban volt s egy tíz éves fiúcskát vezetett a karjánál fogva. Alakja megtört s a szeme, a szeme! — üres lett. Nagy János tisztelteljesen emelte meg a kalapját. Az asszony a régi ismerősök bánatosan szégyenlős mosolyával fogadta s aztán rászólt a fiára:

— Mért nem köszönsz te is Jani?

Nagy János hirtelen megfordult a fiu után s egész életének összes emléke egyszerre tótágot állott meg a fejében. Nem tudott ugyan tisztán visszaemlékezni rá, hogy egyszer egy gyönyörű szerelmes levelet átadott-e olyan valakinek, akít egyedül szeretett minden fájo emlékével mostanáig, nem tudta, hogy a csók, amelynek ize még most is az idegeiben égett, megálmodott, megigért, de elszalasztott, vagy elcsattant forró vallomás volt-e, de azt most tiszta tudatával érezte, hogy ez a fiu, ez a sápadt

Kilépések a függetlenségi pártból.

A kiegyezés és a kvóta, meg a függetlenségi pártnak róluk szóló határozata, ma is forrongásban tartja a függetlenségi pártot. A párt zömét a kilépések száma s találgatása izgatja s a függetlenségi párt forr, izgul mindaddig, amíg a kiegyezés a parlamentben tető alá nem kerül. Délélt a képviselőházban három kilépés híre terjedt el. Polónyi Géza, Szappanos István és Molnár Jenő már reggel elküldték kilépési levelüket, Farkasházy Zsigmond pedig holnap lép ki formálisan.

A legérdekesebb Polónyi Géza volt igazságügyminiszter kilépése, aki a pártból való kiválását a következő levélben hozta Kossuth Ferenc tudomására:

„Nagyméltóságú Kossuth Ferenc pártelnök urnak, Budapest.

Tisztelt elnök ur! Légy kegyes a függetlenségi és 48-as pártkörnek bejelenteni, hogy a 48-as elvekhez való tántoríthatatlan ragaszkodásom mellett — sőt ennek okából — a pártkör kötelekéből kilépek, aieinöki állásomról — az intéző-bizottsági, a pénzügyi és igazságügyi bizottsági tagságaimról — lemondok s a meny nyiben ez a képviselőházi bizottsági tagságomra vonatkozik — lemondásomat egyidejűleg a képviselőháznak is tisztellett bejelentem. Elhatározásaimnak részletes okait a képviselőház előtt fejtem ki. Döntő befolyással nehezedik reám az a meggyőződés, hogy a függetlenségi és 48-as pártkör a kiegyezési javaslatokkal kapcsolatosan az 1867. évi XII. t. cikkbe is ütköző módon felelt kvótához való hozzájárulásával — nemkülönben az önálló magyar jegybank kérdésében tanusított eljárásával — a 48-as elveket és a párt hagyományait elhagyta s ezzel saját sorsát és jövőjét is aláasta. Budapest, 1907. november 12. Tisztelettel: Polónyi Géza.

Molnár Jenő, Szentes város népszerű képviselője, a következő levélben jelentette be, hogy szintén kilép a függetlenségi pártból:

Nagyméltóságú Kossuth Ferenc urnak a függetlenségi és 48-as párt elnökének.

Miután az Ausztriával kötendő gazdasági szerződés feltételül Magyarországnak a közös költségekhez való hozzájárulási arányszámának felemelése köttetett ki és dacára annak, hogy pártunk az országnak a közös költségekkel való nagyobb arányu megterhelése ellen mindig hevesen tiltakozott, a folyó hó 11-én megtartott pártértekezlet ezen szerződés elfogadása mellett

édes csöppség, ez a vékonylábú legényke, a Jani csak az ő gyermeke lehet. Valami nagy hozzátartozósága van ehhez az élethez, talán az első rezdülést ő indította meg s a virágfakasztó meleg napsugár az ő szívéből röppent át a végtelenségbe...

Attól a naptól kezdve Nagy János fukarkodni kezdett s pénzt, erőt, munkát rakott félre egy álomnak.

— Ez mind a fiamé, — gondolta nagy boldogsággal, — ha majd nagyra nő, embernyi ember lesz belőle, akkor férfiasan megszorítom a kezét és azt fogom mondani neki: Ezt én önnök gyűjtöttem János ur! Derék, szorgalmas hivatalnok legyen magából, egy becsületes férfi, olyan János ur, amilyen az édesapja volt!

Időközben nőtt-nőtt a János urfi s léha, könnyelme, nőbolondító semmiházi ur lett belőle. Az édesanyja már mind a két szemét majd kisorsította miatta, lekopott, elszegényedett s munkába állt érette s a varrása fölé hajolva leste hajnalig, hogy mikor vágja be kapatosan az áltót János ur. Legutámban valami biztosító intézetből tették ki a szűrt s egy ázúllott éjszaka után most az édesanyját nyaggatta, hogy menjen érte könyörögni a bárgyu vezérigazgatóhoz.

A szegény asszony nehéz szívvél, a szégyentől kipirult arccal s reszkető félénkséggel görnyedt le Nagy János elé.

— A fiamat igazgató ur...

Nagy János az asztalába kapaszkodott s a homlokára kiült a verejték:

— Embert fogok csinálni a kölyökből, efelől nyugodt lehet! Ide veszem azonnal titkárnak, ide magam mellé...

S alig három nap mulva Jani urfi már diadalmasan újságot a édesanyjának:

— Te mama, hisz én ezt nem is tudtam rólad! Az a vén számár az öreg emberek fecsegésével mindent elpletykázott rólad. Sőt, mama, én már brudert is ittam a — papámmal!

nyilatkozott, én, aki a függetlenségi és 48-as pártnak ugy a közös intézmények, mint az azok fenntartása részére szükséges kiadások felemelése ellen vívott állandó harcban mindig részt vettem, most sem adhatom ilyen, nézetem szerint, súlyos szerződéshez szavazatomat.

Ezen politikai véleményemmel a Nagyméltóságod vezetése alatt levő párttal ellentétbe jöve, a pártból való kilépésemet ezennel bejelentem. Nagyméltóságodnak mély tisztelője Molnár Jenő, Szentes város országgyűlési képviselője.

A déleltől harmadik disszidenseként Szappanos István, Kecskemét ösz képviselője jelentkezett. Az ő levele így hangzik:

Nagyméltóságú elnök ur!

A függetlenségi és 48-as pártkör folyó hó 11-ik napján kelt határozata után: mert az önálló magyar nemzeti jegybank felállítására tett indítványom, mely a jelenvolt értekezés által egyhangulag elfogadtatott s mely által mélyen tisztelt Holló Lajos képviselőtársam indítványa módosítást szenvedett volna, a jegyzőkönyvből kimaradt: a pártkörből ki kell lépnem. A jó teremő nagy életkorral áldott meg. Kilencvenéves vagyok. Itven éve, hogy a kecskeméti függetlenségi párt élén állok. Ez idő alatt mindig azt hirdettem, hogy a közös ügy nagy kárára van a nemzetnek és a közös ügyeket el kell törölni, azokat meg kell szüntetni. Ily elvem és ezen függetlenségi, általam az irodalom terén is folyton hirdetett programom mellett én a kvótát egyszerűen sem, de hallatlanul fölemelve, annyival inkább meg nem szavazhatom. Ezt tiltja multam, lelkem hazafiai érzelme; már pedig a pártkörben az ment határozatba, hogy a fölemelt kvóta megszavazandó, minél fogva a pártkörnek tagja tovább nem lehetek. Ágg koromban bár, ösz hajjal, egész életem multját, politikai hitvallásomat meg nem tagadom; önmagammal meghasonlani, nem tehetem, nem engedhetem. Kilépek tehát a pártkörből, hogy munkálkodhassam teljes szabadsággal imádott hazám javán és hogy legközelebb egész erővel dolgozhassam az önálló nemzeti jegybank felállításán, mely már az 1848. évi „Mit kíván a magyar nemzet?” — tizenkét pontja között is helyet foglal. De az felállítható az 1878. évi XXV. és az 1899. évi XXX. t. cikk értelmében is. De kilépek egy szent érzelmem utasítását követve: Hogy továbbra is követhessem hazánk megdicsőült apjának: Kossuth Lajosnak szent hitvallását, melyet a nemzet minden fiának szive, vérebe ojtani öhajtok a magyarok Istene által. Nagyméltóságú pártelnök ur! Mélyen tisztelt kedves barátom! Hidd el, a lelkem fele aggodalommal hazánk sorsa felett, vérző szívvél, fájo lélekkel irtam elhatározásomat: de „alea jacta est”; kérlek, kegyeskedj elhatározásomat az általam igen tisztelt pártkörnek tudomására hozni. Egyébként fogadd kiváló tiszteletem öszinte nyilvánítását. Budapest, 1907. november hó 13-án. Hü, öreg barátod Szappanos István.

Farkasházy Zsigmond is kijelentette ma, hogy kilép a függetlenségi pártból. Arra a hírre ugyanis, hogy kerületébe utazott megkérdezni szavazóit: kilépjen-e a pártból vagy nem, Farkasházy Zsigmond ma így nyilatkozott:

Több lap azt írta róiam, hogy kerületembe utaztam, választóimtól megkérdezendő, benn maradjak-e a pártban, vagy kilépjek? Kérném ezt megczáfolni. Kerületembe utaznom felesleges, mert választóim, kik régebben is kifejezést adtak a helyzettel való elégedetlenségüknek, már állást foglaltak a kvóta- és pártkérdésben, midőn ez évi október 14-én megtartott beszámoló alkalmával egyértelműleg helyeselték azon kijelentésemet, hogy a kvótafölemelésbe bele nem megyek és ebből a konzekvenciákat is kész vagyok levonni. Elveim a pártkörben tett kijelentéseim mellett minden körülmények között kitarok s boldog vagyok abban a tudatban, hogy állásfoglalásommal választóim érzelmeit és öhaját is kifejezem.

A folyosón kommentálták Uray Imre nyílt levelét és a következő üdvözlő táviratot küldték neki:

Nagyhatásu levededhez, erős igazmondásodhoz szívből gratulálunk. Adjon Isten jó egészséget, hogy mielőbb a küzdők növekvő sorában tisztelhesünk. Szappanos István, Dobroszláv Péter, Bozóky Árpád, Lengyel Zoltán, Nagy György.

A disszidensek szervezkedése erősen folyik. A mozgalom vezetői Kossuth Lajos-párt néven akariák az új pártot megalakítani, a melyben azonban Polónyiéknak nem lesz helyük. Polónyi Dezső gyan még nem lépett ki, de holnap megjelenik

az ő levele is. Nem lép be az új pártalakulásba Barla Ödön sem, aki párton kívül akar maradni.

Az új párt vezéréként báró Wesselényi Ferenczet emlegetik, elnöke Szappanos István lesz.

Lengyel Zoltán a pártalakulásról ma a képviselőház folyósóján így nyilatkozott:

— Negyven emberünk bizonyos. Hatalmas, erős párt lesz, s bízni lehet a kormány, hogy olyan intakt és kiváló emberekből álló ellenzéke lesz, mint a Kossuth Lajos-párt. Wesselényitől sokat vártunk. Tegnap ugyan láttam a lapokban, úgy nyilatkozott, hogy nem fogadja el a párt vezetését. Ezt azonban csak azért mondta, mert még nincs párt. Mihelyt lesz, másként fog ő is beszélni. Tehetséges, vagyonos, tiszteletreméltó ember, akiben erősen reménykedünk.

A képviselőházban ma ismét tanácskoztak azok, akik tegnap már konventikulumot tartottak. Ehhez a csoporthoz főképpen a pártiak azok a régebbi tagjai tartoznak, akik legalább tíz esztendő óta függetlenségi képviselők. Leszkay Gyula háznagy szobájában az ülés egész tartama alatt folytak a megbeszélések, amelyekben résztvett Thaly Ferencz, Marjay Péter és Endrey Gyula is és egyenként mintegy husz képviselőt vontak be.

Hír szerint a megbeszélések célja egy nyílt levél megszerkesztése, amelyben választóknak bejelentik, hogy a kényszerhelyzet következtében nem lépnek ki a függetlenségi pártból, bár nincsenek abban a helyzetben, hogy a kvótá-főlemelést megszavazhassák. Elhatározásukra döntő befolyással volt az a körülmény, hogy a pártban szakadást előidézni most igen veszedelmes dolog. Egyébként pedig a pártkérdés nincsen fölvetve és így a főlemelt kvótát megszavazni nem kell. Általában az hírlík politikai körökben, hogy további kilépés, egy-két eset kivételével, nem lesz.

A miniszterek tanácskoznak.

A képviselőházban ma délután egy órakor dr. Wekerle Sándor miniszterelnök elnöklésével minisztertanács volt, amelyen Zichy és Josipovics miniszterek kivételével a kabinet valamennyi tagja résztvett. A minisztertanács folyó ügyekkel foglalkozott.

A minisztertanácsban a kormány tagjai foglalkoztak a horvát kérdéssel, a függetlenségi pártban észlelhető forrongással és a képviselőház elnökének a horvátokkal szemben elfoglalt álláspontjával is. Justh Gyula ugyanis, hír szerint, azt kívánja, hogy a horvátokkal szemben most is ugyanazt az eljárást kövessék, mint a múlt ilyésszakban és mert a kormány ezt az eljárást nem helyesli, Justh a horvát kérdés elintézéséig nem akar elnökölni.

Olay Lajos a függetlenségi pártban.

Olay Lajos tudvalevőleg már hosszabb idő óta nem volt tagja a függetlenségi pártnak, bár a függetlenségi eszméknek buzgó harczosa. Polónyi Géza miatt lépett ki annak idején a pártkörből s most, hogy Polónyi is kilépett, ő elhatározta, hogy ő visszatér. Harsány hangon mondja a folyósón:

— Nekem nem kell Polónyi se sülye, se főve. Polónyi mindig személyes érdeket hajszol, nem a köz érdekét. No, majd még én is hozzájáruljak az ő újabb politikai uralmának az előkészítéséhez, de bizony ebből semmi sem lesz! És még azt hiszi ez az ember, hogy újra szerepet vihet a politikában. Ebből sem lesz semmi!

Ezzel dohogva, fújtatva bement az ülés-terembe. Az elnöki emelvény alatt éppen ott diszkurált Wekerle Sándor miniszterelnök is.

— Tudjátok meg urak, hogy ha Polónyi Géza kilépett a függetlenségi pártból, én meg belépek a függetlenségi pártba! Még ma jelentkezem Kossuthnál. Megszavazom a kiegyezést is, a kvótát is. Nem segítem a horvátokat. Nem értem, miért lépnek ki a többiek a pártból.

Lelkes élénzés hangzott fel a kis csoportból. Az elnök ijedten nézett oda, csak nem a horvátoknak élieneznek.

A folyósón szétszaladt a hír:

— No, ha elvesztettük Polónyit, megkapjuk helyébe Olayt.

A bank-kérdés.

A függetlenségi párt határozata értelmében parlamenti bizottságot fognak kiküldeni, amelynek feladata lesz az önálló jegybank szervezésé-

nek módozatait megállapítani. A bizottság kiküldésének idejére nézve általában az a vélemény, hogy a bizottság még a kiegyezés országgyűlési tárgyalásának során lenne megválasztandó, úgy, hogy a kiegyezés letárgyalása után nyomban megkezdhesse működését. Ennek az eredménye az lenne, hogy a bank-kérdés már igen közeli időben, mondjuk, az 1908-ik év legelső hónapjaiban teljes elvi tisztázást nyerne és így nem volna szükség arra, hogy ezzel az elvi tisztázással addig kelljen várni, amíg az osztrák-magyar bank a törvény értelmében a privilégium meghosszabbítását jogosítva van kérni: vagyis az 1908-ik év végéig. Ezzel igen sok időt, körülbelül egy esztendőt lehetne nyerni, ami, figyelembe véve azt, hogy a bank-szabadság lejártáig mindössze három év áll rendelkezésre, igen jelentékeny időnyereség.

A horvátok lázadása.

Dr. Rakodczay Sándor horvát bán tegnap este Zágrába utazott. A jövő hét elején megint visszatér ide, hogy az ottani unionista politikusokkal folytatott megbeszélésekről a miniszterelnöknek jelentést tegyen.

Zágrábban tartózkodását arra használja fel a bán, hogy újból érintkezésbe lépjen a koalíció és a nemzeti párt egyes tagjaival s hogy határozott elö-terjesztéssel lépessen a miniszterelnök elé s az unionista párt alakulásáról fontos értesítéseket szerezzen.

Az ülés-teremben még harcolnak a horvátok, de a folyósón erősen békülékenyek. Nincs már más kívánságuk, csak az az egy, hogy a kormány szóba álljon velük. Már Josipovics Géza horvát miniszterrel is megelégednének, de hasztalan. Az ülés-teremben mégis el fogják Sztérényi József államtitkár, aki megkönyörül rajtuk. Azt kérdezik tőle, miképpen lehetne békét kötni.

— Miféle békét? — kérdezi az államtitkár. — Csak nem gondolják az urak, hogy a magyar kormány megalázkodik önök előtt?

— A vasuti pragmatikát vissza kellene vonni! — felelik a horvátok.

— Ebből semmi sem lesz! De ott a regnikoláris bizottság. Az ellen senkinek sincs kifogása, hogy ott újra szóba hozzák a dolgot.

Ez a megoldás azonban sehogysen tetszett a horvátoknak. Kimentek a folyósóra s egymás-odasompolygott Josipovics Géza miniszterhez. Kapacitálni kezdték, de a horvát miniszter is hajthatatlan maradt. Busan, lehorgasztott fejfel távoztak azután a Házból.

A Triesztben, Mandics képviselő szerkesztésében megjelenő *Balkan* című horvát lap értesítése szerint a délszláv képviselők egyetemesen elhatározták, hogy a kiegyezés ellen fognak szavazni. A délszlávok ezen visszautasító maguktartása nyilván összefügg az ausztriai horvát képviselőknek a magyar képviselőházban tett látogatásával. A határozatot ugyanis közvetlenül a horvátoknak a délszlávokkal való tanácskozásai után hozták. Bizonyára az a szándékuk, hogy a bécsi és a budapesti szavazások előtt egyértelmű állampolitikai óvást adnak be, amelyben kijelentik, hogy a kiegyezést a horvátoknak a magyar-horvát egyezségben biztosított közreműködése nélkül köthetik meg, aminek következtében érvényesnek nem tekinthető.

A horvát képviselők közül az autonóm vámtarifához a holnapi ülésben még hatan fognak felszólalni, kiket a horvát szerb koalíció ma délután tartott értekezletén kijelölt.

A képviselőház mai ülésének ideje alatt vártalanul békehirek hallatszottak, melyek azonban alaptalanoknak bizonyultak. A horvátok ugyanis folyton a közjogi sérelmeket hangoztatják és conditio sine qua non-ként a vasutas pragmatikáról szóló törvény visszavonását követelik, amibe a magyar kormány semmi körülmények közt belemenni nem hajlandó. Mielőtt egyáltalában a kompromisszum útjára lépne, első követelésük, hogy a szerintük parlamenti szokás ellenére kinevezett bán mozítsák el állásából. A magyar kormányhoz közel álló körökben a következőleg fogják fel a helyzetet: A horvát képviselők, mint a parlament egyik elenyésző kisebbsége, egy kérdésben vereséget szenvedett. Ahelyett, hogy a választóknak megmon-

danák, hogy a sérelmesnek vélt javaslat ellen minden erejükkel küzdöttek, de küzdelmük hiábavaló lévén, a munkát hazájuk érdekében békés uton folytatták volna, az erőszak terére léptek és erőszakkal akarnák megtorolni az óriási többség akaratának végrehajtását. Ezt egy parlament se tűrné meg és nem fogja megtérni a magyar országgyűlés sem.

Polónyi és a horvátok.

A képviselőház folyósóján ma is eleven, mozgalmos volt az élet. Különösen Polónyi Géza szereplése tűnt fel, aki a pártkötélétől megszabadulva ugyancsak igyekezett hangulatot csinálni. Egy csoportban, amelyben Kmety Károly, Barabás Béla, Szemere Huba, Thaly Ferencz, Várady Károly és még sokan hallgatták, vitte a szót. Akik távolabbról figyelték a csoportot, megjegyezték:

— Polónyi megint elemében van, erősen keveri a kártyát!

A volt igazságügyminiszter pedig a horvátokról beszélt, akik az ülés-teremben folytatták obstrukciós játékaikat.

— Hiba történt — mondotta — már a horvátok igazolásánál is. Én nem igazoltam volna azokat, akik magyarul nem tudnak. Tűrhetetlen dolog, hogy a magyar parlamentben napokig horvát szó essék, hiszen az elnök nem is tudja, mi történik körülötte. Kénytelen magát sugóra bizni, olyan személyre tehát, akiről a házszabály semmit sem tud. Ezt a horvát háborúságot pedig meg kell szüntetni, vagy el kell nyomni, vagy békésen elintézni. Én tudok is megoldást, de hivatalosan nem állok elő vele. Ha megkérdesznek, majd felelek.

A folyósó közömbös sétálói csak annyit halottak, hogy a horvátokról van szó, de ennyi elég volt. Hamarosan elterjedt a híre, hogy Polónyi a horvátok mellé áll s támogatásukra készül. Megtudta ezt a híresztelést Sztérényi József államtitkár is. Besietett a terembe s mondott valamit Wekerlenek. A miniszterelnök kisetett a folyósóra, odalépett Polónyihoz s magával vonva őt, pár percig beszélgetett vele. Azután megnyugodva mondta Sztérényinek:

— Szó sincs róla! Egészen másról beszél!

Polónyi is sietett a tiltakozással.

— Eszem ágában sincs a horvátokat védeni. Azzal bement az ülés-terembe.

A néppárt értekezlete.

Az országgyűlési néppárt ma este hat órakor gróf Zichy Aladár ő felsége személye körüli miniszter elnöklésével értekezletet tartott.

Elnök az ülést megnyitván, üdvözölte az értekezleten megjelent Wekerle Sándor miniszterelnököt, dr. Darányi Ignác földmívelésügyi minisztert, Popovics Sándor pénzügyi, Sztérényi József kereskedelemügyi és Mezössy Béla földmívelésügyi államtitkárokat.

Beniczky Ödön jegyző bemutatta Kossuth Ferencz levelet, melyben egészségi állapotára való hivatkozással kiment az értekezletről való elmaradását.

A napirenden levő kiegyezési javaslatokat Ernst Sándor ismertette. Örömet fejezte ki, hogy a kiegyezéssel kapcsolatosan a néppárt két régi kívánsága, a hortörvény szigorítása és a tőzsde reformja megvalósulásra fog jutni, bár jobban szeretne volna, ha ennek nem lett volna az a látszata, mintha e reformok a kormányra Ausztria részéről oktroyáltak volna. A kvótakérdésről szólva, rámutat arra, hogy az országnak ma kisebb a teherviselési képessége, mint abban az időben, amikor a kvótabizottságok következtében megtagadták a kvótaemelést. A kvótaemelést tehát úgy kell tekinteni, mint azt az árt, amelyet a kiegyezésért fizetünk.

Hencz Károly szerint a kiegyezést vagy egészen el kell fogadni vagy egészen el kell vetni; nem is kíván a részletekre kiterjeszkedni. Ha nézzük az általános gazdasági helyzetet, amely az egész világon van, de különösen nálunk, akkor, ugymond, nekünk azon az állásponton kell lennünk, hogy a kiegyezést el kell fogadni. A kiegyezésben elért közjogi eredményeket vívmányoknak nem fogadhatja el, mert azok az eredmények nagy haladást jelentenek ugyan az 1867. évi XII. t.-cz. értelmében Magyarország függetlenségének intézményes kiépítésére, de egyúttal egyenes folyományai az 1867. évi XII. t.-czikknek. Végül a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

Mondja ki a párt, hogy a kiegyezés megszavazását, tekintettel a helyzetre és tekintettel a kormány iránt való bizalmára, párthatározattal emeli, azonban azokkal szemben, akiknek aggodalmaik vannak

n bizonyos kérdésekben, tisztán a kormány iránti bizalomra és a nehéz gazdasági helyzetre való tekintettel várja csak el és reméli, hogy a párttársakat ellen nem fognak szavazni és nem fognak felszólalni.

Molnár János: A nyilvánvaló kényszerhelyzet nyomása alatt és mert belátja, hogy azok akik a kiegyezést csinálták, épp oly mértékben törekedtek a haza érdekeit mindenben megóvni, mint törekedett volna szóló maga, mert belátja, hogy jobb kiegyezést nem lehetett volna elérni, a javaslatokat elfogadja. A bankkérdésben — az önálló bank a néppárt programjában nem foglaltatván — annak idején, amikor szövegére került a kérdés, kell az ország jól felfogott érdekében dönteni.

Zboray Miklós nagyjában csatlakozik Molnár János felfogásához. A kiegyezéstől ugyan nincs elragadtatva, a kvótán való veszteséget a blokknál megértve nem látja, de mikor a politikai láthatárt nézi, amikor látja, hogy a kormány tagjai, akik iránt teljes bizalommal viseltetik, megtették mindent, amit tenni lehetett, a javaslatot elfogadja, ellenben Hencz Károly javaslatának elfogadását képtelenségnek tartja, mert vagy van valaki bizalommal a kormány iránt, vagy nincs, de párttársakkal a bizalmat sem megfelelni, sem pótolni nem lehet. (Helyeslés.)

Buzáth Ferencz szintén azt tartja, hogy a politikai szempontot figyelmen kívül hagyni nem lehet. Nagy vívmánynak tünteti fel, hogy vámszerződést kötöttünk; ezt sok oldalról úgy tüntették fel, mintha akkor, amikor vámszerződést kötöttünk, már az önálló vámterület állapontjára helyezkedtünk volna. Igaz, hogy veszedelm ebből a felfogásból nincsen, mert a külkereskedelmi szerződések lejártá előtt ugy sem igen juthat a törvényhozás abba a helyzetbe, hogy ezt a közjogi vívmányt érvényesítse, de szöveg egyáltalában nem helyesli, hogy már most eldöntés a vámterület kérdését az önálló vámterület értelmében, amikor ezen kérdésről még tíz évig gondolkodhatunk. (Derültség.) Csak azon esetben járulhat hozzá a kiegyezés elfogadásához, ha e tekintetben a miniszterelnöktől megnyugtató felvilágosítást kap.

Glesswein Sándor elfogadja Hencz Károly indítványát.

Csernoch János elfogadja a kiegyezési javaslatokat.

Wekerle Sándor miniszterelnök az előadónak, aki megemlítette a petróleum-monopólium behozatalát, megjegyzi, hogy ez előtt másfél esztendővel, midőn kormányra lépett, ezzel az eszmével foglalkozott ugyan, most már a petróleum-monopólium közelebbi behozatalával a kormány nem foglalkozik. Elejtették a szeszmonopólium kérdését is.

A bortörvényre vonatkozólag emlékezteti az előadót arra, hogy a bortörvény szigorítását a jelenlegi földmívelésügyi miniszter kezdeményezte még korábbi minisztersége alatt és ő követelte az osztrákoktól is az ott azóta életbe is lépett szigorító törvényt. S midőn újra elfoglalta a miniszteri széket, haladéktalanul ismét ez eszmének a megvalósításához fogott.

A tőzsde reformjával is sokkal régebben foglalkozik a magyar kormány. Ez is sokkal korábbi kelteű, mint az egész kiegyezési tárgyalás volt. A tőzsdére nézve a kormány azt az álláspontot foglalja el, hogy először a játékszennvedélyt akarja megszüntetni, másodsorban az arra nem hivatottaknak nem akarja a tőzsdeüzletek kérését megengedni. (Élénk helyeslés.) anélkül, hogy a regisztrációs szerre menne át, amely viszonyaink között talán nem lenne indokolt, mert a mezőgazdasági termékek és egyéb cikkeknek, de az értékpapiroknál is a közvetítői nyereség elkerülésével való közvetlen értékesítést nehezítene.

A kartell törvényre vonatkozólag megjegyzi, hogy a kartelleknek a közönséges fogyasztási cikkekkel is mód nélkül drágító hatása mindennapos szomorú tapasztalat, de a kartell törvényhozás tekintetében a visszaélések megszüntetésére való pusztán vágyakozás és törekvésen túl a gazdasági élet megállapodásra nem jutott. A kartell törvényhozás kérdésével mindenesetre foglalkozni kell, ha nincsen is kilátás a kérdés olyképpen való szabályozására, hogy azután legközelebb más szabályozás szükségére állana elő, mert hiszen ez a gazdaságilag ki nem forrt kérdések egyike, de a kormány, amely a tisztességtelen versenyt minden téren meg kívánja szüntetni, a kartellek kinövéseit is, amennyire csak lehet, törvényhozási szabályozás és kormányzati intézkedés tárgyává kívánja tenni. (Élénk helyeslés.)

A brüsszeli konvenczió ma megállapított szabályai változást szenvednek Anglia kijelentései következtében, hogy prémialt cukrot is be fog bocsátani anélkül, hogy differenciális vám alá vonná. Egyébként azonban a brüsszeli egyezményben foglalt kötelezettségeket magára nézve is továbbra fentartja. Mindent el fog követni a kormány arra nézve, hogy a brüsszeli konvenczió meghosszabbíttassék. (Helyeslés.) Éppen azért biztosította a surtaxe-ot. Ez a kérdés, — bár Ausztriában nagy politikai kérdéssé lett fölfújva, habár ránc nézve tényleg jelentős, mert nem szabad elmulasztanunk semmit nemzeti termelésünk fejlesztésére, — nem bír azzal a jelentőséggel, melyet neki tulajdonítottak.

A depekorációval szemben a földmívelésügyi miniszter minden lehetőt elkövet, miről a költségve-

tésben az állattenyésztés címén fölvetett jelentékeny összeg is tanuskodik. A proviantirózás kérdésében eddig beérkezett néhány vélemény tarifális engedményekre és az adó eltörlésére szorítkozik és a kérdés tulajdonképpen megoldását alig segíti elő. De reméli, hogy az érdekelt körök befolyásával e fontos kérdés mielőbb megoldható lesz.

Az előadó kissé sötét színezésével szemben utal arra, hogy szegényedés Magyarországon nem konstans. Relative talán nem haladtunk annyira, mint más, kedvezőbb helyzetben levő államok, de szegényedés nem szegényedtünk. Ipari fejlődésünkre nézve általában nem mondható, hogy az stagnálna, sőt ellenkezőleg: igen sok és igen egészséges iparvállalatunk van és a kormány mindent elkövet különösen azon iparágak fejlesztésére, melyek nagy munkástömegeket képesek foglalkoztatni.

A bankkérdésre nézve a miniszterelnök álláspontjának részletes kifejtését akkora tartja fenn, midőn közelebb alkalma lesz a kormánynak a nagy nyilvánosság előtt e kérdéssel foglalkozni. Erős benne a meggyőződés, hogy Magyarország közvéleménye ebben a kérdésben is meg fogja találni azt az utat, mely az ország érdekeinek leginkább megfelel.

Az előadó azon kérdésre, hogy a destruktív irányzatokkal szemben mit szándékozik tenni, bár e kérdés a kiegyezési javaslatokkal összefüggésben nincsen, mégis azt válaszolja, hogy a destruktív irányzatok csak helyes politikai képezheti az ellenszerét, amely abban áll, hogy felveszi a korszerű ideákat, különösen gazdasági téren is és kellő mértékben és kellő módon valóistáni igyekszik. Ami azt illeti, hogy Ausztriában egyes körök Magyarországgal szemben ellenséges indulatú magatartást tanúsítanak, megnyugtathatja az előadót, hogy az osztrák hivatalos körök magatartása nem fog közrehatni ezen ellenséges indulat emelésére, melynek magánutal való megnyilvánulását a miniszterelnök is sajnos tapasztalta. Amennyiben módjában van, mindent el fog követni arra, hogy az ügyeinkbe való ezen idegen beavatkozásokat visszatartsa.

A tehermentesítésnek Molnár János megpendítette eszméjével a kormány foglalkozik ugyan, de oly tervezetet nem ígérhet, mely egy csapásra orvosolhassa a bajokat. A tehermentesítésnek, az adósságok könnyebb elviselésének egyedüli módja a hitel-szervezetek rendszeres tökéletesítése. A központi hitelszervezetek meglehetősen mértékben terjed. E mellett a kormány feladata lesz a vidéki bankintézeteknek — a takarékpénztárakat beleértve — oly irányba való terelése, hogy ne nagy, hanem biztos és állandó haszonnal dolgozzanak. Megszüntetni a bankintézeteket nem lehet és viszonyaink között nem is volna indokolt, hanem helyes mederbe kell működésüket terelni. Ezenkívül oda kell törekedni, hogy a nagy földhitelintézetek a kisbirtokosnak is hozzáférhető kölcsönöket nyújtsanak előnyös feltételek mellett. (Élénk helyeslés.) E tekintetben a tárgyalások már folyamatba is tétettek. A pénzpiac mai viszonyai mellett, fájdalom, hamarosan a kérdés alig lesz megoldható, de hitelviszonyainknak az egész vonalon való javítása a kormány élénk gondoskodásának tárgya. (Felkiáltások: Az uszortát kell lehetetlenné tenni.)

Buzáthnak megjegyzi, hogy a vámszerződésben csak az van, hogy 1917-re a feltétlen szabad kézfog politikája biztosítva van; a nemzeti elhatározásától fog függeni, hogy a jövőben miképpen rendezzük meg gazdasági viszonyainkat. A szabad kézfog 1917-ig való fentartása igen becses a politikai önállóság szempontjából is, de nem lehet közömbös, sőt ép oly becses tisztán gazdasági szempontból.

Végül hangsúlyozza a miniszterelnök, hogy a kormány összes tagjai teljes szolidaritásban, érett megfontolás után, minden fentartás és utógondolat nélkül vállalják a felelősséget a kiegyezési javaslatokért. Nagy köszönettel veszi a kormány iránt megnyilvánult bizalmat, de nem ezen a czímen kéri a kiegyezés elfogadását. Ne, bennünk bizzanak, t. uraim — ugymond — hanem, a kinek nagyobb bizalma van abban, hogy közgazdasági viszonyainkra nézve előnyösebb, ha nem fogadja el a kiegyezést, az nagyon természetesen e szerint cselekedjék. Tisztán közgazdasági szempontból való mérlegelés alapján kéri a kiegyezés elfogadását. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: Anynyira kimerítő a miniszterelnök fejtegetése, hogy a napirenden levő kérdés szempontjából felesleges volna felszólalni. Miután azonban az előadó külön kiemelte a hűskérdést, erre nézve kíván néhány megjegyzést tenni. (Halljuk! Halljuk!)

A miniszterelnök a kormány nevében az alkotmánypárt tegnapi értekezletén már kijelentette, hogy élő állatoknak a Balkán-államokról való behozataláról szó sem lehet. A kormány ezt az álláspontot fentartotta minden ellenkező híreszteléssel szemben és fentartani szándékozik ezen túl is az ország állategészségügyének védelme szempontjából.

Ami már most a kérdés vámpolitikai részét illeti, kétségtelen, hogy a Nyugat bizonyos korlátozásokat és nehezítéseket szabott a mi állatforgalmunk elé. Kétségtelen, hogy a német szerződés folytán állat-kivitelünk tetemesen rosszabbodott. Ilyen körülmények közt vámpolitikai helyzetünk követeli, hogy

ha mi nem mehetünk ki olyan kedvező föltételek mellett, amilyenek mellett eddig kimehettünk, akkor viszont mi is bizonyos korlátozásokat szabunk azon forgalomra, amely Keletről mifelénk irányul. A mi a husdrágaságot illeti, erre nézve az utóbbi időben csökkenés észlelhető és fél tőle, hogy ez a csökkenés még tovább tart. Különben figyelmeztet arra, hogy a marhaárak és a husárak nincsenek mindig kellő arányban egymással, hogy a marha ára csökken és a hus ára nem csökken. Itt nagy fontossága van annak, amit a miniszterelnök hangoztatott a közlelemzés könnyítése tekintetében. De különben a drágaság kérdésében sem szabad egyoldalúan itélni. Drágább lett minden kereskedelmi, gyári és ipari czikk, emelkedtek a munkabérek, elsősorban a mezőgazdasági munkabérek. Ily körülmények közt hogyan lehetne azt követelni, hogy a gabona és az egyéb mezőgazdasági termékek régi árakban maradjanak. (Félkiáltások: Hogy a gazda tönkremenjen!) Ez a gazda teljes tönkretételét, csődjét jelentené. Különben a kérdéssel mindenesetre behatóan kell foglalkozni. Depekoráció mutatkozott az előbbi években, de a legutóbbi időkig már fejlődés volt észlelhető az árak hatása alatt is.

Tólos István kérdést intéz a kereskedelmi kormányhoz aziránt, vajon az osztrák-magyar-bajor vasúti kötelei díjszabás fentartatik-e 1917-ig, mert különben Ausztria a vasúti kötelei tranzitdíjszabást esetleg felemelné, ami a magyar gabonakivitelnek megcsappanását és így károsodásunkat vonná maga után.

Szterényi József kereskedelmi államtitkár felvilágosítást előadja, hogy Bajorország s egyáltalán Délnémetország és Svájc felé irányuló kivitelünkben semminemű változás nem várható. Csekély különbség lesz ugyan a díjtételekben, melyet azonban a dunai versenytarifa révén tíz évre, 1917-ig szintén le vannak kötve.

Ezután az értekezlet egyhangulag elfogadta a javaslatokat és köszönetet mondva a kormány tagjainak felvilágosításaiért, az értekezlet véget ért.

A kiegyezés és az ország.

Szatmárnémetiről jelentik: A satmárnémety megyei függetlenségi párt ma délelőtt Luby Géza orsz. képviselő elnöklésével ülést tartott. Az ülésen, amelynek tárgya kizárólag a kiegyezés kérdésében való állásfoglalás volt, megjelentek Papp Béla, Szunyog Mihály és Luby Béla orsz. képviselők, továbbá Adler Adolf és Kovács Dezső nagykárolyi, Luby Lajos mátészalkai, Farkas Sándor nagybányai pártelnökök és a vármegye függetlenségi pártjának számos előkelő tagja.

Az ülés megnyitása után Biki Károly satmári ref. esperes indítványozza, mondja ki a párt, hogy a kiegyezést nem szavazza meg és hívja fel a vármegye orsz. képviselőit is arra, hogy a kiegyezési javaslatok ellen szavazzanak.

Adler Adolf nagykárolyi pártelnök nem járul hozzá ehhez az indítványhoz, mert ez egyrészt bizalmatlanságot jelentene a kormánynyal szemben, másrészt, mert a képviselőket utasítani nem lehet, hanem azoknak legjobb meggyőződésük szerint kell a parlamentben eljárniok.

Szunyog Mihály, a mátészalkai kerület képviselője, hosszabb beszédben ellenzi Biki indítványát. Kijelenti, hogy éppen olyan szilárdan ragaszkodik a függetlenségi elvekhez, mint Biki, de azért még sem tartja magát Kossuth Ferencnél nagyobb hazafinak. A következő határozati javaslatot terjeszti elő:

„Mondja ki a satmárnémety megyei függetlenségi és 48-as párt, hogy bár nem helyesli és sérelmesnek tartja a kvótaemelést, de mivel meg van győződve arról, hogy a jelen viszonyok között jobb kiegyezést kötni nem lehetett, a kormány iránt bizalommal viseltetik és reméli, hogy a kormány azon hazafias működését, amelyet a magyar nép jólétének előmozdítása érdekében kormányra jutásának idejében megkezdett, a nyugodt és békés idők beállta után fokozott mértékben és fokozott energiával fogja folytatni; — és hogy a párt az önálló nemzeti bank létesítését nélkülözhetlennek tartja.”

Farkas Sándor Biki indítványa mellett szólalt fel, majd Papp Béla a nagykárolyi kerület orsz. képviselője mondott hosszabb beszédet, amelyben ismertette a politikai helyzetet és helyeselte a kormánynak az ország érdekében kifejtett munkálkodását. Felszólaltak ezután Luby Béla orsz. képviselő, továbbá a mátészalkai párt nevében Fejér István, a nagykárolyi párt nevében Kovács Dezső. Valamennyien Szunyog Mihály határozati javaslatát fogadják el és úgy ók, mint Böszörményi Zsigmond, helytelenítik Luby Géza orsz. képviselőnek azt az eljárását, amelylyel a vármegye területén a függetlenségi párt egységét állandóan veszélyezteti azzal, hogy a vármegyei pártot ellentétbe igyekszik hozni az egyes választókerületek függetlenségi pártjaival.

A vita befejezésével elnök szavazásra teszi fel a kérdést, mire az egybegyűlte nagy többséggel Szunyog Mihály orsz. képviselő határozati javas-

latát fogadták el. Ezzel az értekezlet véget ért.

Szluha István képviselő beszámolójáról tévesen közölték tegnap a lapok, hogy ő a kiegyezési javaslatok megszavazása mellett foglalt állást. Szluha István kijelentette, hogy részéről a kiegyezési javaslatokhoz nem járul hozzá és azokat meg nem szavazza.

A t. Házból.

I. A szellem.

A függetlenségiék egyenként érkeztek ma a Házba. Valamennyien, mintha összebeszéltek volna, elmulasztották a rendezvonzokat, amiket bajtársaiknak reggelre adtak. A hulló leveleket lesték és az alkotmánypárti értekezlet argumentumait olvasták. Egy-egy levélből szépen hangzó mondatokat irtak ki a függetlenségi eszmékre vonatkozólag. Gondolták: ezeket majd nagyszérien elmondják választóik előtt, de anélkül, hogy kilépnének. Hisz a mondatok amugy is gyönyörűek. És ha a hazának egyébre nincs szüksége, mint ragyogóan fényes mondatokra, ilyeneket szállíthatnak anélkül is, hogy Kossuth Ferenczről és Apponyi Alberttől elváljanak. Anélkül is megtörtént egy bihari függetlenségi képviselővel, hogy mikor választóit megismertette a helyzetet, tőlük a következő utasítást kapta: „A kvótát ne merje emelni az ur, ellenben tartsa kötelességének, hogy Kossuth Ferenczrel szavazzon.”

Hát egyenként érkeztek, mélyen elgondolkozva. Kilépní, ne lépni kérdések kérdése. S amíg végig mennek a folyosón, mint hogyha alulról Hamlet apjának a szellemét hallanák:

— Ne lép—je—tek — — ki — —

Molnár Jenő különösen nehezen emeli a lábait. Olykor megáll és hallgatózik. Hát a szellem csakugyan megszólal:

— Je—nő—czi — ne — lépi — ki — —

Sőt neki direkt külön figyelmeztetés jár:

— Gondolj a hü barátokra, jussanak eszedbe türelmes partnereid — ne — lépi — ki — —

De már késő. Molnár Jenő már megírta a levelet, ő már kilépett. Hamlet apjának a szelleme nagy hatalom, hanem a téntairást nem tudja kitörölni.

Bizony Molnár Jenő már Lengyel Zoltánnal tárgyal. Klubbeli barátai szomorkodva nézik:

— Sajnáljuk, nagyon sajnáljuk. Kitiűő pajtásunk volt. Jókedvű, okos fiu volt, kár, hogy már megszűnt.

— De hisz nem szűnt meg, csak kilépett.

— Már az mindegy. Legalább bár eljönne bucsuzni és legalább egyszer leadna egy forint harminczat.

Hiába. Ami elmúlt, az elmúlt. Szelleme szózata és bajtársak könyve őt fel nem támaszthatja többé, pártjának vissza nem adhatja.

Polónyi vidámban jár. Ő is megírta ugyan levelét, de őt már nem zavarják a szellemek. Kettőt lép egy helyett s e fifikával átlépi a kockákat, melyek alatt a szellem lakozik. És aztán csoportozatot szerez maga köré és agitál, magyaráz, kapacitál. Ha ki kellett lépnie amiatt, mert amikor mentegetőzött, azt hitték, hogy agitál, hát most legalább kivessi egész részét az agitációból. Már a horvátokra is kiterjeszkedik és kifogásolja, hogy miért igazolták a horvátok mandátumát, holott visszautasíthatták volna azon a czímen, hogy nem tudnak magyarul. Miért? Volna? Tarde post festum cantare.

— Mit kellene most tenni? — vetették elene a kérdést.

— Oszkár tudja, de nem mondja, — felelte Polónyi.

A közelből gróf Andrassy Gyula szemlélte a Polónyi csoportját az egyik oldalról, míg tulfelől Wekerle érdeklődik iránta. A miniszterelnök félre is vonja egy kis konferenciára, gróf An-

drassy ellenben csak nézi, de nem akarja megváltoztatni a folyosói kabaretet. A másik sarokban Lengyel Zoltán, miután Molnár Jenővel elvégezte a diskurzust, az ősz Szappanost keresi fel, aki most már szintén kilépett. Felajánlja neki a vezéri zászlót.

De megállapodnak, hogy a zászlótartásra ifju, erős ember kell. Ellenben az öreg ember arra való, hogy jól kipárnázzon elnöki székekben első legyen a tanácsban.

Csoportok készülődnek, szervezkednek. Mások afelől tanakodnak, miképpen is lesz majd az a kiegyezési szavazás, amelynél nem szabad a javaslat ellen szavazni. Leitnernek jó vállalkozási gondolata keletkezett. Arra az időre ki kell bérelni a belülről zárható angol-rendszerű mellékhelyiségeket s ott jó áron lehet jegyeket kiadni bérelt székekre.

Irigylik a gondolatot. Ugyis oly nagy az inség. A váltókat nem váltják be. A kölcsönöket nem számítojják le. Sőt azt mondják, már Wekerle az igéreteivel is adós marad.

Tanácsstalan az egész folyosó. S ha egy-egy ember kilép a pártból, csak akkor látja, hogy nincs hová belépnie. Csalódtak. Azt hitték, hogy küntt elevenebb világ van s most látják, hogy tulajdonképpen az ott hallatszó kiabálás nem harci riadó, hanem inkább ahhoz hasonlít, amikor a gyermek azért kiabál, mert fél a sötétben...

II. Hányan vannak.

— Hányan vagytok még? — kérdezik a horvátokat, akik mára megint felkészülődtek, hogy obstrukciós beszédekkel akadályozzák a vámtarifa-javaslat elintézését.

— Vagyunk elegenden — felelik azok. — Mára éppen heten vagyunk, ezenkívül Supilonak harminczkilencz fokos láza van. Tehát harminczkilencz és hét, az negyvenhat.

Ime a horvátok a hetet harminczkilencz fokos láz hozzáadásával negyvenhatnak számítják. Körülbelül ugyanilyen módszer szerint számolnak a függetlenségi pártból kilépettek, akik azt mondják, hogy nemsokára negyvennyolczan lesznek Ők is hozzászámítanak néhány foknyi lázat.

A horvátok azonban, ámbár mára csak heten voltak, mégis el tudták tölteni az időt. Számításuk ez volt: Návay leültet három, marad négy. Három beszél, marad egy. S ez az egy beszédnek holnapra való halasztását fogja kérni.

Igy is történt. Zaj nélkül nem ment az ügy. Ama szép asszonyok, kiket egyik Seladon zurnalisztánk vezetett fel tucatonként a kázzra, minden pillanatban azt hitték, hogy a horvátok és magyarok birkózásokat rendeznek. Már Simkó József is harci trombitát fújt és a rendreutatisások fokozataiban dirigálta az elnököt; valahányszor figyelmeztetés hallatszott, hozzátette:

— Először! Másodszor! Senki többet! Üljön le.

A felesége a kázzatról gyönyörködött benne és többször így szólott:

— Józsi, te szép vagy!

Grahovac Mirkót leültette az elnök, mert úgy találta, hogy Dalmácia visszacsatolásának kérdése nem tartozik az autonóm-vámtarifához. Muacevics is csak addig szónokolhatott, amíg a progresszív adókról kezdett értekezni. De már Lorkovic Iván két órányi időig karatolyolhatott. Pribicevics Szvetozárnak nem kellett ennyire megerőltetnie magát, mert megtudták, hogy Szerényi államtitkár fel fog szólalni, tehát amennyi ideig ő beszél, annyival kevesebbet kell nekik horvátolniok.

Amit azonban Szerényi mondott róluk, azt nem igen köszönték meg. Mily lármát csaptak tegnap, amikor észre vették, hogy a javaslat in-

dokolásában egy horvát megyét tollhibából magyar megyének irtak a magyar irnokok. Most ellenben Szerényi kimutatta, hogy a horvátok abszolúte nem tollhibából a statisztikai évkönyv hivatalos horvát kiadásában 1895 óta az egész magyar államiságot elsikkasztották, sőt külön horvát királyt sikkasztottak be az évkönyvbe, mintha az csak magyarból lenne fordítva. Ezenkívül halommal sikkasztották el az olyan statisztikai adatokat, melyek Horvátországra nézve hátránysáknak látszottak.

A magyarok haragosan fordultak a horvátok ellen s azt mondták nekik:

— Okmányhamisítók! Csalók!

Mire a horvátok szépen lefordítván maguknak e kifejezéseket, csodálkozva szólottak:

— Ma jóindulattal viseltetnek irántunk ellenünk. Ma nem becsmérelnek bennünket. Ma tisztelettel beszélnek rólunk, mert csak okmányhamisítóknak és csalóknak neveznek.

Surmin György a horvátok sorából fel is állott, hogy e kitüntetést megköszönje. Azonban félreértették és azt óhajtották, hogy fogja be a lepcsését. (Kétségtelen, hogy e kifejezéssel a szájára czéloztak.) Még egyébként is czélozni akartak rá s ezért a baloldaltól a magyarok Surmin felé rohantak. Mire azonban odaértek, Surmin hirtelen leült a pad alá.

Az elnök folytonosan rázta a csengettyűt s erre ismét czélozva és a pad alatt gubbasztó Surminra mutatva szólottak:

— Itt a szemetes! Itt a szemét; vigyék ki!

Tuskán Gergely felállott helyette. De őt már nem akarnák kivinni, mert úgy találják, hogy az idő későre jár és holnap amugy is elhatározzák az ülések meghosszabbítását, tehát addig beszerezhetik a kellő nagyságu szemetes kosarakat.

Budapest, november 13.

A képviselőház holnap, csütörtökön, délelőtt 10 órakor ülést tart, amelyen folytatják s előreláthatólag be is fejezik az autonóm vámtarifáról szóló törvényjavaslat tárgyalását. Azután megkezdik a kiegyezési javaslatok tárgyalását. Az esetben, ha az autonóm vámtarifa tárgyalása véget nem érne, az ülés végén dönt a Ház Hoitsy Pál indítványa felett, amely az ülések meghosszabbítását czélozza délutáni 3 óráig.

A főrendiház bizottságából. A főrendiház igazoló bizottsága e hó 18-án, hétfőn déli 12 órakor ülést tart. Tárgya: 1. gróf Szapáry György szalóktaskonyi lakos földbirtokosnak vagyoni képesítésének elismerése és királyi meghívó levelének kieszközölése iránt beadott kérvénye. 2. A magy. kir. belügyminiszternek f. é. október 20-án 122.40. sz. alatt kelt értesítése a királyi meghívó levelnek Károly Ferencz József főherceg részére történt kieszközölése és kézbesítése végett az ő felsége személye körüli magy. kir. miniszternek történt megküldéséről.

A szerb kereskedelmi szerződés. Belgrádban perczről-perczre várják a jelentést, hogy a bécsi kereskedelmi szerződéses tárgyalások megihusultak. Már elejétől fogva kevés volt a remény, hogy létrejön a kereskedelmi szerződés Ausztria-Magyarországgal, de a hangulat különösen azóta lett pesszimisztikus, mióta a kormány híresztelteti, hogy egyáltalán nem kívánja a kereskedelmi szerződést a monarchiával. Pasics ilyen módon szeretné leplezni a kudarcot és mindenfelé beszélnek, hogy a kabinet már legközelebb lemond. A kormányhoz közelálló körökben azt beszélnek, hogy Pasics semmiesetre sem fog lemondani, inkább feloszlítja a szkupstinát és kiírja az új választásokat.

Az osztrák kvótakiüldöttség. A kvótakiüldöttség ma ülést tartott, amelyen báró Beck miniszterelnök és Korytowski pénzügyminiszter is megjelent. A felszóalók — Kaiser és Ellenbogen kivételével — a kormány álláspontját tették magukévá és elfogadták a 36.4:63.6 kvóta-arányt, ők ketten ellenben amellett érveltek, hogy a kvóta-kulcs csak a népesség számaránya lehet. A kvóta-bizottság hétfőn fogja legközelebbi ülését megtartani.

A horvát pestis.

—A képviselőház ülése.—

Budapest, november 13.

Nagyon jó lenne, ha azok a képviselő urak, kik a házszabálymódosítást még a horvát lázadással szemben sem tartják megengedhetőnek — szorgalmasan eljárának a Ház üléséhez. Látják akkor, hogy a magyar alkotmányosság szemefénye, a parlamentarizmus, milyen mélyre süllyedt.

Ma például megtörtént, hogy az elnöklő Náray Lajos azért, mert elnöki kötelességét teljesítette, az invektívák záporával borították el. Egy horvát szónokot több ízben arra figyelmeztetett, hogy csak az autonóm vámtarifáról beszélhet, másról nem, miután az van a napirenden. A horvát fittyet hányt az intő szóra, mire az elnök megtette azt, amit a házszabályok imperatíve parancsolnak ilyen esetben: megvonta tőle a szót.

A horvátok elképzelhetetlen zenebonát rendeztek. És érthetetlen, barbár nyelvükön szidták az elnököt, a magyarokat, a magyar képviselőket. A lárna akkora arányokat öltött, hogy Náray fölfüggesztette az ülést. A szünet alatt hozzájuk ment, hogy megmagyarázza nekik, mennyire sértik magaviseletükkel a házszabályokat. Ezt az udvarias szándékot legalább udvariassággal kellett volna honorálniok; — s ők, mintha valamennyien most tántorogtak volna ki egy korcsmából, rikácsolással, ordítással fogadták a magyar képviselőház tiszteletreméltó alnökét.

Ez a jelenet majdnem az ülés elején játszódott le. De ehhez a mustrához igazodott az ülés többi része. Az elnök majdnem minden tíz perczben megrázza a csengőt és rászólt a szónokra:

— Kérem, ön most nem beszélhet Horvátország közjogi helyzetéről.

Vagy: — Képviselő ur, most nem a czukorkontingens van napirenden

Vagy: — Eltér a tárgytól, ha a választói jogról beszél

S így tovább. Ez már nem is obstrukció — mert minden obstrukcióban van szemérem és tisztesség — ez valamilyen pestis-féle betegség. Minden gondolkodó embernek be kell látnia, hogy a magyar parlamentarizmust meg kell szabadítani ettől a nyavalyától.

Ebben a horvát sívárságban úgy tünt föl Sztérényi beszéde, mint ha egy boglya számtövis közé egy kéve egészséges buzát kevertek volna. Felelt egyik-másik horvátnak és aztán elmondotta, milyen fokra képes hágni a horvát perfidia. Nem tettek mást a horvátok, mint azt, hogy meghamisították a magyar statisztikai könyveket. És ezek az urak merik a kultura szót kiélni a szájukon.

Hoitsy Pál indítványt nyújtott be, hogy az üléseket egy órával meghosszabbítsák. Mintha valaki a tenyerével akarná föltartóztatni a megáradt Dunát.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Náray Lajos.

Jegyzők: Verián Endre és Popovics Dusán.

Az elnök: Az ülést megnyitja.

Botrányra botrány.

Grahovac Mirko horvát nyelven beszél a javaslat ellen s közjogi fejtegetésekbe bocsátkozva, az 1868: XXX. t.-cikk egyes szakaszait magyarázza.

Az elnök: A szónok az 1868: XXX. t.-cikkéről beszél, most azonban az autonóm vámtarifát tárgyaljuk. Sziveskedjék e tárgyhöz szólni, mert semmiféle eltérést a napirendtől meg nem engedhetek.

Grahovac Mirko tovább beszél horvátul s folytatja közjogi fejtegetéseit.

Az elnök: Másodszor figyelmeztetem a szónokot, hogy most nem Magyarország és Horvátország viszonyáról van szó, hanem az autonóm vámtarifáról.

Az elnök: Tisztelt képviselőház! A szónok Horvátország és Dalmácia viszonyáról s Dalmácia visszacsatolásáról szól. A szót megvonom! (Nagy zaj a horvátoknál.)

Lorkovics Iván, Banjanin János és szónok folyton horvátul kiabálnak. (Állandó nagy zaj a horvátok részéről.)

Felkiáltások a baloldalon: Csend legyen! Ne lár-mázzanak! (Folyton tartó nagy zaj a horvátok részéről.) A horvát képviselők felugrának helyeikről s úgy kiabálnak érthetetlen horvát szavakat.)

Grahovac Mirko: Ha elvonják a szót, hogy védhetem meg akkor itt nemzetem érdekeit! (Folyton tartó nagy zaj a horvátok részéről.)

Az elnök: (Folyton csenget.) Csendet kérek! Ki következik?

Popovics Dusán jegyző: Muacsevics Vazul következik.

Muacsevics Vazul feláll, de a nagy zajban nem tud szöveghez jutni.

Az elnök: Az ülést öt perczeze felüggesztem.

Szünet alatt a horvát képviselők folyton lár-máznak, különösen Lorkovics, Magdics, Grahovac és Banjanin lár-máznak folyton, Sztérényi József államtitkár és Náray Lajos a horvátok közé mentek és csillapítani igyekeztek őket. A zaj lassanként elült.

Szünet után.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

Muacsevics Vazul horvát nyelven beszél s a kiegészítésről s a czukorkontingenciáról kezd beszélni.

Az elnök figyelmezteti szónokot, hogy ne általánosságban beszéljen a czukorkontingensről, mert az nem tartozik a javaslatához. Beszélhet a tarifáról általában, de a tárgytól elkalandozni nem engedheti meg. (Helyeslés.)

Muacsevics Vazul tovább beszél horvátul s az elnöki enuncziációt veszi bírálat alá.

Az elnök: Nem engedhetem meg, hogy az elnöki enuncziációt ilyen hosszú vita tárgyává tegye. A czukortarifá tárgyában nemzetközi megegyezés jött létre, tehát teljesen eltér a tárgyalás alatt lévő javaslatától. (Helyeslés.)

Popovics Dusán jegyző lemegy az elnöki emelvényről és a horvát képviselőkkel tárgyal.

Az elnök (csenget): Popovics képviselő ur ne járjon ott lenn. A jegyzőnek az emelvényen a helye. (Derültség.)

Muacsevics Vazul folytatja beszédét horvátul s az adóreformról és az általános választói jogról kezd beszélni.

Az elnök (rácsenget): Hogy fogalma legyen a Háznak, hogy mennyire élnek vissza a horvát képviselők a Ház türelmével, kijelenti, hogy kétszeri figyelmeztetése daczára szónok most is általánosságban közjogi dolgokról és a progresszív adóról szól. (Nagy zaj.) Minthogy szónokot már kétszer figyelmeztettem, megvonom tőle a szót. (Helyeslés.) Ki következik?

Popovics Dusán jegyző: Zagorac István.

Zagorac István: A törvényjavaslat nem egyéb egy Janus-arcznál, mert két oldalról kell azt megvilágítani. Nem fogadja el. (Helyeslés a horvátok oldalán.)

Novoszel Mátyás horvát nyelven beszél.

Az elnök figyelmezteti, hogy a tárgyról beszéljen.

Novoszel Mátyás horvát nyelven beszél az önálló vámtarifáról.

Az elnök: Figyelmezteti másodszor, hogy térjen a tárgyra, mert megvonja a szót. (Helyeslés.)

Novoszel Mátyás tovább beszél s ismét általános vitába bocsátkozik.

Az elnök: Harmadszor figyelmezteti szónokot, hogy ne bocsátkozzék általános közjogi vitába. Előbb a pángermán mozgalomról, most pedig a pánszláv ügyekről beszél. Már kétszer figyelmeztette, tehát megvonja a szót. (Helyeslés.)

Lorkovics Iván horvátul beszél.

Az elnök: A képviselő ur oly halkán beszél, hogy alig hallható. Kérem, jöjjön közelebb.

Lorkovics Iván: Az alkotmánypárt padjába megy.

Fenyvesi Soma: Te vigyázz, ott kormányparti lész! (Derültség.)

Lorkovics Iván körülbelül két óras beszéd után azzal fejezi be beszédét, hogy a javaslatot nem szavazza meg.

Pribicevics Szvetozár horvát nyelven szól a javaslat ellen.

A horvátok hamisították.

Sztérényi József államtitkár: A horvátországi Lika-Krbava vármegyét a javaslat megokolása tévedésből nevezi magyar vármegyének. Ha a horvátok előbb szövé tették volna ezt a dolgot, hamarabb megtörtént volna ez a helyreigazító nyilatkozat. Lika-Krbava tényleg horvát vármegye.

Felkiáltások: Magyar, magyar, mert Magyarország van! (Zaj.)

Sztérényi József államtitkár: Azt is elismeri, hogy nem „magyar tengerpart” a helyes kifejezés,

hanem magyar-horvát tengerpart. (Nagy zaj.) Hogy bevilágíthasson abba az aknamunkába, mely Magyarország ellen állandóan folyik a horvátok részéről, elmondja, hogy 1895 óta a statisztikai hivatal kiadványa horvátul is megjelent. A magyar statisztikai hivatal a zágrábi statisztikai hivatal horvát fordításait sohasem vizsgálta felül, hanem megfizette a fordítás díjait és saját kiadásában kinyomatta a horvát szöveget, mint a magyar királyi központi statisztikai hivatal kiadványát. Most a statisztikai hivatal azt a megdöbbentő jelentést teszi a kereskedelmi miniszternek, hogy az évkönyv horvát kiadásában a magyar szöveget meghamisították, azzal a határozott célzattal, hogy Horvátországnak Magyarországhoz való tartozását elhomályosították s Horvátországot mint önálló államot tüntették fel.

A statisztikai hivatal jelentésének ez a része, miután előrebocsátja azt, hogy nem ellenőrizték, mert megbíztak a szövegben és előrebocsátja azt a megállapodást, amely a bán és az akkori kereskedelmi miniszter közt létrejött, így szól: Ujabb azonban véletlenül tapasztaltatván, hogy a statisztikai évkönyv némely táblázatainak czimfelirásai a horvát kiadásban nem látszanak a magyar kiadás szövegével teljesen azonosoknak, az összes czimfelirások és táblafejek összehasonlítottak. Ez az összehasonlítás arra a meglepő eredményre vezetett, hogy az évkönyv horvát kiadásában a magyar kiadásnak egyes kitételei a horvát fordító által rendszeresen meghamisították, (Felkiáltások a baloldalon: Gyalázat!) — türelmet kérek — azzal a határozott célzattal, hogy Horvát-Szlavonországnak a magyar államhoz való tartozandósága elhomályosították és az évkönyvben Horvát-Szlavonországot mint külön állam szerepelt. (Zaj és felkiáltások a baloldalon: Hamisítók!) Amint az idemlékelt példák-ból kitünik, az évkönyv minden helyein, ahol horvát-szlavonországi illetőségű magyar honosokról van szó, a magyar honos kifejezés a horvát fordításban az állampolgárságról szóló 1879: L. törvényekkel ellentétben, horvát honosra igazították, a fumei és a magyar-horvát tengerpart kifejezés fumei és horvát tengerpart kifejezéssel cseréltetett fel. (Nagy zaj és mozgás balfelől. Felkiáltások a baloldalon: Ez Politika tetszik!)

Okolicsányi László: Csafás! Hamisítás! (Nagy zaj a jobboldalon.)

Sztérényi József: Sokkal erősebb dolgok jönnek még! (Olvassa) . . . a belföldi vagy külföldi kiegyezések, amikor azok az évkönyvben a külfölddel szembeállítva abban az értelemben használtak, hogy értelmükbe Magyarországgal együtt Horvát-Szlavonországot is be van foglalva, mindenütt töröltettek; a „Magyarország és Horvát-Szlavonországek” című megnevezések a legtöbb helyütt a „Magyar királyság és Horvát-Szlavon királyság” kifejezéssel pótolgattak; „a monarchia két államának közös háztartása” című táblázatból a „két” szó kihagyásával a cím „a monarchia államainak közös háztartása” alakban közöltetett . . . (Nagy zaj a bal- és szélőbaloldalon.)

Molnár Jenő: Szép kis állam vagytok! Kitarthatják magukat a másik állam által!

Sztérényi József (tovább olvassa): . . . kétségkívül azzal a célzattal, hogy Magyarország és Ausztrián kívül egy harmadik állam, Horvát-Szlavonországot is belemagyaráztassék. De nemcsak ezen és más ilyen fordításbeli hamisítások tapasztalhatók az évkönyv horvát kiadásában, hanem az évkönyv horvát fordítója még azon nagyobb fokú vakmerőségtől sem riadt vissza, hogy egy táblázatot, amelynek adatai a horvát állami önértékre hátrányosaknak látszottak előtte, több rovat kihagyásával megcsontitson. (Zaj balfelől. Egy hang: Hamisító banda. Elnök csenget.)

Mindezt azért mondta el, hogy beigazolja azt, hogy míg a horvát képviselők egy tohhibából nagy közjogi sérelmet kovácsolnak, addig ilyen hamisítások hivatalosan történnek horvát részről és horvát képviselők ezzel akarnak a horvát közvélemény előtt bizonyítani hamis, közjogellenes tetteiket. (Ugy van! Ugy van! Élénk helyeslés és éljenzés a jobb- és baloldalon.)

Surmin György horvát nyelven a házszabályokhoz kér szót.

Felkiáltások: Üljön le, nem beszélhet horvát nyelven a házszabályokhoz. (Nagy zaj.)

Surmin György visszautasítja azokat a vádakot, melyekkel Sztérényi a horvát hivatalokat illette.

Tuskán Gergely horvát nyelven kéri a Házat, hogy beszédét holnap mondhassa el.

Az elnök felteszi a kérdést. A Ház nem engedi meg.

Tuskán Gergely horvát nyelven beszél a javaslat ellen.

Az elnök a vitát félbeszakítja s bejelenti, hogy Hoitsy Pál indítványt terjesztett be az üléseknek egy órával való meghosszabbítása tárgyában. Az indítvány fölött a holnapi ülés végén egyszerű szavazással dönt a Ház. Megállapítja a legközelebbi ülés napirendjét.

Következtek az interpellációk.

Interpellációk.

Novoszel Mátyás interpellálja a kereskedelmi miniszter horvát nyelven, hogy az andrejevi vasuti

pénztár helyeztessék át, hogy a lakosság körében a pénztáros ellen lábra kapott ellenszenv a nyugalom és rend megzavarására ne vezethessen.

Az elnök: Az interpelláció kiadatik a kereskedelmi miniszternek.

Nagy György a házszabályokhoz szólva, kérde, hogy milyen nyelven van kiállítva az interpelláció. Ama vezetőnek ad kifejezést, hogy csak akkor szabad elfogadni az interpellációt, ha az magyar nyelven van kiállítva.

Az elnök: Ezt a kérdést még a nyáron eldöntöttük és pedig úgy, hogy ha magyarul és horvátul is ki van állítva az interpelláció, el kell fogadni. (Helyeslés.)

Mahler György az eleki fősízlott népgyűlés dolgában interpellált.

Az elnök: Az interpelláció kiadatik a belügy-miniszternek. Az ülést két órákor berekeszti.

A német császár Angliában.

Budapest, november 13.

Rég nem fogadtak Angliában oly nagy szívéllyel uralkodót, mint most Vilmos német császárt. Az angol nép szinte tüntetőleg ünnepelte a császárt, mintha külsőleg is kifejezést akart volna adni, hogy az elhidegítés, mely a két hatalmas nemzet között évekig tartott, most teljesen elszűnt. A beszédek, melyek a két uralkodó ajkáról a diszebédén elhangzottak, oly teltek voltak a legnagyobb barátság kifejezésével, hogy immár nem lehet kételkedni abban, hogy Edvárd király és unokaöccse között ismét a régi szívélyes viszony állott be.

Hirt adtunk már arról is, hogy a német császárt egy idő óta makacs gégebeaj kinozza, melynek keletkezése már régebbi keletű. Hivatalosan ezt már többször megczáfolták, de az a tény, hogy egy híres angol gége-spezialista tanácskozott a császár orvosával és hogy a császár hosszabb időt tölt Anglia mérsékelt égöve alatt, megerősíti a betegségről keletkezett híreket.

Mai híreink a következők:

Vilmos császár tegnap, miután vadászatról visszatért, államügyekkel foglalkozott, azután rövid nyugalomra tért. A 160 teretűki disztrakoma este 9 órákor kezdődött. E d v á r d király Augusztina Viktória császárnét, Vilmos császár pedig Alexandra királynét vezette asztalhoz.

A felköszöntők.

A lakoma folyamán E d v á r d király a következő felköszöntőt mondotta:

„Engedjék meg feiségték, a császár és császárné, hogy midőn felségtéket a brit partokon üdvözölöm, kifejezést adjak egyúttal a királyné és a magam nevében azon nagy örömnöknek és meglepedésünknek, amely bennünket elhőt, midőn felségtéket e történelmi jelentőségű kastélyban vendégtül látjuk. Hosszu idő óta reméltem, hogy látogatásukat fogadhatni fogom és még nemrégiben is attól kellett tartanom, hogy felségték gyöngékedése miatt e látogatás elmarad. Szerencsére azonban felségték most teljes egészségnek örvendenek és így merem remélni, hogy felségték angolországi tartózkodása, amely bár rövid lesz, egészségüknek javára fog válni.

Nem felejtettem el azokat a különböző látogatásokat, amelyekkel Felsőged kora ifjusága óta bennünket megtisztel. A fájdalom érzésével gondolok arra, hogy Felsőged legutóbbi látogatása milyen szomorú volt. Soha életemben nem fogom elfelejteni azt a jószágot és rokonszenvet, amelyben Felsőged engem részesített abban az időben, amidőn a nagy és imádot királynő meghalt. Felsőgedek meg lehetnek gyöngékedve arról, hogy látogatásuk országunkban örömmel tölt el mindenkit, a királynét éppen úgy, mint engemet és nem kevésbé egész népemét is. Bizton reményelem, hogy nemcsak a Felsőgedek uralma alatt álló nagy birodalom boldogulni fog, de a béke is változatlanul fennmarad. Poharamat Felsőged és a császárné ő felsége üdvére ürítem és még egyszer kérem, legyen szabad őszinte örömemnek kifejezést adni afelett, hogy felségtéket vendégeimül láthatom.

A király felköszöntőjére Vilmos császár a következő pohárköszöntővel válaszolt:

Mélyen meghatótt az üdvözlés hangja, amelylyel Felsőged a császárnét és engem fogadott. Felsőged családjával közeli rokon kötelek, valamint számos közös emlék köt össze. Ezen emlékek között első helyen áll nagyrabcsült nagyanyámnak, a nagy királynőnek alakja, amely kitörölhetlenül van bevésve szívembe, míg szeretett anyám emlékezte visszahelyez engem a gyermekkor boldog napjaiba, amelyeket ennek a

nagy, régi windsori kastélynak födele alatt töltöttem. A régi emlékek báját fokozza az a meleg fogadtatás, amelyben Felsőged jelenlegi látogatásunk alkalmával részesített bennünket. Leghőbb vágyam, hogy az a szoros rokonság, a mely családjaink között fennáll, visszatükröződjék népeink viszonyában is és így megerősítse a világbékét, amelynek fentartása éppúgy állandó törekvése Felsőgednek, mint saját magamnak. Ebben az értelemben igen meleg köszönetet mondok Felsőgednek a császárné és a magam nevében ama barátságos és kegyes szavakért, amelyekkel bennünket üdvözölt és emelem poharamat Felsőged és ő felsége a királyné egészségére, valamint a királyi ház összes tagjainak, az én közeli és szeretett rokonaimnak jólétére.

Támadás a császár ellen.

A császár ünnepelésének hosszú sorozatába egy zavaró hang is beleszólt. A londoni grófsági tanács tegnapi ülésén ugyanis a német császárhoz intézendő üdvözlő felirat körül fejlődött vita folyamán Sander szocialista alderman a tanácsstagok izgatott ellentmondása közben tiltakozott a felirat ellen. Egész beszédét folytonos felháborodás kísérte. Sir John Bemars indítványát, hogy Sander tiltakozását jegyzőkönyvbe vegyék, egyhangulag elfogadták.

Vilmos császár eredeti tervétől eltérőleg az angliai ünnepélyek után nem fog Wight-szigetére menni, hanem egy, a La Manche-csatorna közepében fekvő helyen bérel lakást. A császár végleges elhatározása, hogy tizenhárom napig Highlife-Castleben, Christchurch közelében, Camphire grófságban fog tartózkodni, ahova az udvari marsall már elutazott, hogy mindent elrendezzen és a császár odaérkezésére a szükséges intézkedéseket megtegye.

A császár a windsori látogatásának befejezése után, e hó 16-án fog Highlife-Castleba (Champhire) utazni. A látogatás szigoruan magánjellegű lesz, miután a császár 14 napot nyugodtan akar tölteni, mert allitólóg gégebeaja szigorú orvosi kezelést igényel. Erre vall az is, hogy Sir Felix Seymour kiváló gégefőszpecialistát ma reggel a windsori kastélyba hívták, hogy ott Vilmos császár házi-orvosával tanácskozást folytasson.

Ujabb hírek.

Legujabb híreink szerint a császár pár délelött tizenegy órákor hagyta el a kastélyt és lovasított testőrségtől kísérve, a tömeg élénk óvációjában a pályaudvarhoz hajtatott, hogy onnan Londonba utazzon. A pályaudvar perronján diszszázad volt felállítva. A császárral együtt utaztak a walesi herceg és hercegnő, valamint más hercegek is. Ma már hajnalhasadtkor rengeteg néptömeg lepte el a vasútállomáshoz vezető utakat, életveszélyes volt a tolongás, a mentők ambulanciáikat állították föl. Mindenki látni akarta a német császári pár bevonulását a Guild-Hallba, ahol London kereskedő népe vendégtül hívta meg a császári párt. A császári pár gyönyörű időben délelött 11 óra 48 perczkor érkezett meg a londoni vasútállomásra. Rengeteg közönség üdvözlésére fogadta a császári vendégeket, a perronon a katonai zenekar a német himnuszt játszotta, a császár ellépett a diszszázad előtt, aztán átvette a polgármester üdvözlő feliratát. Vilmos császár azt felelte a polgármesternek, hogy köszöni az üdvözlést és hogy örül, amiért újból Londonban lehet. Fényes menetben, a testőrségtől kísérve vonult be a császári pár a városba. Az uton a Guild-Hall felé megszámlálhatatlan sokaság tomboló lelkesedéssel éltette a császári párt. Az oxfordi kerületben megállott az udvari hintó és a császár átvette a városi tanács üdvözlő feliratát. Folytonos óvációk közepette ért a menet a Guild-Hall elé. A bejáratnál a lordmayor felesége pompás bokrétát nyújtott át a császárnénak. Mikor a császári pár a Guild-Hall elé ért, nem győzte eléggé bámulni a ragyogó diszítést. A császár a diadaliven észrevette ezt a fölrást:

A v é r s ű r ű b b , m i n t a v i z .

— Vajha ez a mondás mindig igaznak bizonyul. A országaink között — jegyezte meg a császár a lordmayornak. A diszteremben a lordmayor átadta a császárnak a City üdvözlő feliratát, azután a császár karját nyújtotta lady Bellnek, a lordmayor ne-jének, a császárné pedig a lordmayor karján haladt fel a lépcsőkhöz az oszlopcsarnokba, amely káprázatosan volt feldiszitve lakomára.

A lordmayor, aki csak négy nap előtt foglalta el állását, irigyelt ember ma, mert a lakomán a császár ül mellette jobbfelől és baloldalt a császárné. Minden képzeletet meghaladó pompával diszítették föl a Guild-Hallt. A lunch — amelyen a lordmayor

felköszöntötte Vilmos császárt, aki angol toászta válaszolt — másfél óráig tartott, azután a császár pár külön vonaton visszautazott Windsorba. Az ut vonalon visszafelé megint lelkesen ünnepelte a londoni lakosság és a vidékről a fővárosba özönlött ezer meg ezernyi nép a császári párt.

Vilmos császár a kamarilláról.

Berlini előkelő politikai körökben sokat beszélnek Vilmos császár állítólagos nyilatkozatáról a kamarilla felől, amely a londoni Westminster Gazette berlini levelezőjének útján jutott nyilvánosságra és beavatott politikai körökben is hitelre talált. Vilmos császár a londoni hírlapíró értesülése szerint a következőket mondta:

— Nem vagyok árnyék-uralkodó. Akarom, hogy a nép tudatában legyen annak, hogy ha valamely törvényt vagy rendeletet aláírok, abban az én akaratom jut kifejezésre. Meglep, amit az újságokban a kamarilláról olvasok. Környezetemben nem volt soha kamarilla, amely befolyást gyakorolt reám. Nem is tudom elképzelni, hogy a nép és a közvélemény miképen jutott erre a gondolatra. Én teljesen függetlenül és önállóan szoktam ítéletemet megalkotni. Felháborodással utasítok vissza minden olyan gyanút, hogy olyan férfiak, akiket barátainak tartok, engem az országot érdeklő politikai kérdésekben befolyásolhatnak. Utálatosnak tartom a kamarilla szót. Körülöttem sohasem voltak egyesek vagy csoportok, amióta uralkodom, akik befolyást gyakoroltak volna reám. Ilyen csoportot környezetemben sohasem vettem észre, de nem is tűrtem volna meg. Cselekedeteimben és ítéletemben soha és semmi körülmények között nem engedtem magamat befolyásoltni.

KÜLFÖLD.

Portugália forradalom előtt. A „Daily Express“ Lisszabonból kapott értesülése szerint több vidéki helyőrségben ievő ezred, amelyeknek a király iránti hűsége minden kétségen felül áll, parancsot kapott, hogy álljon készen az eszelges mozgósításra. A kormány reméli, hogy ezen ezredek segítségével megakadályozhatja a köztársasági párt tervezett forradalmi kitérését. A forradalmi párt vezeterei kijelentik, hogy a kormány, amelyik folytatja a parlament nélküli kormányzást, őket a monarchia erőszakos megbuktatására kényszeríti. Minthogy a forradalmi párt vezeterei közül sokan katonatisztek, a kormány komoly következményektől tart abban az esetben, ha a forradalmárok a hadsereghez manifesztumot intéznek.

A sah megesküdött az alkotmányra. A parlamenti esküfételre megjelent a sah is a kabinet tagjainak és több hercegrenek kíséretében. Köszönetet mondott a képviselőknek eddig teljesített munkájukért s mindazért, amit az állam és a lakosság jóléte érdekében tettek. Az ünnepes fogadás után a sah ott a parlamentben esküt tett az alkotmányra.

Politikai zavarok Bulgáriában. Ferdinánd fejedelem tanácskozást folytatott Gudev bolgár miniszterelnökkel és Genadiev miniszterrel a kormány újabb bejelentett leköszönése ügyében. A tanácskozás eredményeként a fejedelem nem fogadta el a leköszönést. A szobranje tegnap kezdte meg a trónbeszédre adandó válaszfelirat-tervezet tárgyalását. Érdekes a felirat-tervezetnek az a része, amely a maczedóniai reformakció sikertelenségét hangsúlyozza, a felirat azonkívül zilárd politika folytatását követeli a kormánytól. A tárgyalás során Zanov képviselő, a radikális demokraták vezére, óriási botrányt provokált. Fel-szólalásában elítélte a kormányt az egyetemmel üzőtt politikáját, majd kijelentette, hogy január 16-ika, amikor tudvalevőleg a diákok a fejedelmet kifütyülték, történelmi fontosságú nap. A karzat helyeslő tetszését azonban a szobranje übb-ségének megbotránkózó vihára felülmulata. Zanov körül egész dulakodás keletkezett. A zaj elcsendesülése után a szobranje Zanovot öt ülés tartamára kirekesztette a Házból.

A harmadik дума megnyitása. Holnap lesz az új дума megnyitásának napja. A kormány utasította a hatóságokat, hogy könyörtelen szigorúsággal ügyeljenek a rend föntartására. Pétervár városkapitánya ma ezt az ukázt bocsátotta ki: Gyűléseket, fölvonulásokat az utcán, csoportosulásokokat nem tülrök. A tauriumi palota körül és a szomszédos utcákban megállani, csoportosulni nem szabad. A rendőrség első fölszólítására távoznunk kell. Aki nem engedelmeskedik, azt a rendkívüli védelmi állapot legszigorubb szabályai fogják sújtani. A дума elnökévé az októbrista Chomiakow Miklóst fogják megválasztani. A leendő

elnök jövevény költő és keresztifa Gogolnak, a hírneves írónak. Chomiakow alkotmányos cenzurumot akar alapítani az októbristák és a kadettek táborából a jobboldal támogatásával, amelyet a kadettekől csak a zsidókérdésben elfoglalt álláspontja választ el. Az új дума első feladata lesz a költségvetés megszavazása és az eddigi törvények lefegyverzése. Chomiakownak jelszava: Engedjétek a dumát dolgozni és akkor munkaképés lesz.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Az alsófehérmegyei állapotok. Lapunk tegnapi számában ily címmel megjelent közleményre hivatkozva illetékes oldalról közlik velünk, hogy a *Marosújvári Takarékpénztár Részvénytársaságra* nézve közöltek tévedésen alapulnak. A való tényállás az, hogy a nevezett takarékpénztár teljesen függetlenül Szász József alispán és Bőjthe Kálmán főszolgabíró érdekeltségétől és éppenséggel nem ezeknek érdekében s tisztán saját anyagi eszközeiből már e hó 11-én reggel fizette be a nála takarékbetétként elhelyezve volt mintegy 80.000 koronányi állami inség-kölcsönösszeget a nagyenyedi adóhivatalba; az összeg megszerzését nem a Szász-Bőjthe család vitte keresztül és így erre nézve a család kezességéről szó sem volt soha, hanem az említett összeget a takarékpénztár olyképpen szerezte be, hogy a vele rendes visszszámítási viszonyban levő intézeteknél váltótárczájából mintegy 80.000 koronát eszkomptált és így a kellő pénzösszeg tisztán üzleti tranzakció alapján rendelkezésére állott. Ugy a marosújvári járásban, mint az egész megyében általános megeredést keltett a takarékpénztár ügyének ily módon a Szász-Bőjthe ügytől való teljes különválasztása és az egész politikai bonyodalomból való kikapcsolása, ami csak megerősítette úgy a betevők, mint az egyéb érdekeltek körében a takarékpénztár iránt fennálló és minden tekintetben jogosult bizalmat.

TÁVIRATOK.

Gyilkos anarchista.

Kopenhága, november 13. Szofusz Rotmuszent, a Scorpion című anarchista újság szerkesztőjét, akit a rendőrség, mert börtönbüntetésre van elítélve, hosszabb idő óta keres, a rendőrség ma délelőtt le akarta tartóztatni. Az elítélt szerkesztő revolverből golyót lött az egyik rendőr agyába és azután önmagát lötte agyon. A rendőr belehalt sebébe.

Francia képviselők párbaja.

Páris, november 13. Berteaux és Bennois képviselő között a párbaj ma délelőtt 11 órakor történt meg. A felek kétszer váltottak golyót, anélkül, hogy bármelyikük is megsebesült volna. A felek kibékültek.

Abrahamovicz kinevezése.

Bécs, november 13. (Saját tudósítónktól.) Lengyel nemzetiségi miniszter lovag Abrahamovicz Dávid lesz s kinevezése legkésőbb holnap fog megtörténni.

Közgazdasági táviratok.

New-York, nov. 13. Terményárak. Gyapok. New-Yorkban 10.80, nov.-re 11.11. februárra 11.09. New-Orleansban 10.81, Petroleum stand with the New-Yorkban 8.75 Filadelfiában 8.70, raffined in cases 10.90, Credit-Balances of oil City 178.—. Zsir. Vestern Steam 9.40 Rohe testvérek —.—. — On 31.50—31.— Réz 13.50—13.75.

Csikagó, nov. 13. Gabonárak. Zárlat. Buza irányzata szilárd, deczemberre 95.37—92.63 K., májusra 104—101.63 K. Tengeri szilárd, deczemberre 55.37 K.

Csikagó, nov. 17. Terményárak. Zsir januárra 8.15, tegnap 8.02, májusra 8.05, tegnap 8.— Szalonna short clear 7.49, tegnap 7.62. Sertésus januárra 13.12, tegnap 12.90.

A német és angol magánkamatláb.

Berlin, november 13. (Saját tudósítónktól.) A magánkamatláb egynyolcad százalékkal 6%—ra emelkedett. Napipénz árfolyama 6%, Check Londonra 20.55, Párisra 81.50.

Londonban a magánkamatláb ma 7%—ra emelkedett, amiből arra következtettek, hogy az angol bank ismét felemeli a kamatlábat. Az itteni piacdon a magánkamatláb 6%—ra, míg tegnap 6¹/₁₆% volt.

A német birodalmi bank ma január 23—31. és február 7-iki lejáratra 25—30 millió márka értékű kincstári jegyeket helyezett

Munkások pusztulása.

— Két házbeomlás. —

Budapest, november 13.

A nagyváradai rémes katasztrófa még erős igazolomban tartja a közönséget, Marosvásárhelyről máris újabb szerencsétlenséget jelentenek. Ott is vétkes könnyelműség okozta a munkások pusztulását, mert hitvány anyagból készült falak temették maguk alá az embereket. Marosvásárhelyen T i e g e n b a u m Vilmos kétemeletes bérpalotájának másodemeleti padmalya szakadt be és a lezuhanó gerendák magukkal rántották az első emelet padmalyát. Ez alkalommal négy munkás súlyosan megsebesült.

Részletes tudósításunk a két katasztrófáról a következő:

A nagyváradai házbeomlás.

Breider Ármin nagykereskedő bedőlt házában ma kora reggel óta lázasan folynak tovább a mentési munkálatok. Az álló falakat gerendákkal nekitámasztották és úgy folytatták az ásást. A laza fal ennek daczára erősen ingott, mire a mérnöki hivatal elrendelte, hogy a munkások egy része folytassa a falak lebontását, a többi pedig folytassa a mentést. Az első halott, akit ma reggel kiszabadítottak, P a p p Mihály napszámos volt.

A vizsgálat, amely még tegnap nagy erélyvel megindult, megdöbbentő adatokat hozott a napfényre. A vizsgálat megállapította, hogy a bedőlt pillér alsó része, az, melyik a legnagyobb súlyt tartotta, mészhabarcsból készült, a tervben előírt vasbeton helyett. Kiderült, hogy a házon repedések és szakadások mutatkoztak és hogy ezekre felhívták a pallér és az építész figyelmét. M o g a Gáborné napszámosné, aki a katasztrófa reggelén a földszinten dolgozott, figyelmeztette a pallért, hogy az oszlop repedezik, de az leintette, hogy a maga dolgával törődjék. Egy igen súlyosan megsebesült munkás azt vallotta a kihallgatáskor, hogy kedden reggel a munka megkezdése előtt figyelmeztették az építés vezetőjét, hogy inog az egyik fal, de annak daczára munkába kellett állniok. A városi hatóságot is több ízben figyelmeztették, hogy az építkezés közveszélyes. Altnoder Endre városi mérnök jelentést tett a tanácsnak, hogy az épülő ház egyik pillérje életveszélyes és az építkezést be kell szüntetni. A figyelmeztetések azonban nem használtak és így történt, hogy a katasztrófa annyit áldozatot szedett.

Kosztin János pallér, akit a rendőrség tegnap letartóztatott, ma elbocsátották, miután bebizonyult, hogy a pallér felelősséget utasítására járt el. Szász Róbert, az építkezést vezető mérnök is elhárít magáról minden felelősséget és sirva hangoztatja ártatlanságát. Szász egyelőre rendőri felügyelet alatt marad, mert attól tartanak, hogy az izgatott tömeg bántalmazni fogja.

A katasztrófa áldozatait holnap délután temetik. A városházára kitétték a fekete lobogót, a tanács pedig határozatban fejezte ki gyászát. A munkásság elhatározta, hogy a temetés napján nem dolgozik. A mai napon gyűjtés indult meg a szerencsétlenül jártak családtagjai részére, amelyet Sz m r e c s á n y i György nagyváradai püspök kezdett meg.

A marosvásárhelyi katasztrófa.

A nagyváradinál szerencsére jóval kisebb szerencsétlenség történt Marosvásárhelyen. T i e n b a u m Vilmos kétemeletes, csaknem kész házában szakadt be a padmaly és súlyosan megsebesített négy munkást.

A rendőri vizsgálat kiderítette, hogy az emeletet egymástól elválasztó beton-padmalyok s az alkalmazott vasgerendák annyira gyöngék és vékonyak voltak, hogy nem bírták meg saját súlyukat sem.

Az építkezést Keleti Béla mérnök ellenőrizte. Májusra már az épület valamennyi helyiségét kibérelték s a szerencsétlenség következtében a bérlők most mind felmondtak a tulajdonosnak.

Utolsó felvonás.

— A sikkasztó adótárnok öngyilkossá lett. —

Budapest, november 13.

Tegnapi számunkban megírtuk, hogy a szatmári királyi adóhivatalban nagy sikkasztásoknak jöttek nyomára. A sikkasztó P a p p Gyula adópénztáros, aki esztendő óta folytatta már bűnös üzletét, míg most egy véletlen hirtelen fölfedte bűnét.

Tegnap éjszaka egy temesvári híradás nyomán megírtuk azt is, hogy a szökésben levő sikkasztó egy ottani szállóban agyonlőtte magát.

Ez a temesvári hír azonban, amelyet a késő éjjeli órákban nem ellenőrizhettünk, nem bizonyult valósnak, mert a sikkasztó Szatmárról. Temesváron át, tegnap reggel Budapestre érkezett valami családi ügyének rendezése miatt s csak itt értesült aztán a fővárosi lapok közleményei nyomán arról, hogy távollétében Szatmáron fölfedezték sikkasztásait.

A váratlan hír aztán olyan rettenetes hatással volt rája, hogy a kora délelőtt folyamán tényleg öngyilkossági kísérletet követett el. A szerencsétlen ember kétségbeesett kísérletének körülményei azonban egyenesen hajmeresztők.

P a p p Gyula egy reggeli kilenc óra tájban a Dunaparton üdögött teljes testi és lelki demoralizációval küzdve. Egy negyed 10 órakor a Vigadó-téren felszállt egy csavargözörsre, amely a budai hídfőhöz indult. A csavargözösön olyan izgatottan viselkedhetett, hogy ez a személyzetnek is feltűnt. Amikor a gőzös a Duna közepére ért, P a p p egyszerre hirtelen elhatározással a gőzös korlátjához lépett és átvette magát rajta. A következő pillanatban azonban H a a s András hajóvezető és M a g y a r András legény utánaugrottak és még idejekorán megragadták mindkét lábát. Izgalmas dulakodás következett erre. A mentők mindenáron ki akarták vonszolni az életunt testet a vízből, P a p p pedig, amikor látta, hogy mindenképpen meg akariák menteni, hirtelen előrántotta zsebéből revolverét és jobboldali halántékába lött. A golyó szeme mellett furódott fejébe. A sebesült elvesztette eszméletét és csak ekkor sikerült testét a csavargözös fedélzetére vonszolni. H a a s István hajóvezető nyomban átkutatta a zsebeit, hogy az öngyilkos személyazonosságát irásából megállapíthassa. Az öngyilkos zsebeiben találtak egy vasuti igazolványt, amely „P a p p Gyula m. kir. adópénztáros” nevére volt kiállítva, találtak továbbá néhány adópénztári irást, blankettát stb. Ezek nyilvánvalóvá tették, hogy az öngyilkos a megszökött sikkasztó szatmári adópénztárossal azonos.

P a p p Gyulát a mentők bekötötték és beállították a Rókus-kórházba. A kórházban a bűnös pénztáros magához tért és a délutáni órákban Stefkovits Ferencz rendőrfogalmazó már hivatalosan ki is hallgathatta. A rendőrfogalmazó előtt elmondta, hogy 1893 április havától szolgált mint adótárnok és 1903-ig soha egy krajczárja sem hiányzott a pénztárból. 1903-ban egyszer tévesen elfizetett valakinek száz koronát és ennek a száz koronának a palástolása vitte a bűnbe. Sikkasztani kezdett; és egyre nőtt a megindult lavina. A megélhetés is nagy gondokat okozott. Tíz gyermekes családot kellett eltartania s így lett rendszeressé bűnös manipulációja. Elmondta, hogy körülbelül tízezer koronát sikkasztott az évek hosszú sora óta aranyban és ezt úgy palástolta, hogy az aranytekercesek hiányait huszfilléresekkel pótolta.

Az aranyon kívül megdézsmálta az adóhivatal értékpapír-készletét is. Volt a pénztárban négy darab koronajáradék kötvény. Ezekből egyet ez év július tizenhetedikén elzálogosított hétszáz koronáért az Országos gazdasági és iparbanknál. Augusztus 15-én ugyancsak hétszáz koronáért elzálogosította a második koronajáradék kötvényt is a Közgazdasági és iparbanknál. A négyből még meglévő két darabot pedig tegnap küldötte el Temesvárról P a p p Zoltán mérnök fiának ide Pestre, hogy továbbítsa K á d a s József adóhivatali ellenőr címére Szatmárra.

Rendkívül érdekes volt P a p p Gyula vallomása, amikor a sikkasztás leplezéséről beszélt. Elmondta, hogy a rovincsolásoknál ő maga ajánlotta mindig, hogy a zárt pénztekerceseket kibontogassák. A vizsgálóbizottság azonban sohase nyitattott ki semmit, mert föltétlenül

megbizott benne. Az ellenőrt, Kádás Józsefet, ugy elhalmozta egyéb teendővel, hogy az ellenőrzésre sohase maradt idő. Megemlítette egyébként vallomásában Papp Gyula, hogy rovancsolás időtlen idők óta nem volt a hivatalában. Ezért nem is akart soha szólni, mert nem hitte, hogy büne valaha kiderül. Temesváron is csak azért volt, mert Ferencz nevű fiát akarta az erdészeti iskolába beírni. Büntérsai sem voltak, amit elkövetett, egyedül követte el és az élet kényszerítette bünbe. Soha nem ivott és nem kártyázott.

Budapestre tegnap érkezett és Budán a „Gyógyforrás”-szállóban szállt meg. Napközben dolgait végezte és éppen szállójába akart visszatérni, amikor az estilapokból értesült a szatmári eseményekről. A dolog olyan váratlanul érte, hogy gondolkozni sem tudott többé. A szállóba menni azonban most már nem mert, mert félt a letartóztatástól. Az estét az orfeumban töltötte, aztán kiment az orfeum kávéházába, de félelme mindenünnen kiüldözte, s az éjszakát az utcán bolyongta keresztül. Reggelre azonban olyan kimerült lett, hogy mindenáron pihennie kellett. Így indult haza Budára, a propelleren azonban megrohanta a kétségbeesés és meg akarta ölni magát.

Papp Gyulát Stefkovits rendőrfogalmazó kihallgatása után letartóztatta és a mentőkkel átszállította a Rókusból a rabkórházba. A sebesült állapota egyébként már a délután folyamán annyira javult, hogy pár nap múlva valószínűleg teljesen felépül.

Szatmárról a következőket jelenti tudósítónk:

Ma a Budapesten öngyilkossá lett sikkasztó adótárnok, Papp Gyulától családijához levél érkezett, amelyben elbucszik és bejelenti, hogy öngyilkosságot követ el. Papp Kádás ellenőrhöz szintén írt levelet, amelyben bevallja tettét és az ellopott értékpapírokat visszaküldi. A rovancsolás még előreláthatólag pár napig fog tartani és csak azután lehet a sikkasztott összeg nagyságát megállapítani. Az ügyészség intézkedett, hogy Pappot felgyógyulása esetén Szatmárnémetibe szállítsák. A sikkasztó levelében beismeri, hogy 10.000 korona aranypénzt cserélt ki.

EGYHÁZAK.

(Püspöklátogatás és templomszentelés Bonyódt.) Gyurátz Ferencz, a dunántúli ev. egyházkerület püspöke, még április hónapban a győri egyházmegyében megkezdett püspöki látogatását f. hó 9-én Bonyódt fejezte be a bonyi gyülekezet templomszentelésével egybekötve. A bonyi gyülekezet a tudós püspök fogadtatására mindent megtett, hogy az minél fényesebben sikerüljön. Fogadtatására Győrbe a gyülekezet felügyelője, Mayer Oszkár ment el és fényes fogatán szállította Bonyóra a vizitáló püspököt kíséretével egyben, melyben résztvettek: Horváth Sámuel győregyházmegyei esperes, Bogár Endre egyházmegyei jegyző és Mátisz Károly, a győri egyházmegyei gyámintézet egyházi elnöke. Három órakor robogott be a bonyi paróchiára, hol Petőcz Ferencz lelkész, gyülekezete élén szép beszéddel üdvözölte a püspököt. Mire a püspök kijelentette, hogy örömmel jött a gyülekezetbe, ahol reá nemcsak a püspöki látogatás, hanem egyúttal a templomszentelés is várakozik. A megerkezés után előbb az iskolát látogatta meg a gyermekek nagy barátja, azután a templomban végezte a püspöklátogatás funkcióját. Utána a helybeli lelkész adta elő az egyház viszonyosságos történetét s felelt meg a hozzá intézett püspöki kérdésekre. Másnap a nagyszámú előkelő közönség várta a paplakáson a felügyelő vendégszerető házából érkező püspököt. Közülük dr. Fischer Sándor, a győri evang. gyülekezet felügyelője, Pálmai Lajos győri lelkész, Jánossy Lajos felhárkói esperes, dr. Kéler Zoltán, az egyetemes gyám-intézet és a Luther-társaság ügyésze, dr. Petőcz Károly budapesti ügyvéd, Szendi felügyelő, Szodt-fried Endre járási főszolgabíró, dr. Mihályfi Ferencz, Kégl Lajos, Hangyás László, dr. Fischer Kálmán, báró Bothmer Jenő, Zámory György, Mihályfi Ernő és Zoltán helybeli földbírtokosok és nagyszámú úri hölgyközönség. Fél tíz órakor a hívők felekezeti különbség nélkül seregeseen érkeztek fel a templomba. A püspök és a helybeli lelkész a nap fontosságához és méltóságához képest, lélekemelő, apostoli buzgósággal szónokoltak, egyik az oltár előtt, másik a szószékről. Az ünnepség végétével a lelkészek és hatóságok beszéddel üdvözölték a kiváló főpapot.

EGYETÉRTÉS.

November hó 15-ével új előfizetést nyitunk az Egyetértésre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejár, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minden előfizetőnk teljesen díj-talanul kapja a magyar család számára kiváló gondal szerkesztett „Magyar Szalon” című folyóiratot.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre . . .	14 kor. — fill.
Egész évre . . .	28 kor. — fill.

UJDONSÁGOK.

Vádolnak a véres romok.

* * *

Gyors egymásutánban, előbb Nagyváradon, azután Marosvásárhelyen szakadt be egy-egy épülő ház s az összedült romokhoz véryomok és összezuromt husdarabok ragadnak. Eleven emberek nyomódtak agyon kinos, borzasztó halállal, mind a két helyen, a buta kövek alatt. Emberek, akik serényen építvén a falat, biztak azok bölcsességében és becsületében, akik ezt a mechanikai munkát tervező észszel dirigálták és akik ezt a bizalmat életükkel fizették meg.

Vádolnak a véres romok! Nyilvánvaló és elvitathatatlan, hogy itt bűnös mulasztás történt, mert a falakat nem egérfogónak építették, hanem lakóháznak. Bűn vagy ostobaság pusztítja az ilyen hasonló esetekben az életet; újabb hírek szerint pedig Nagyváradon is, Marosvásárhelyt is bűn történt. A legszörnyebb, leggyalázatosabb bűn, mely földi erkölcsök szerint elképzelhető: a vállalkozó lelketlen kapzsisága csalta mindakét helyen halálos csapdába az áldozatokat.

A régi korok építő pallérja tulzottan aggodalmas lelkiismeretességgel végezte a maga feladatát. Két és három méter széles terméskőfalak nem ritkák a régi monumentumok közt még a közönséges lakóházakban sem, a középületek pedig valóságos erődívenyek, a szolid megbízhatóság mintaképei. Jártam ötszázéves kastélyban, mely még ma is lakható s amelyikben egy ablakütkében nyolczunk számára terítettek asztalt. A rég korok építő pallérja csak a szemének hitte, nem a matematikának s inkább tiszteres vastagságra építi a falat, semmint kételyekkel nyugtalanítsa a lelkiismeretét.

A modern pallér ellenben plajbászszal kezében előre kiszámítja, mi a fal megengedhető legkisebb vastagsága, két téglahossz-szélességű falakkal házóriások épülnek, sőt ravasz új anyagokat talál ki a tudomány, csakhogy olcsóbb és gazdálkodó módokkal kímélje a munkát és az anyagot. Vaspálczákkal fűzi össze a téglákat, hogy azok ellenálló erejét nevelje, vastraverzekkel pótolja a drága bolthajásokat. Ebben nem lenne baj; ma már a czeruza bölcs és megbízható, a sokjegyű számsorokon éppen oly biztosan nyugszik a tető, mint a régi kor gigászi falain.

A bajok ott kezdődnek, hogy számító és kapzsi pallérok néhány garasért meg akarják csinálni a plajbászt is. Marosvásárhelyt a vastraverzek voltak a szakértők előírásánál rövidebbek, Nagyváradon pedig vízhatlan cement helyett közönséges olcsó habarcsból csinálták a pillért, ezért történt a szerencsétlenség. Késnél, revolvernél rosszabb gyilkosok ezek a népek, kár, hogy ma a büntető igazságszolgáltatás szelidebb erkölcsű, mert szivesen látnám, hogy ha kerébe törnek és

megettorturáznak őket. Ma pár napi enyhe fogság vagy ennél is könnyebb pénzbírság lesz az összes büntetésük, holott én arra itélném valamenynyit, hogy a saját maguk építette dűledező ház pinczéjében keverjék a maltert. Ben.

Napirend. Napjár. Csütörtök, november 14. — Rómában: Jukund pü. hv. — Protosztans: Albert. — Görögország: november 1. K. és D. — Zaidó: Kislev 8. — A nap két reggel 7 óra 9 perczkor, nyugszik délután 4 óra 25 perczkor. — A hold két délután 2 óra 27 perczkor, nyugszik éjjel 12 óra 19 perczkor. — A miniszterelnök fogad a pénzügymin. szobában délután 4 órakor. — Az igazságügyminiszter fogad délután 1 órakor. — A honvédelmi miniszter fogad délelőtt 10 órakor. — A pénzügyi államtitkár fogad 12—2 óráig. — A képviselőház ülésé délelőtt 10 órakor. — A közös hadseregbeli tartalékos tisztek utasozmélója a B. hadkiegészítő parancsnokságnál, a honvédtisztek utasozmélója a honvédkiegészítő parancsnokságnál reggel 9 órakor. — Szabad Egyetem. Radics Jenő esti 7 órakor foliovas A lakóház multából czímen az Iparművészeti Múzeum álló-úti palotájában. — A Société Littéraire Française művészeti történelmi előadása esti 6 órakor a Nemzeti Múzeumban. — Magyar Földrajzi Társaság estélye 6 órakor az egyetem irodájában. — A Magyar Kir. Posta R. da. humoros foliavas estélye a Royalban. — A Matematikai és Termész. Tud. Akad. ülésé esti 6 órakor Kalerház-u. 8. sz. 1. A Hunfalv Katolikus Köz. hangversenye esti 8 órakor. — A Budapesti III. kor. egyesült polg. kör foliavas estélye. — Képzőművészeti Társulat től. nemzetközi kiállításának ünnepélyes megnyitása a Múzeumban. — Márk Lajos gyűjteményes kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva egész nap. Bolépdíj 1 korona. — Nagy Zsigmond gyűjteményes kiállítás a Könyves Kálmán múntúzóban (Nagyozó-utca 57-69.) nyitva egész nap. Bolépdíj nincs. — Tolnay Akos gyűjteményes kiállítás az Uránia Kigvő-téri szalonban nyitva 9-8-ig. Bolépdíj 20 fillér. — Christanthenum-kiállítás a fővárosi Vigadóban. — A Nemzeti Múzeum alattára nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva d. e. 10-1-ig. — A Nepzaji Múzeum zárva. — Fővárosi múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A Földtani Intézet múzeuma nyitva 11-1-ig. — A Közlekedési Múzeum zárva. — Az Aquincum múzeum nyitva egész nap. — A Technologiai Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — Az ország levéltár könyvtára nyitva 9-2-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 8-7-ig. — Az Egyetemi könyvtár nyitva 9-12-ig és 2-3-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9-2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanterv-múzeum nyitva 9-12-ig és 8-6-ig.

— Személyi hír. Konrád altábornagy vezérkari főnök ma kíséretével együtt Székesfehérvárra érkezett.

— A király egészsége. A király egyelőre nem ad általános kihallgatásokat. Az egész telet Schönbrunnban fogja tölteni és csak néha fog bemenni a bécsi burgba. A minisztereket és államférfiakat ezután is Schönbrunnban fogja audiencián fogadni s ezért a dolgozószoba mellett kihallgatási termet rendeztek be. Még nem biztos, vajjon a jövő hónapban a bécsi burgban lesznek-e általános kihallgatások. Szó sincs arról, hogy a király holnap bemegy Bécsbe, sőt ellenkezőleg, Schönbrunnban is alig mozdul ki a kastélyból, nehogy meghűljön.

— Jó fordulat Justh Gyula betegségében. Justh Gyulának, a képviselőház elnökének betegségében örvendetes fordulat állott be, ma már elhagyhatta az ágyat és előreláthatólag még e héten megjelenhetik a parlamentben. A képviselőház elnökénél a parlament tagjai és más előkelőségek nagy számmal adták le névjegyeiket, miután egészségi okokból mindeztideig a Ház elnöke látogatásokat nem fogadhatott. Justh Gyula, a képviselőház elnöke, betegségének egész ideje alatt és most is, nagy figyelemmel kísérte és kíséri ugy a Ház elnökségének ügyeit, mint az ülések lefolyását, melyekről részletes jelentéseket kapott az elmúlt napokban.

— Az olasz királyi család öröme. Heléna olasz királyné ma reggel fél kilencz órakor leánygyermeknek adott életet. Az újszülött negyedik gyermeke az olasz királyi párnak; az első a hat éves Yolanda herczegnő, a második az öt éves Mafalda herczegnő, a harmadik Umberto trónörökös, aki most három éves. A királyné és az újszülött herczegnő, akit Giovanna névre fognak keresztelni, jól érzik magukat. Rómában az örvendetes esemény alkalmából fellobogózták a házakat. A királyi palota előtt nagy tömeg gyűlt egybe és éltették a királyi családot. Az első gratulálók közt volt Giolitti miniszterelnök, aki ma délelőtt megjelent a királynál, hogy átadja neki a kormány üdvözlését.

— Koch Róbert kintüntetése. A német császár az exczellenciás czimmal tüntette ki Koch Róbert tanárt.

— A Nasi-pör. Rómában a szenátus elhatározta, hogy a törvényszék ne függesse föl a tárgyalást Nasi ellen s az elnök döntésére bizza, vajjon kiterjessze-e az eljárást es a tanukihallgatást a tanítói segélyalap kárára elkövetett sikkasztások dolgában.

— Harden ügye. Harden felebbezett a Landgericht végzése ellen, amelyvel az ügyészség indítványára beszüntette az eddigi eljárást és közvádra elrendelte az új tárgyalást. A büntető kamara a felebbezést elutasította és ezzel magáévá tette az ügyészség álláspontját.

— Megkerültek a Patrick-rend gyémántjai. Juliusban, mint annak idejében megirtuk, Dublinban ellopták a Patrick-rend gyémántjait. Most a táviratozzák Dublinból, hogy az ellopott gyémántok megkerültek s azokat a Birmingham-Houseban őrzik. Hogyan kerültek elő az értékes drágakövek, arról a távirati jelentés nem szól.

— **Czigányok merénylete Benedek János ellen.** Benedek János országgyűlési képviselő ugyancsak veszedelemben forgott minap. A nyiregyházi országúton hajtattott, miután beszámolt választóinak. Egyszerre csak több emberből álló cigánybanda állt kocsija elé. Botokkal, revolverekkel közeledtek a cigányok a kocsi felé a nyilvánvaló szándékkal, hogy kirabolják. Azonban a lovak a hirtelen előbukkant alakoktól megijedve megvadultak s oly sebesen iramodtak tovább, hogy a cigányok nem tudták utólnni. Néhányszor utána löttek a kocsinak, de a golyók szerencsére nem találtak.

— **Meglopott főispán.** Gróf Vass Bélát, Szolnok-Doboka vármegye főispánját, aki Kolozsvárról ma reggel érkezett a fővárosba, éjszakai utazása közben a vonaton meglopták. A főispán csak pár percze hagyta el a fülkét és ezalatt ismeretlen tetes a télikabátjából kiemelte a pénztárczáját, amelyben 2000 korona készpénz és több okmány volt. Közte az a levél, melyet a főispánnak az angol-bur háboruban elesett fia irt közvetlenül halála előtt. A főispán megérkezése után nyomban bejelentette az esetet a rendőrségnek.

— **A montenegrói összeesküvés.** A múlt héten százötven montenegrói alattvaló, köztük sok vojvodát és a fejedelem több rokonát letartóztatták felségárulás, a fejedelmi család megsértése és politikai gyilkosságok miatt. A letartóztatottak között van Sako Petrovics vojvoda, a felosztott szkupstina volt elnöke és Juro Petrovics, a fejedelem két unokabátyja, Pera Ivanovics pópá, Juro Zerovics vojvoda és Marko Radulovics, a régebbi kormány miniszterelnöke, Simovics Miklós pópá, Milena fejedelmő unokatestvére, Marko Vukotics, a nemzeti párt vezére, Milan Marusics, Lázár Damjanovics volt képviselő, Stanisics pópá, Miro Oligovics, Tomics Waldemár és fivére, akik tíz év óta a podgoriczai ölbányák földalatti börtönében raboskodtak, mint a fejedelem mártírjai, de tavaly a Radulovics-kormány közbenjárására kiszabadultak, továbbá Pero Vukotics, Milena fejedelemasszony közeli rokona, valamennyien a nagy szerb nacionalista-párt tagjai. A fejedelem rendeletére a podgoriczai fogház őrségét megerősítették egy zászlóalj létszámára. A letartóztatott Rojkovics betűszedőnél talált és elkobozott iratokból kiderült, hogy a fejedelem ellen tervezett összeesküvésben az említettek kivül Marko Vukotics és dr. Vucskovics Mihály a konstantinápolyi szerb iskola igazgatója, dr. Kusztodics Juro, a szkupstina négy volt képviselője, Zima Sopajics, Vajna Popovics és Laso Gyurovics pópák, Pevicevics Milice bűnrészesek, akik egy hónap előtt Szerbiába menekültek. Súlyosan kompromittálják az elkobozott iratok dr. Kosics Pétert és Tomicsot, a belgrádi Stampa szerkesztőjét, Nikola Novakovicsot, Lyubomir Pavicsot és egy niksicsi lap volt szerkesztőjét, Milán Malesicsot. Valamennyien Montenegróba menekültek. Részbe van az összeesküvésben az Oroszországba szökött Milovan Takovicsnak, dr. Oligor Jovovicsnak, Luka Pistelicsnek és dr. Radovan Kliszticsnek, akik vezetői a montenegrói omladinistáknak. Az összeesküvésbe be volt még avatva Milan Pasovics, Batkovics R., Popolovics K., és Mrdovics M., valamennyien belgrádi diákok. Jova M. Jovanovics, Szerbia új diplomáciai ügyvivője Cetinjébe érkezett s átvette hivatalát. Ezt a hirt a Stampa e szavakkal kíséri:

— Jól nyissa ki a szemét, hogy ne csalják meg!

A belgrádi lapok azzal vádolják a montenegrói kormányt, hogy Rojkovicsot Belgrádba spicizlinek küldte.

— **Házasságok.** Fekete Margit bárónő, néhai galánthai Fekete Ferenc es. és kir. őrnagy és nejének, szül. Dessewffy Erzsébet grófnő, férjzett új. gr. Festetics Pálné leányát, eljegyezte gróf Schaffgotsch Ervin es. és kir. dragonos főhadnagy, es. és kir. kamarás, gróf Schaffgotsch Ferenc és nejének, szül. Schönborn grófné fia Kossuthon, Pozsonymegyében.

Klein Sámuel Nagyváradról eljegyezte Grosz Esztike kisasszonyt Abaujszántón.

— **Az Ulmo-ügy fejleményei.** Annak a kémkedési ügynek, amely legutóbb oly nagy feltűnést keltett a francia politikai világban, ugyancsak nagy hullámverései vannak. Berlinből az a tudósítás érkezik, hogy Siegel ellentengernagy, a párisi német tengerészeti attasé, aki jelenleg szabadságon van Berlinben, többé nem tér vissza Párisba és helyét Starke fregattkapitány fogja elfoglalni. Ezt a személyváltást az Ulmo-féle árulási ügygel hozzák kapcsolatba. Köztudomású, hogy azokat a katonai és tengerészeti attasékat, akik kémkedési ügyekbe keveredtek, mihelyt ebbeli ténykedésük tudomására jut annak a kormánynak, amelynél szolgálatukat teljesítik, a nemzetközi szokás alapján saját kormányuk azonnal visszahívja állomáshelyükről. Minthogy pedig az Ulmonál lefoglalt okmányok közt állítólag olyan leveleket is találtak, amelyek Ulmonak Németországgal való összeköttetéseiről tanuskodtak, éppen ezért Siegel visszahívása megerősíteni látszik ezt a feltevést. Ezzel szemben a párisi német nagykövetség kijelenti, hogy szó sincs Spiegel visszahívásáról, hanem amennyiben az ellentengernagy csakugyan nem térne vissza Párisba, akkor csak személyes óhajának (!) tettek eleget, mert Spiegel már régebben kifejezte azt a kívánságát, hogy 14 esztendei diplomáciai szolgálat után újból a tényleges tengeri szolgálatba szeretne visszatérni.

— **A berlini gyermekmerénylet.** Annak idejében közöltük, hogy Berlinben egy lelketlen ember véres merényleteket követett el védtelen leánygyermek ellen. A merénylet elfogatásáról is röviden hírt adtunk már. Most erre vonatkozólag a német fővárosból még a következőket jelentik: A rendőrség egy Minov névaláírással ellátott levelet kapott a herczbergi örültek házából, amelyben a levél írója kijelenti, hogy őszinte vallomást akar tenni. Két rendőrbiztos, néhány tanu kíséretében azonnal Herzbergebe utazott, ahol maguk elé idézték a merénylőt. Ahogy Minov a két rendőrtisztviselőt megpillantotta, egész testében remegni kezdett és egyetlen szó sem jött ki a torkán. Lassankint azonban magához tért s akkor előadta, hogy tavaly nyár óta gyötrő lelkiismeretfurdalás vett rajta erőt, amelyet nem képes elviselni. Ezért elhatározta, hogy töredelmes vallomást tesz. Ő az az ismeretlen, aki tavaly nyáron a kis gyermekek ellen intézett merényleteket elkövette. A vallomás hitelességét nagyban fokozza az, hogy Minov a legpontosabban ismeri azt a környéket, ahol a gyilkolások történtek. Az az ut azonban, amelyről a merénylő azt állítja, hogy a gyilkosságok előkészítésére használt, egészen más, mint amelyet a rendőri nyomozás sejtett. Minovnak magának kellett a rendőrhatalóságot odavezetnie. Minov egyszersmind azt is megmutatta, hogy látta meg a Rykestrassen a kis Pallnitz Margitot, hogy lopódzott utána és hogy szurta le a szegény teremest. Az áldozat síkoltás nélkül esett össze, mert a két törzsúrás egyenesen a szívébe hatolt és egy pillanat alatt megölte. Genst Bertát, a másik áldozatot, a Hennersdorferstrassen pillantotta meg a merénylő, amint az a sarkon lefordult. Erre is rávetette magát, maga sem tudja miért. Minov csak akkor ébredt öntudatra és ijedten hajtotta el a kését. A rendőrök erre elvezették a gyilkost a prenzlaui alléba, ahol szintén meglepő tájékozottságot árult el. Itt három teljesen egyforma ház áll egymásmellett, amelyek közül Minov rámutatott arra, amely előtt a gyilkosságot elkövette, sőt megjegyezte, hogy a ház tornácán némi változtatást tettek. Miután a rendőrség a gyilkosságok színhelyét a merénylővel együtt bejárta, a szembesítések következtek. Ez azonban nem járt eredménnyel, mert azok, akik a gyilkost annak idején látták, nem ismerték meg Minovot. Az ellene felmerült gyanu azonban oly alaposnak látszik, hogy Minovot átszállítják az állami ügyészségre.

— **Árverés a halál után.** A tragikus végezetű Vidor Pál ügynek szomorú epizódját közli a hivatalos lap mai száma. Hitelezői a sirban sem hagyják pihenni. A mi ingósága volt, az e hó

15-én irgalmatlanul dobra kerül. A hivatalos lap árverési rovatában ma közli, hogy a Népszínházi Alapítvány és a Budapesti Hitelegylet 57.837 korona 28 fillér erejéig lefoglaltatta Vidor Pál hagyatékát s az árverést ingóságaira e hó 15-ikére tűzette ki. Ez lesz talán utolsó akkordja a megrendítő tragédiának.

— **Leégett színház.** Moszkvában a Solodownikow-színházban ma reggel tűz támadt és olyan gyorsan harapódzott el, hogy rövid idő alatt a füst és a lángok betöltötték az egész színpadot és a nézőteret. Tegnap éjszaka az előadás után nem bocsátották le a vasfüggönyt s így a diszletekről a tűz átcapott a nézőterre. Órák múltán értesítették csak a rendőrséget, mert a színházban dolgozó diszletmunkások elvesztették lélekjelenlétüket és nem tudtak a szabadba menekülni. Mire a tűzoltóság megérkezett, az egész színpad, a páholyok és a nézőtér ülőhelyei leégtek, a tető bedőlt és egy munkás a színpadon széné égett. A Solodownikow színház nyolcz év előtt épült nagy tűzvész után, amely a régi színházat teljesen elpusztította.

— **Gorkij házassága.** Annak idején nagy feltűnést keltett az egész világon, hogy Gorkij Maxim elhagyta feleségét és Andrejeva nevé volt színésznővel együtt Amerikába utazott. A prúd amerikaiak e miatt minden néven nevezendő kellemetlenségeket okoztak Gorkijnak, mert nem törvényes házasságban élt Andrejevával. Andrejeva is férjes nő volt és mint-hogy Gorkij válópöre sem fejeződött be, emélfogva egyesülésük elé kettős akadályok gördültek. Most az a jelentés érkezik Pétervárról, hogy Andrejeva asszony törvényesen elvált férjétől és Gorkij válópöre is véget ért. Így az akadályok megszűntek és Gorkij törvényes házasságra lépett a volt színésznővel. Az esküvő igen nagy csöndben, a nyilvánosság teljes kizárásával ment végbe.

— **Panamázó mentőangyalok.** Az 1905-ik évi kalabriai szerencsétlenség alkalmából beérkezett pénzes tárgysegélyek szétosztásának felülvizsgálására a kormány által kiküldött bizottság most adta be jelentését. A jelentésből kiderül, hogy Bissolati képviselő vádjai igazak voltak. A szerencsétlenség idején a képviselők, polgármesterek és városi tanácsosok egyesültek abból a célból, hogy a segélyösszegeket és adománytárgyakat a maguk és pártfogoltjaik részére megkaparítsák. Ilyen körülmények között természetesen éppen a szegények nem juthattak semmiféle segélyhez. A hatóságok teljesen tehetetlenek voltak a visszaélések ellenében. Egyes községekben a jómódúak a szó szoros értelmében lelkiismeretlenül kifosztották a szegények javára érkezett adományokat, másutt viszont a természetes pusztulást mesterségesen fokozták, hogy ezzel a szerencsétlenség színhelyén megjelenő királyban és az emberbarátokban nagyobb részvétet keltsenek. Ez a hír bennünket, magyarokat is közelebből érdekel, mert a Pro Calabria címen világszerte megindított gyűjtéshez Magyarország is szép összeget szolgáltatott és most kiűnt, hogy ez a pénz is csikkad a gazemberek kezén.

— **Az élelmiszeruzsora ellen.** Csehországban, Nachodban a munkások tegnap nagyarányu tüntetést rendeztek az élelmiszerek drágasága miatt. Komolyabb méreteket öltöttek a tegnap este megismétlődött tüntetések, ami közben a munkások és a csendőrök többször összeütköztek és több munkást letartóztattak. A munkások a város közelében lévő hegyen gyülekeztek és az őket követő csendőröket közáporral fogadták. A csendőrök rohamot intéztek ellenük és két embert szuronynyal megsebesítettek. Az egész városban nagy izgatottság uralkodik, mert a munkások az élelmiszer-uzsora ellen általános sztrájkkal akarnak tüntetni.

— **Hivatala áldozata.** Ma reggel a Damjanich-utca 38. számú házában egyik kéményébe épített gerenda meggyuladt. A tűzoltóság néhány perc múlva a tűznél termett s az oltásban Kállay Imre tűzoltót iszt elül. Egyszerre az egyik lakásnak leszakadt a mennyezete s a törmelék Kállay Imrőre hullott. A tűzoltót iszt veszedelmesen megsebesült. A tüzet sikerült eloltani.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi áldás gyomorbetegségeknél és székeszorulásban szenvedőknek

Igmándi

Keserűvíz

az olított gyomrot
2-3 óra alatt teljesen
rendbe hozza.
Kapható mindenütt
de nagy üvegekben

— A költő árvájáért. Garay Gizella, Garay János költőnk árvája érdekében Szekszárd városa döntő lépést tett, közgyűlésén tegnap négyszáz korona állandó évi segítséget szavazott meg. Így rója le a város a kiváló költő iránt érzett halálát és kegyeletét. A segítő-mozgalom ezzel még nem merült ki. A szekszárdi négyesület két tea-estét, a Polgári Olvasókör pedig felolvasó-estét és táncmulatságot rendezett, szintén Garay Gizella javára.

— Huszonöt éves szolgálati ünnepély. A Schottola Ernő czég személyzete szépen sikerült családi ünnepélyt rendezett abból az alkalomból, hogy Vrasich Matild főpénztárosnő ma töltötte be 25-ik szolgálati évét. Szabó Lajos czégvezető rövid beszéd kíséretében adta át az ünnepeltnek az alkalmazottak ajándékát.

— Udvarias férfi. A VII. kerületi kapitányságon ma korán reggel egy dult arcú, negyvenéves ember jelentkezett kihallgatásra. A jelentkezőt, az ügyeletes Császik Pál rendőrfogalmazó elé vezették, ahol megdöbbenő vallomást tett. Elmondta, hogy Klic Konrád fegyvergyári munkás és Erzsébetfalván lakik a feleségével, Barna Terézszel. Néhány esztendeig békés boldogságban éltek egymással, de utóbb az asszonyon a buskomorság jelei mutatkoztak és minden áron meg akart halni.

— Egy ideig igyekeztem vigasztalni, — mondta — de hiába. Az életunság egyre fokozódott és tegnap teljes erővel tört ki rajta. Amikor hazajöttem, iédre vetette magát előttem és a kezét tördelve könyörgött, hogy — öljem meg. Addig zaklatott a könyörgésével, amíg végre meguntam a dolgot és meg tettem neki a szívességet. Elővettem a revolveremet és — hasba löttem.

A rendőrfogalmazó nem tudta, tréfára vegye-e a dolgot, vagy komolyan. Kitelefonozott tehát az erzsébetfalvai csendőrségnek, ahonnan azt a választ kapta, hogy Klic Konrád csakugyan elkövette a felesége ellen a gyilkossági kísérletet, de minden valószínűség szerint nem az asszony kérésére. Minden jel arra vall, hogy Klic más ok miatt akarta a szerencsétlen asszonyt megölni. A rendőrök ugyanis levelet találtak a lakás asztalán, amelyet az asszony írt a szülőinek és elmondja benne, hogy nemsokára visszaköltözik hozzájuk, mert nem képes tovább elviseelni a férje durva bánásmódját.

Klic Konrádot bekísérték a főkapitányságra, ahol Korody rendőrfogalmazó ma letartóztatta. A szerencsétlen asszonyt a mentők eszméletlen állapotban vitték be a Rókus-kórházba, ahol azonban eddig nem tért magához, úgy hogy kihallgatni sem lehetett még.

— Halálozás. Mérő Károly, kávéháztulajdonos, meghalt Budapesten, 47 éves korában.

— Leégett postahivatal. Lippáról jelentik, hogy a szomszédos Allios községben a postahivatal eddig ismeretlen okból kigyuladt és teljesen leégett. A tűz elpusztította a berendezés egy részét és a postamester magánlakását. Az ügyiratokat és a pénzt sikerült megmenteni. A tűz keletkezésének okát még nem tudják.

— Minden drágább lesz. — így sóhajt a házi-asszony! Minden drágul — panaszkodik a házi-ur! Minden drágul, — így siránkozik mindenki! Csak egy dolog nem lett drágább s ez a nyolcad és a negyed sorsjegy, melylyel ma mindenki játszik, vagy legalább kellene, hogy játszsze! Ezeknek az ára ma éppen úgy, mint tíz év előtt, mind a hat osztályra 20, illetve 40 korona. Ezek a kicsiny kiadások valóban nincsenek arányban a nagy nyeresémenyesé-lyvel. Hogy játszani kell, ezt mindenkinek már a természetes esze diktálja; de hol? Az a kérdés! Melyik osztályosjegyvársnál? A helyes válasz erre a kö-vetkező: Annál az árusítónál tessék vásárolni, kinél legnagyobb a szerencsése! E tekintetben első hely illeti meg a Bogdány S. fővárosi sorsjegyiroda rész-vénytársaságot, Budapest, Károly-körút 20, mely bankház már ötször fizette ki a 600.000 koronás ju- talmat, kétszer a 400.000 koronás, négyszer a 200.000, hatszor a 100.000 koronás főnyereményt és számta- lan sorozatát a többi főnyereménynek, úgy, hogy joggal mondható: Bogdány szerencsése pártján!

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ
páratlan
HASHAJTÓSZER

x Bob hashajtó a legkellemebb. 10 fillér.
x Uj czimbalom. Magyortóssy Gyula hangszere- gyáros, Budapest, VII., Kerepest-ut 71. feltalálta az aczélszerkezettű czimbalmot s így a czimbalmot a legkéleletebb hangszerek közé emelte. Bő- re- tét ingyen küld a feltaláló

x Beregi Oszkár német színészsze lett — de a konyakot ezentul is Magyarországból hozatja; még pedig az elsőrangú kecskeméti konyakot.

x Rivolt lényképészeti műtermében Rákóczi-ut 30., készülnek művészi kivitelben fényképek, pla- tyn, aquarell- és olajfestmények. Mint különlegessé- gek: kis képek után másolások selyem és bársony szövetekre és ékszerbe való olajfestésű kristályké- pek. Karácsonyi ajándékok megrendelése idejekorán kéretnek. Telefon.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3 szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban fel- szerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítta- tik a gyermektorna és vívásra.

x Zászlók, czimerek, minden kivitelben kapha- tók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. sz. Árjegyzék ingyen.

x Elhárított bók. Udvarló: Nagysád valóban napról-napra fiatalabbnak látszik. Csöppet sem cso- dálkognám, ha nagyságotat legközelebb kedves leányával téveszteném össze.

Urnó (bájos mosolylyal): Ah, köszönöm a szép bókot, de az adrest el tetszett téveszteni. A dícsé- ret voltaképen a Rogátsy-féle pipere-boraxot illeti.

x Legújabb gyermek Berliner-áruk Röslernél, Budapest, V., Harminczad-u. és József-tér sarkán.

x Mi a nő legszebb kincse? A szépség és üde- sége. Minden leány akár fiatal, akár vén, csak a kipróbált házszeret, az Alföldi fehérkeresztes Sósbor- szeszt használja, mert arczát üdévé teszi. E varázs- szert az Első Alföldi Cognacgyár r.-t. készíti.

SCOTT-féle Emulsió

rendkívül erősítő hatással van az egész szer- vezetre, gyógyítja és erősíti a tüdőt.

Köhögést és meghűlést

Az Emulsió vásá- rlásánál a SCOTT- féle módosított véd- jegyű — a halász- kértünk figye- lembe vennél.

bármily makacs és hosszadal- mas is legyen az, a SCOTT- féle Emulsió gyorsan megszün- tet. Még a sorvadásos betegek- nek is könnyebbülést szerez a SCOTT-féle Emulsió, feltéve, hogy idejekorán használják, mely esetben állandó, tartós gyógyulást eredményez.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható a gyógyszerárakban.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A téli tárlat.

Budapest, november 13.

Hagyjuk az általános reflexiókat. Nagyon is kínálkognak. Minek panaszojunk újra egy tö- meg-tárlat sívárságát? A lelketlen átlagmunkák tobzódását? Minek disztignáljuk el újra egy tárlat megnyiltának társadalmi esetét a művé- szet jelentőségeitől? Művészetről csak a kivá- lasztottak kiválasztott pillanataiban lehet szó. Téli tárlatnak pedig minden télen kell lennie. Szomorú munka a közönség esetleges érdeklő- dését attól a néhány jobb művésztől is elte- relni, akiket anyagi és érvényesülési nehézsé- gek kényszerítettek a műcsarnoki jásszólhoz.

A közönséggel szemben csak egy felada- tunk lehet. Felhívunk figyelmét arra, hogy a műcsarnokbeli hivatalos művészet nem jelenti egyben a jó művészetet is. És megvizsgáljunk azzal, hogy van Magyarországon jobb művé- szet is, egy csomó erős művész, akik távol ma- radtak e tárlattól, nélkülözni tudván a velejáró társadalmi és állami támogatást.

Minden egyéb a tényekből természetesen következik. Természetes, hogy egy magyar tárlat csak a művészi igényekről való lemondás árán nélkülözheti a legjobb harmincz magyar művészt. Azokat, akik részben külön csoporto- sultak éppen legutóbb és azokat, akik egy frak- czióhoz sem érzik magukat tartozónak és in- kébb három-négy évig nem állítanak ki, hogy aztán egy kollektiv tárlaton magukban lehesse- nek. Természetes az is, hogy a Műcsarnok ura- tól, akik a legjobb művészeket elűldözték a fél- tett konzertől, nem tellett több, mint eladó por- téka. Hiszen e tárlat átlaga éppen e tárlat zsüri- jének nivóját fedi.

Pedig a téli tárlatokra tavaszért és nyárért kellene járnunk. Mikor a Városliget fái körül már ködpárák füstölögnek, ősz van és jönni fog a tél, akkor a városligeti művészházba oly szép volna napsugárért eljárógatni. A város bőrtö- nébe falazott téli ember, festő-ember tavasszal hóna ala kapja a palettáját és rohan ki a sza- badba pleinairt látni, megmámosodni. Szép és lelkesítő az ő rohanásuk, a sápadt fiuké, vajha jó színben térnének haza a téli tárlatra, hozván magukkal fiatal színeket, pirosakat és sárgákat és a nap izzó fluidumának kifejezhetetlen szí- neit... A téli tárlaton a tavasz és a nyár nagy lélegzetvételeivel kell találkognunk. Sok is itt a táj, a pleinair, annyi mindenesetre megállapít- ható, hogy a pleinair hitvallása hódít, még olya- nokat is, akik eddig közömbös lélekkel tértek a szántóföldről a függönyökkel szabályozott atelieberbe, festeni. Lássuk, mit láttak meg a sza- bad levegőben, vajjon láttak-e szabadon és lát- tak-e levegőt?

Nézzünk rezignációval körül a tárlat nagy térségein. Hagyjuk az elaggottakat, hadd bu- csuzzanak békén az élettől és a fiatalságtól, mely a művészetet jelenti. Nézzünk körül és örüljünk meg egy-egy színes foltnak a szürke falakon, egy kis levegőnek a bőrtömbben, egy kis fiatalságnak a rokkantak menedékhelyén, egy-egy színnek, formának, hangulatnak, lélek- ből szűrődött melódiának...

Mindjárt az első teremben, fájdalmas agg- ságok és kínos éretlenségek között, egy javako- rában levő fiatal művész jut el művészetének egyik igen értékes stációjához. Nyilasy Sándor „Vasárnap“-ja egy nyájas kis falu szé- lére visz el bennünket, egy zamatos levegőfü tarka és szelid falu szélére, a falu eleven életet élő emberei közé, a falu enyhe levegőjébe, friss, üde színek világába. Csupa fiatalság és érett öntudatosság ez a kép, intuitív festői meg- látás. Elbeszél egy vasárnapot, odavisz ben- nünket egy idillikus kis novella közepébe, mégis, minden ecsetvonásával pikurát cselekszik. Vagy éppen azért. De még ennél a képénél is jobban szeretem a XI. terem Nyilasy-képét, az „Akáczia alatt“ címűt, amely még frissebb, még tudatosabb, azonfelül dekoratív-elemekben gazdag.

Thorma János, ez a ritkán és oly kü- lömböző erőben jelentkező művésznk egy nagy képpel szerepel, mely okvetlenül egyike a tárlat legértékesebb képeinek, de egymagában hordo- zója Thorma jó és rossz tulajdonságainak. Oriási egyenlőtlenségek tátonganak ezen a képen, melynek czilinderes férfialakja például, — kar- ján a gyerekekkel — hatalmas erejű alkotás. Az egész képen végig váltakoznak a jó és rossz részletek, csupa nekilendülés és csupa meg- rokkánás.

Herrer Czézár dolgaiban sok az artisz- tikum, de „Tájkép“-e (59.) több, mint artisz- tikus: a legfinomabb tónusok harmónikus össze- hangolása és dekoratív erőről tanuskodó. Bo- ruth Andor 12-vel számozott arczképtanul- mánya, ennek az egykor oly erősen elinduló fiatal művésznk újabb ígéreteket jelentő munkája.

A tárlat legnagyobb szerű attrakcióinak egyike a szobor-teremben található: Damkó Józsefnek, a római lateráni templomban felállít- andó II. Szilveszter siremléke. Nagyszabásu, de nagyszabásuan is elgondolt relief, egészében szeliden stílizálva, de részleteiben nagy tudás- ról tanuskodó naturalizmussal mintázva. Ugyan- itt a művésznk több apróbb tanulmányával ta- lálkognunk, amelyek sok finom megfigyelést és nemes plasztikai szépséget hoznak.

A sort holnap folytatjuk.

Bárdos Artur.

(*) Sorga hangversenye. A Royal-ban ma Sorga herczegnő, a párisi nagy opera tagja adott hangver- senyt. A szép megjelenésű művésznő modern dalok- kon kívül a klasszikus dal-műsorból is énekelte ne- hány dalt nem nagy terjedelmű, de nem is különös fényű hangján. Énektechnikája figyelemreméltó, de egyedül ezzel a kvalitásával nem sikerült mélyebb hatást elérnie. A közönség megtapsolta, de végig meg- lehetőszen hidegen maradt. A hangversenyen Bo- rso di Odón hegedűművész működött még közre. Jobb volna, ha kevesebb rutinnal, de nagyobb becsü- letességgel és elmélyedéssel hegedülne.

(*) **A babona.** Az Uránia-színház most egy olyan darabra készül, amely nemcsak hogy kasszasikert fog jelenteni, hanem egyuttal legnívósabb tanulmánya is lesz a tudományos színház darabsorozatának. Gégus Dániel és Székely Vladimir Babonája rendkívül rdekes témákat vet fel. A tanulmány legközelebb színrekerül s máris nagy az érdeklődés.

* **Hangversenyek.** A Brüsszeli vonósnegyes első kamaraestélyét e hó 25-én tartja meg a Royalban. Svárdström Valborg kiváló művésznőt szerdán e hó 27-én látjuk viszont bucsuhangversenyén. Heinemann Sándor e hó 29-én rendezti második és utolsó dalestélyét a folyó szezonban Budapesten. Rendkívül érdekes művészelegységgel lesz alkalma a fővárosi közönségnek megismerkedni jövő hó elején. Dessoir Susanne az európai hírnevű gyermek és népdalénekesnő december hó 5-én rendezti első dalestélyét a Royalban. A Brüsszeli, Svárdström, Heinemann és Dessoir estélyeit Méry Béla rendezti.

EGYESÜLETEK.

(-) **Széchenyi-estély.** Az egyetemi ifjak országos Széchenyi-Szövetsége szombaton este hat óra-
kor az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nagy-
termében estélyt rendez, amelyen az ünnepi beszé-
det Rákosi Jenő mondja. Kivül az estély
programjában van több ének- és zeneszám és Bra-
zovay Kálmán felolvasása a szövetségetek nemzeti
hivatásáról. Az estélyt társasvacsora követi, a
melyre gróf Apponyi Albert kultuszminister is
kikötésbe helyezte megjelenését.

(-) **Az Éremkedvelők Egyesületének** választ-
mánya most tartott ülésében a titkár jelentést tett
a hamburgi és müncheni, a magyar érem-művészek
érmeiből és plaketeiből rendezett kiállítások anyagi
és erkölcsi sikereiről. A kiállítási anyag ez idő szer-
int Drezdában egy elsőrangú műkereskedő czég
szalonjában van közszemlére téve. Az 1907. évi tag-
sági illetmény, Franges Róbert plakette, melynek
címe Európa enyeg a bikával és mely műből 150
bronz és 25 darab ezüst tagpéldány készült, valamint
a Mikos Kelemen-emlékérem, mely Beck Ö. Fülöp
műve, néhány hét múlva kerül kiosztásra. Az egye-
sület elnöksége által december hónapban a Nemzeti
Szalon helyiségében, annak téli kiállításával kap-
csolatosan rendezendő érem- és plaket-kiállításra
vonakozólag tett összes intézkedéseket a választmány
jóváhagyta. A kiállítás december hó 3-án nyílik meg
és bemutatja a magyar érem- és plaketművészetet
Ferenctytl és Böhmöt kezdve napjainkig, különös
súlyt fektetve a legújabb korra és annak művésze-
tére. Végül a pénztár és a pénztár állásáról tett je-
lentést, mire az elnök az ülést bezárta.

FŐVÁROS.

(-) **A fővárosi közgyűlés.** A múlt héten félbema-
radt közgyűlést ma folytatta a főváros tanácsa.
Csendes, zavartalan gyűlés volt, melyen a tárgyszo-
rozatot a legjobb akarattal végig ki akarták meri-
teni, hogy ez nem sikerült, nem a városatyák ro-
vására, hanem a tárgysorozat tulságosan bő voltá-
nak tudható be. A tanácskozást Fülepp Kálmán
főpolgármester vezette.

Több apró ügy elintézése után Melly Béla és
Viola Imre tanácsosok megadták a választi Bitt-
ner Jánosnak ama multkori két interpellációjára,
amely az indítványoknak a Fővárosi Közönyben
történt hibás közlésére vonatkozik és amely a sa-
léltrom használatának a kérdését tartalmazza. Az
előbbire azt a választ kapta, hogy jövőre gondos-
kodnak róla, hogy ilyen hiba elő ne fordulhasson,
az utóbbira pedig, hogy az ügyben felterjesztést in-
téznek a belügyministerhez. Herzfeld Vilmos a
kenyériszt drágasága ügyében intézett interpellá-
ciót a főpolgármesterhez. Baránszky Gyula a
Vérmező megváltását sürgeti. Hecht Ernő azt a
kérdést intézi a főpolgármesterhez, hogy miért kés-
lekedik a jövő évi költségvetés előterjesztése. Bár-
czy István főpolgármester kijelenti a válaszában,
hogy a törvény értelmében ugyan november végéig
kell tárgyalni a költség-előirányzatot, de többször
előfordult, hogy technikai akadályok miatt decem-
ber folyamára maradt. Kanter Károly apátplébá-
nos a halothamvasztás ügyében intézett interpellá-
ciót a főpolgármesterhez. Azután Szalai Mihály
a bérkocsi-taxaméter ügyében intézett kérdést a pol-
gármesterhez, melyre Rózsavölgyi Gyula al-
polgármester azt válaszolja, hogy az ügyet legköze-
lebb már tárgyalni fogja a közlekedésügyi bizottság.
A napirendre térve elfogadták a tanács javaslatát,
mely a fővárosi állások szervezésére és a rendelő
al- és segédorvosok illetményeinek rendezésére von-
natkozik. A kenyérgyár helyének, szervezésének és
üzemének megvitatásában résztvettek: Heltai Fe-
rencz és Baránszky Gyula. A közgyűlés Heltai
javaslatát fogadja el, mely szerint a szervezést csak
akkor fogják tárgyalni, ha a költségvetés a törvény-

hatóságok előtt lesz. Komárom város köriratát az
önálló gazdasági berendezkedés tárgyában egysze-
rűen tudomásul vették, valamint a fővárosi alkalm-
mazottak segély-alapjának kért százezer korona hit-
elt is minden vita nélkül megszavazták. A déli gyil-
mölcs-árverések ügyében a tanács ma bejelentette
hogy a leiratban levő feltételek elfogadhatók és így
a felterjesztés megtétele, az ügy véglegesen elin-
tézhető. A budapesti takarékpénztár és országos zá-
logkölcson r.-t. kézi zálogüzletében szedhető kölcsön-
díjakra vonatkozólag a tanács elfogadta a kerületi
előjárók értekezletének javaslatait. Néhány apróbb
ügy gyors elintézése után a közgyűlés nyolcz óra-
kor véget ért.

(-) **A fővárosi szene.** A fővárosi tudvalevőleg
százhuszezer métermázsza szenet szerzett be, hogy
esetleg széninség esetén a közönséghez juttassa. Ma
értekezletet tartottak és megvitatták, hogy szükség
esetén hogyan osztják meg a szenet. El-
határozták, hogy a városi szénvállalkozóval
küldik szét a szenet, amelyet a közönség-
nek a városi szénraktárban kell megrendelnie.
Két métermázsánál többet egyszerre senki sem kap-
hat. A külső kerületen, ahol a szegény nép még zsák-
számra sem vásárolhat, több kiskereskedőt biznak
meg, hogy a vásárlókat ellenőrzésével a hatóság
által megállapított áron árussítsák a városi szenet.

Nyílt-tér.

E roszban közből'ekért nem vállal felelőséget a szerkesztőség.

A Bór- és Lithion-tartalmú, természetes és vasmentes

Salvator-forrás

külföldi sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag
bántalmánál és köszvénynél, a cukorbetegségnél, az
emésztési és légzési szervek hurutjainál.

Budapesten, főraktár Edesutya L. urnál.

KALIPTAS

a legjobb és már is a legkedveltebb fogpép

Kapható: **MÜLLER J. L.** os. és kú
Budapest, IV., Koronaherceg-ut. 8.
yégyszerű, drógeria és finomabb üzletekben,
Első tubus 60 fillér.
Nagy tubus 1 korona. **Fogpép**

WIKUS TÁTRA

NYERS EVÉSRE

a legjobb fejcokoládé

BUDAPEST, DEÁK FERENCZ-UTCA 17.

Új gyermekruha különlegességi üzlet

a „Kis Erzsébet”-hez.

Nagy raktár leány- és fiúruhákban. — Baba-
kelengyék. — Mérték szerinti rendelés. — Füző
különlegességek.

Stein S. és Társa Bpest, IV. Ferencz-tér 2
Fióküzlet: **Kolozsvár.** 27058

OVSZEREK

Gummi és hálhólyag, 80% engedmény tuca-
tonkint 1-10 forintig. Capot-American rövid,
2-3 forintig. Mintagyűjtemény (25 db) a leg-
finomabb minőség urak részére 5 ft. Irriga-
tor, felszerelve 2-5 ft.ig. Diana-űvek, legfino-
mabb 2.50, 8.-, 8.50 ft. Minden megrende-
lésnél 30% engedmény. Arjegyok ingyen.

Rothauser M. Ignác és Fia

Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.
Anker-udvar (Király-utca sarkán.)

Csekély havi részletfizetésre

szállítunk legmodernebb, leg-
tökéletesebb gramofonokat,
önműködő és egyéb
hangszereket

rendkívül
mérsékelt
árakon

Aufrecht és Goldschmied

BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 26. szám
Tessék a szegény-
lést bárhol megrend-
lést bárhol megrend-
lést bárhol megrend-

TÖRVÉNYSZÉK

A szegényháztéri gyilkosság.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 13.

Ez év tavaszán megdöbbentő gyilkosság történt
a fővárosi közpén. Részeg suhancok leszúrták
Hercz Dezső magánhivatalnokot, aki békésen igye-
kezett hazafelé a Nefelejts-utcában lévő lakására.
Az áldozatot az egyik szurás a mellén, a másik a há-
tán érte. Mind a két szurás halálos volt s a szeren-
csétlen ember a gyilkosság színhelyén kiszendvedt.

Az orgyilkosok egyikét, Varga János malom-
munkást még akkor éjjel kinyomozta és letartóztatta
a rendőrség. Varga azonnal bevalotta, hogy ő volt
az egyik támadó s elárulta azt is, hogy Sikó Tamás
napszámos volt a társa. Ma tárgyalta ezt az
ügyet a budapesti büntetőtörvényszék esküdtbíró-
sága Zsitvay Leó elnökelete alatt.

A vádirat felolvasása után az elnök először Var-
gát hallgató hallgatta ki, aki beismerte bűnösségét s
azt állítja, hogy Sikó mellbe, ő pedig hátba szúrta
Herczet.

Ezután több tanu igazolta azt, hogy Varga visz-
szatért a megszürt ember teteméhez s ő volt az, aki
legjobban sopánkodott: Ezt bizony agyonszúrták
rendőrt kell hívni! De mire a rendőrök előkerültek,
társaival együtt elmenekült. Felletár orszá-
gos törvényszéki vegyész jelentése szerint a Si-
kótól lefoglalt konyhakésen véryomok nincsenek. Dr.
Minnich törvényszéki orvosszakértő véleményében
odanyilatkozott, hogy a Hercz Dezső testén talált két
készsúrás okozta sérülés közül a mellén levő feltéle-
nül halálos volt, míg a hátán levő súlyos, életveszé-
lyes jelleggel bírt. A két szurás egy zsebkéstől, még
pedig ennek nagyobbik pengéjétől származik. Telje-
sen kizártnak tartotta, hogy a két sérülés hármelyike
a Sikótól lefoglalt konyhakéstől származott volna.

Dr. Pálos Hugó ügyész ezek után tekintettel
arra, hogy a tárgyalás adatai nem nyújtanak bizo-
nyítékot arra, hogy Sikó Tamás is részes volna a
tettben, sőt ezt az orvosszakértők véleménye egye-
nesen kizárja, így tehát a vádlottárs egyedül álló
terhelő vallomásra vádat alapítani nem lehet, ezért
Sikó Tamás ellen a vádat elejtette.

A bizonyítási eljárás ezzel befejezést nyert. Dr.
Pálos Hugó a Bp. 301. és 306. §§-ai alapján egyetlen
kérdést tett fel a halált okozó súlyos testi sértés bü-
ntetérére. Az esküdtek bűnösnek mondták ki Varga
Jánost a halált okozó súlyos testi sértés büntetében
és azért a bíróság négy évi fegyházra ítélte.
Sikó Tamás ellen az ügyészi vád elejtése folytán
a bíróság megszüntette az eljárást, azonban elren-
delte Sikó átadását a rendőrségnek, mert a kihá-
gások ügyében fog felette ítélni. Egyidejűleg a
katonai parancsnokságot értesítik, mert katonaszö-
kevény is. Varga megnyugodott az ítéletben, védője
azonban semmisségi panaszt jelentett be.

§ Az áruló. Lipscebén a birodalmi törvényszék büntető tanácsa ma kezdte tárgyalni Bugatski Antal fogtechnikus osztrák alattvaló kémkedési bűnpörét. Bugatskit májusban Posenben letartóztatták, mert gyanuba keveredett, hogy kikémlelte a Warthe-vidék erődítéseinek és a poseni várnak tervrajzait. Állítólag ezeket a katonai titkokat elérulta az orosz kormány egyik ügynökének. A vádlott, aki törve beszéli a német nyelvet, a mai tárgyaláson mindent tagadott s azt állította, hogy az inkriminált és nála talált lengyel nyelvű levelet kedvese írta neki Var-sóból. A tárgyalásra tizenhét tanu, sok szakértő és katonatiszt van megidézve.

§ Sajtópör. Kolozsvárt ma volt a sajtóügyi főtárgyalás Herczeg Jenő, az ott megjelenő „Uiság” című lap szerkesztője ügyében, ki dr. Apáthy István és dr. Tutsek Sándor orsz. képviselők ellen támadást folytatott s akik ezért becsületsértéssel vádolták Herczeget. A tárgyaláson Herczeg sajnálattal fejezi ki az Apáthyról írottakért, kijelentvén, hogy nem volt szándéka sérteni. Az esküdtsek Apáthy ügyében becsületsértést nem talált, ellenben elmarasztalta Herczeget a Tutsek egyik vádjában inkrimináltakért 1000 korona pénzbüntetésre és az összes költségek megfizetésére.

KÖZGAZDASÁG.

A Länderbank helyzete.

— Intim részletek. —

Budapest, november 13.

A L ä n d e r b a n k közismertté vált londoni üzletei még mindig élénken foglalkoztatják a monarchia gazdasági közvéleményét. Bár Beck osztrák miniszterelnök a napokban hosszabb beszélgetést folytatott gróf Montecuccoli-Laderchi-vel a bank kormányzójával, mely alkalommal a londoni kaland szóba került. Dr. Ofner és érdektársai reichsrati képviselők pedig interpellációt intéztek ebben az ügyben a kormányhoz. Pénzügyi körökben nagy érdeklődéssel várják a fejleményeket, annyival is inkább, mert — amint már régebben is jeleztük — ebből az incidensből kifolyólag személyi változások lesznek. November 12-i számunkban megemlítettük, hogy Palmer vezérigazgató érdekében az udvar részéről erős befolyás érvényesül, mely oda irányul, hogy ne a nevezett legyen az áldozata a londoni ügynek. Ez a befolyás azonban — amint újabb értesülünk — ezúttal teljesen meddő lesz, sőt már az udvar is belátja, hogy Palmer helyzete tarthatatlan. Munkatársunknak alkalma volt egy a bécsi pénzügyi körökben előkelő szerepet játszó kiváló személyiséggel beszélgetést folytatni, mely alkalommal a következő eddig csak intim körben ismeretes részletek jutottak birtokunkba, olyanok melyek úgy Palmer helyzetét, mint a Länderbank korábbi vezetését jellemzik.

1902-ben, amikor a Länderbanknál történi sikkasztás napfényre jutott, mely esetből kifolyólag a Länderbank tudvalevőleg 4.700.000 koronával károsodott, egy röpirat jelent meg, mely nemcsak a bankkörök, hanem a kormány figyelmét is magára vonta. Ebben a röpiratban Palmer szereplése kellő világításba helyeztetett s ő azóta a legkevésbé sem szimpatikus a kormány előtt, sőt a kormány köreiben őt a vezetésre alkalmatlan egyénnek tartják. Ebben az időben történt, hogy a király kifejezte abbéli kívánságát, hogy Körber miniszterelnök terjeszse elő Palmer kinevezését az uralkháza tagjává. Ugyanakkor a Jellinek-csctből kifolyólag különböző hírek keltek szárnyra, amelyek között olyan is volt, mely Palmert is szoros vonatkozásba hozta az elkövetett visszaélésekkel. Körber a hírek folytán ellenezte Palmer kinevezését és arra figyelmeztette az uralkodót, hogy várjanak a kinevezéssel addig, míg a közgyűlés tisztázza Palmert a vádak alól és állását kötötte ez előterjesztéshez. A közgyű-

lés ezt meg is tette s Palmer továbbra is állásában maradt, de a kormány már akkor eljettette s a kinevezés mindeztideig nem történt meg. A szóban forgó röpirat, melyet Körber és Böhm-Bawerknél is figyelmet keltett, olyan becses anyagot tartalmazott a Länderbank ügyére vonatkozólag, nemkülönben a bankadminisztráció szempontjából, hogy ezt az anyagot a Länderbank mostani, valamint a prágai Szt. Venzel előlegegyelet, az u. n. „Venzelkassa” botrányos ügye alkalmával is felhasználják. Ha a röpiratban megjelölt teendőket Ausztriában megszívlelik, a Länderbank ismételtlen megcsétt baklövése sem következett volna be. A Jellinek-afférra vonatkozólag jellemző még a következő eset is. Jellinek kiszívetésü hivatalnok volt a bankban, ennek dacára óriási összegei voltak különböző bankoknál folyószámlán elhelyezve. Egy alkalommal egy előkelő bécsi bank figyelmeztette Palmert, hogy tisztviselőjük, Jellinek egy kerek milliót helyezett el náluk folyószámlán, mire Palmer azt felelte, hogy „rendben van, Jellinek vagy azonos ember”... A pénzügyi körök azonban nagyon furcsán vélekedtek ezekután a Jellinek-ügyről és ez az incidens csak erősítette azt a gyanút, hogy Palmernek is volt valamely köze chez az ügyhöz. Informálónk szerint nemcsak a bank közleményében ismertetett összegről, hanem tíz milliónyi vesztéséről van szó a londoni ügynél. Jellemző, hogy sem Palmert, sem Lohnsteint nem hívták meg a kormányhoz felvilágosítás adása végett, hanem gróf Montecuccoli-Laderchi kormányzót és Seybel alelnököt hívták meg a kormányhoz. Ebből arra lehet következtetni — fejezte be érdekes kijelentéseit informálónk — hogy mindkettőnek állása megrendült.

Személyi változások a Ganz-gyárnál. Beavatott forrásból arról értesülünk, hogy a Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársulat nál legközelebb személyi változások lesznek. Forrásunk szerint Asbóth Emil vezérigazgató és Britz János igazgató, a kocsigyár főnöke, nyugdíjba mennek. Az üresedésbe jövő vezérigazgatói állás betöltése tekintetében még nincs megállapodás, míg Britz állását valószínűleg Schermer Artur, a Magyar wagon- és gépgyár r.-t. (Győr) műszaki igazgatója foglalja el.

Új bankfiók. A Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó Bank lipótkörúti fiókosztálya (V. Lipót-körút 32.), mely új fiók üzletköre a banküzlet összes ágaira kiterjed, a mai napon megkezdette működését. A fiók vezetésével az igazgatóság Kesztler Árpádot, a bank főtisztviselőjét bízta meg.

A Terna r.-t. felszámol. A Terna r.-t.-ről az utóbbi időkben különféle hírek jöttek forgalomba. A társaság néhány hónapja alakult és alapítóként Szuly Aladár, Horváth Nándor és Szimon István szerepeltek. Az új részvénytársaság átvette az alapítók üzleteit, amelyek ez időtől kezdve a Terna fiókjaiként szerepeltek és pedig Horváth Nándor várnáz-körúti és kishid-utcai, a Brázay-féle muzeum-körúti, Szimon István teréz-körúti és váci-körúti két üzlete. A részvénytársaság ezen üzleteken kívül a Baross-utczában központi raktárt tartott, mely a nagybani üzletek lebonyolítására szolgált. A vállalat nagy apparátussal rendezkedett be — s amint már korábban jeleztük — terembe vette a vidéki fiókhálózat, továbbá központi beszerzési iroda létesítését, mely utóbbi a kiskereskedők árubeszerzését látta volna el. Az alapítók 1.500.000 korona, melyből 750.000 korona volt befizetve. Azonkívül nagy hitelt vett igénybe a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaságtól, melynek égisze alatt alakult. A Terna 7—800.000 koronát fektetett az en-gros üzletbe, melyből 300.000 koronát vidékre hitelezett. Az árukészlet 400.000 korona értéket képvisel. A társaság nagy terveinek nem kedvezett az idő, azonkívül a társaság kebelében egyenetlenségek támadtak, úgy, hogy a Terna elhatározta a felszámol-

ást. Nem felel meg azonban a valóságnak az a hír, hogy a „Terna”-t finanszírozó Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság nem bocsátotta volna rendelkezésre a szerződésileg megállapított hitelösszeget; sőt ellenkezőleg: ez az intézet a legnagyobb előzékenységgel kezeli a szerződést és vállalt kötelezettségén túlmenőleg részesíti a társaságot üzleti hitelben. A „Terna”-ról elterjedt híresztelésekből csak annyit igaz, hogy a vállalat részesei a nagyon kedvező üzletmenet dacára nem találták meg a vállalatban az együttműködéshez fűzött várakozásaik kielégítését, miért is az igazgatóság elvileg elhatározta, hogy erre alkalmas későbbi időben a „Terna” ismét eredeti alkatelemeire oszlik szét olyformán, hogy a Szimon István-czég, a dr. Szuly Aladár-czég és a Löwenstein Mihály Utóda-czég (Horváth Nándor) újból visszaveszik üzleteiket s azokat, úgy mint régebben, saját nevük alatt fogják folytatni. Magától értetődik, hogy ebből a szétválásból kifolyóan sem a hitelezőkre, sem egyéb érdekeltekre semminemű veszteség nem fog hárolni.

Felszámol a Magyar gyapjutomp- és kalapgyár r.-t. A Magyar gyapjutomp- és kalapgyár r.-t e hó 28-ára közgyűlést hívott egybe, melyen a mérleg előterjesztésén, valamint egyéb tárgyakon kívül határozatot hoznak a társaság felszámolása ügyében. A társaság 1895-ben alakult, eredetileg félmillió korona tőkével. A gyári vállalat pénzügyi műveleteit a Magyar leszámitoló- és pénzváltó-bank látta el. 1899-ben az alapítókét 371.550 koronára szállították le s az 1906. április 30-án lezárt mérleg már 54.047 korona veszteséggel záródott. Az idei (1906—7. évi) üzletév 129.386 kor. 81 fillér veszteséggel zárul, melyből levonva a külön tartalékból e célra felhasználott 5952. kor 15 fillért, marad veszteség 123.434 kor. 66 fillér, úgy hogy a társaság a főlzárolást kimondani kényszerült. A közgyűlésen megválasztják a felszámoló bizottságot s annak felhatalmazást adnak a társaság ingatlanainak eladására.

A betóti kamatláb emelése. A Valuta bank részvénytársaság (V. kerület, Váci-körút 48.) a takarékbetétek kamatlábát további intézkedésig 5%-%-ra (netto) emelte föl.

Az Országos Iparegyesület igazgatósága lovag Falk Zsigmond elnöklete alatt ma délelben ülést tartott. A napirend előtt az igazgató bemutatta Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter levelét, a melyben a diszelnökké történt megválasztásáról szóló oklevelet megköszöni. A levél felolvasása után a Budapesti Kereskedelmi Akadémia felszázados jubileumára az igazgatóság Geléri Mór igazgatót küldötte ki.

Szönyegkereskedelmi részvénytársaság. Lapunk egyik utóbbi számában megírtuk, hogy Budapesten egy szönyegkereskedelmi részvénytársaság van alakulóban, 200.000 korona alapítókével, amely részvénytársaság már előre is megvette Stein Vilmos és Fia Kossuth Lajos-utcai üzletét és 28.000 korona évi bérért kibérelte ennek helyiségét, valamint a mellette levő Kővári-féle bankház helyiségét, ugy-szintén a „Nemzeti Szalon” régi helyiségét is. A részvénytársaság, mielőtt még megalakult volna, már előzetesen szerződtette Stein fiát évi 24.000 korona fizetéssel. E hírünk — mint most illetékes forrásból értesülünk — oda módosul, hogy Stein Vilmos és fia czég ezime alatt egy új társas-czég alakult és pedig kétmillió korona tőkével, s a czéget egyedül Stein Frigyes fogja jegyezni, míg a czég másik tagja szerepelni nem fog. A Stein-czég az új társas-czéghez 200.000 koronával járul, s a czég eddigi tulajdonosa: Stein Vilmos visszavonul az üzlettől. Stein Frigyes mint vezérigazgató lett szerződtetve 24.000 korona fizetéssel, s ezenkívül társ is a tiszta haszon felében.

A mező- és erdőgazdák klubja tegnap este a Hotel de Franceban elnökének, gróf Kolowrat Lipót-nak elnöklésével igen látogatott gyűlést tartott. Az elnök a Magyarországgal kötött állategészségügyi egyezményre nézve kifejtette, hogy az osztrák kormány-nak, sajnos, nem sikerült a Magyarországgal kötött új állategészségügyi egyezményben a prohibív, illetve preventív intézkedéseket keresztül-

WIKUS
CSOKOLÁDÉ
GYÁR
BUDAPEST
M. DEAK FERENCZ-UTCA 12

WIKUS TÁTRA
TEJCSOKOLÁDÉ
WIKUS
CACAOBOR

vinnic és ezért a mezőgazdák tiltakozniok kell az ellen, mintha az új egyezmény Ausztriára nézve vivmány volna. Végül kijelenti szölv, hogy a klub a kérdést nem politikai, hanem tárgyi szempontból kívánja feitegetni.

Házilipari tanfolyam. A Beregvármegyei gazdasági egyesület vezetése alatt Hetyen községben két hónapos tanfolyam lesz, hogy a földmivelő népnek alkalma legyen a fából való mezőgazdasági eszközök készitési módjának elsajátítására.

Szénhiány és az állami bányavásárlások. Ipari körökben még mindig sokat panaszkodnak a szénhiány miatt, melyet — többek közt — az államvasut is megérez ugy, hogy az utóbbi időkben az államvasut kényszerítve volt 50.000 mm. szén Westfáliában megrendelni. Ezzel kapcsolatban — amint hírlík — Copony Traugott képviselő a szénüzemiráták interpelláció formájában szölv tenni akarja és egyben indítványozni fogja, hogy a kormány a már megszerzett három bányán kívül még két más bányát is vegyen meg, illetve azokat államilag tarítsa üzemben.

A gyorsvonatok megállnak Sáp állomáson. A budapest—predeáli vonal Sáp állomáson november 15-től kezdve a Budapest keleti pályaudvarra este 9 óra 35 perczkor érkező kolozsvári és a Budapest keleti pályaudvarról reggel 7 óra 25 perczkor induló nagyváradi gyorsvonatok helyett a Budapest keleti pályaudvarra délután 1 óra 35 perczkor érkező és a Budapest keleti pályaudvarról délután 2 óra 35 perczkor induló kolozsvári gyorsvonatok fognak délelött 9 óra 34, illetve 6 óra 16 perczkor utasok le-, és felszállása céljából feltételesen megállítani.

Az iparyállalatok veszedelme. Az a nagy válság, mely a vagonhiány miatt közzgazdaságunkra oly nehéz súlylyal nehezedik, egyre jobban érezteti romboló hatását. A közlekedési mizériák az ország sok vidékén lehetetlennek teszik a gyárvállalatok üzemét s nemcsak a tulajdonosokat fenyegeti veszedelem, de az a nagyobb baj, hogy e révén a munkások ezrei maradnak foglalkozás nélkül. A vagonhiány okozta nagy válság következtében nemcsak a malmok voltak kénytelenek üzemüket korlátozni, de a bányá- és erdőipar-vállalatok is sorra szüntetik be az üzemüket. Tegnap Bihar vármegye egyik legnagyobb erdőipar vállalata a Laroche és Darvas cég lunkai erdőipartelepén beszüntette a munkát s ennek folytán 850 ember marad kenyér nélkül. Oka az üzembeszüntetésnek az országos vagonhiány, mert a vállalat annyi árut sem birt hetek óta szállítani, hogy a gyártelep készitadásait fedezhesse.

Mediorendezés az értéktözsden. A mai szabályozásnál a következő díjtételeket fizették: Magyar hitelrészvényért 1.—2.— K, Magyar leszámitolóbank részvényért —55—1.— K, Magyar jelzálogbank részvényért —60—1.20 K Hazai bank részvényért —40—65 K, Rimamurányi vasmű részvényért —85—1.50 K, Közuti vaspálya részvényért 1.15—1.60 K, Városi villamos vasuti részvényért —45—70 K. A pénzvisszonyokkal egybehangzóan a tételek az előbbi prolongációknál magasabbak voltak.

Csillogó karácsonyfadisz. Komorsz láda: All 8 dohoz, izésesen beszevállagotól — üveg-lisz 's poly ujjonaságtól minden dohozban 1' csokis nagyobb mutatós dára) var. Komorsz láda ára 3 fnt 18 kr.

Ar és kiállításban a külföldi felit muiva. 1-ső számú láda 90 drb nagyogó karácsonyfa disz Golyók, madár, harang, girland stb. 1 fnt 25 kr. 2-k számú láda 151 drb. 2 fnt 50 kr. december 3-ig 2 fnt 18 kr. 3-ik számú láda 241 drb 5 fnt. december 3-ig 4 fnt 45 kr. Elöre vanárlóknaak a feladakat, szállításvelet és töresentes csomag lást ingyen adják. December 3-ika után a kedvezményt nem nyújthatjuk. Kesőbbi rendeléseknel sem az áru nem oly bősge, a postá nem oly óvatos és pontos. **PLÖKL és HAAS** sportüzletének karácsonyi idény osztálya Budapest, VI. Andrásy-ut 3. A fenti ajánlatunkat kivöve az egyo karácsony ajándék, játék és spor tekkel pedig ingyen árujegetünk foglalkozik. Okulva a mulakon közzvelon a karácsony előtti időben tisztimény rendelést nem fogadunk o

TÖZSDEK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonatözsde.

A külföldi tözsdek ma olcsóbb árfolyamokat küldöttek. Amerikában jobb argentiniai vetésjelenésekre és erősebb belföldi hozatalokra 1 és fél centtel olcsóbodott a buza. Nálunk az ország-szerle beállott csözekek inkább a jövő évi terminusokra voltak nagyobb kihatással. Uj októberi buza, mely tegnap délután 11.13-on zárult, fél koronát veszített az árfolyamából, amennyiben a mai üzlet folyamán 10.87-ig esett. Áprilisi buza 12.63-on indult, visszament 12.58-ig. Délután az időjelző állomás hűvösebb idő jelzésére az irány ismét szilárdabbra fordult és az összes terminusok emelkedtek. A készáru piacon buza és rozs 50 kg.-ként 10 fillérel olcsóbban került forgalomba és a malmok korlátolt vételkedve mellett csak nehezen talált elhelyezést és összesen 20.000 mm. került forgalomba. A jobb idő beálltával a vidéken nagyobb kínálatra számítanak és ez teszi tartozkodóvá a fogyasztókat.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 79 kg. 25.40 korona, 200 mm. 78 kg. 25.35 korona, 300 mm. 77 kg. 24.80 korona, 200 mm. 77 kg. 25.15 korona, 300 mm. 77 kg. 25.10 korona.
Pestvidéki: 100 mm. 79.5 kg. 25.20 korona, 200 mm. 78 kg. 24.90 korona, 100 mm. 77.5 kg. 24 korona, üszkös, 1100 mm. 77.5 kg. 24.80 korona, 150 mm. 77 kg. 25.10 korona, 720 mm. 77 kg. 24.50 korona, 400 mm. 76 kg. 24.50 korona.
Fehérmegyei: 200 mm. 78.5 kg. 24.85 korona, 200 mm. 78 kg. 24.85 korona, 150 mm. 77.5 kg. 24.30 korona.
Felsőmagyarországi: 1000 mm. 76.5 kg. 24.30 korona, 750 mm. 76.5 kg. 24.30 korona.
Bácskai: 2970 mm. 76.5 kg. 24.75 korona.
Raktári: 1000 mm. 77.4 kg. 24.50 korona.
Törökbecsei: 2500 mm. 76.5 kg. 24.70 korona.
Rozs: 100 mm. 22.15 korona, kpf., par., 100 mm. 22.20 korona, kpf., par., 200 mm. 22.10 korona, kpf., par.
Zab: 150 mm. 16.80 korona, kpf., 100 mm. 16.60 korona, kpf.
Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. november 11-től november 12-ig.

	Érkezett:	Elszállított:
Buza	32701	—
Rozs	2004	—
Arpa	8673	3104
Zab	691	—
Tengeri	925	—
Liszt	472	12568
Korpa	202	3224

A határidőpiacon köttetett.

Délelött:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1908. áprilisra 12.63, 12.64, 12.61, 12.65, 12.57.
Rozs 1908. áprilisra 11.82.
Zab 1908. áprilisra 8.51, 8.52, 8.50.
Tengeri 1908. májusra 7.28, 7.32, 7.28.

Déli 1 órakor zárulnak

Ruza 1908. áprilisra — — — — — 12.62—12.63
Bozs 1908. áprilisra — — — — — 11.83—11.83
Zab 1908. áprilisra — — — — — 8.54—8.55
Tengeri 1908. májusra — — — — — 7.32—7.33

Déltáni forgalom.

Déltán kedvezőbb irányzatra az árak pár fillérral megerősöbödtek.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

Áprilisi buza	12.67	12.68
áprilisi rozs	11.87	11.88
áprilisi zab	8.55	8.56
májusi tengeri	7.34	7.35
uj októberi buza	10.96	10.97
uj októberi rozs	9.96	9.98

Értéktözsde.

Az értéktözsde irányzata ma szilárd volt és alpesi bányarészvényekben, magyar hitelrészvényekben, államvasuti részvényekben és jelzálog-

hitelrészvényekben, valamint rimamurányi értékekben jelentékenyebb áremelkedés mutatkozott. Az üzlet szilárdan és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel nyílt meg. A forgalom folyamán, amely időközönként elég élénk volt, előbb bécsi, aztán helyi vásárlásokra is még jobban szilárdult az irányzat és még tovább emelkedtek az árfolyamok. A déli tözsden lehangoltságot okozott, hogy Berlin alacsonyabb jegyzéseket küldött. Erre realizálások kerültek napirendre, amelyek nyomást gyakoroltak az árfolyamokra. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, még a délben bekövetkezett kis visszaesés daczára is javulás mutatkozik majdnem az összes kurzusoknál. Így az Osztrák hitel tegnap óta egy koronával, a Magyar hitel 4.25 koronával, az Államvasut 1.50 koronával emelkedett. Emelkedett továbbá a Leszámitolóbank 3 koronával, a Jelzálog 2.25 koronával, a Rima 4.50 koronával, a Városi villamos vasut 1 koronával, a Közuti 3 koronával, a Magyar koronajáradék háromtized százalékkal. Köttetett még: Salgó 553—554 és 550 koronán, Waitzer-gyár 300 koronán, Hazai bank 272.50 koronán, Ganz-gyár 25.50 koronán.

Előtözsde.

Előtözsde szilárd.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 626.25—626.— Magyar hitelrészvény 731.25—734.75. Déli vasut 140.50—146.50. Rimamurányi vasmű 506.—509.25 Közuti vaspálya 527.—528.50. Hazai bank —.—.

Déli tözsde.

A déli tözsde gyengült.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 627.—626.— Magyar hitelrészvény 734.—732.75. Osztrák magyar államvasut 643.50—642.75. Déli vasut 146.—.—. Rimamurányi vasmű 509.—.—. Magyar leszámitolóbank 463.75—462.—. Jelzálogbank 420.50—418.—. Közuti vaspálya 528.50—526.50. Városi villamos vasut 273.75—272.—. Magyar korona járadék 92.10—92.02.5. Jelzálog-sorsjegy 140.—.—. Hazai sorsjegy 100.—.—. Konvertált —. Hazai bank —. Kereskedelmi részv. társ. —.—.—. Orosz járadék —.—.—.—. Belvárosi takarékpénztár —.—.—. Erzsébetvárosi takarékpénztár —.—.—. Salgótarjáni közsébbánya r.-t. 549.—. Neuschloss-féle Nasiczi tannin-gyár —.—.—. Erzsébet kir szanatórium-sorsjegy —.—.—.—.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.— K, 8 napra 10.—11.— K, november végére 18.—20.— K.

Utótözsde.

Az utótözsde irányzata csekély forgalom mellett tartott maradt.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 627.50.—625.50 Magyar hitelrészvény 734.50—733.50. Jelzálogbank 417.—.—.—. Déli vasut —.—.—. Orosz járadék —.—.—. Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 625.25. Magyar hitelrészvény 734.25. Jelzálogbank —.—.—.

BÉCSI GABONATÖZSDE:

Bécs, november 13. (Az Egyetérés távirata.) Az esős idő következtében buza 10, rozs 5 fillérel olcsóbb lett, de a konzum majdnem teljesen tartózkodott a vásárlástól s így gabonaművekben alig volt üzlet. Régi tengeri 10 fillérral hanyatlott, uj tengeri ártartó, zab nem változott, árpában tartott árak mellett némi csekély kötés fordult elő.
Jegyztetett buza: tiszavidéki 12.75—13.25 korona, mosoni 12.10—12.50 korona, tótfelvidéki 12.15—12.65 korona, délvasuti 12.10—12.40 korona, marchfeldi 11.95—12.25 korona.
Uj-rozs: tótfelvidéki 11.90.—12.10 korona, csepeli 11.85—12.05 kor., pestmegyei —.—.—.— kor., különféle magyar és osztrák 11.80—12.05 korona.
Arpa: morvaországi 9.40—10. kor., marchfeldi 9.—9.50 kor., bécsvidéki 8.90—9.50 kor., tótfelvidéki 8.25—9.20 kor., csepeli —.—.—.— kor., győri 8.30—9.25 kor., közép-dunai 7.75—8.50 kor., délvasuti 8.10—9.75 kor., tiszavidéki 7.20—8.25 korona.
Magyar tengeri: régi 7.80—8.95, uj 7.10—7.40 korona, cinquantin régi 8.50—8.75 korona, uj 8.10—8.30 korona.
Magyar zab: selejtes 8.30—8.45 kor., közepes 8.40—8.65 korona, elsőrendű 8.60—8.95 kor., válogatott 8.90—9.15 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTÖZSDE.

Bécs, november 13. A mai előtözsden a külföldi pénzpiaczirol érkező kedvezőbb hírek hatása alatt szilárdabb volt az irányzat, aminek következtében az alpesi bányarészvényekben, magyar hitelrészvényekben, államvasuti részvényekben és jelzáloghitelrészvényekben, valamint rimamurányi értékekben

jelentékenyebb áremelkedés mutatkozott. A kedvező irányzat az előtözsde végéig tartott.

A déli tőzsde tartott árfolyamokkal nyílt meg a berlini lanyhaság hatása alatt.

11 óraker számlák:

Osztrák hitel. 627.—, Magyar hitel. 735.50, Länderbank 405.—, Allamvasut 642.50—, Elbavölgyi vasut —, Déli vasut 145.—, Alpesi bányatársulat 589.25, Rimamurányi 510.—, Májusi járadék 95.70, Magyar koronajár. —, Orosz érték —, Török sorsjegy 182.50, Német márka 117.65.

A déli tőzsde lanya irányzattal nyílt meg.

1 óraker jegyzetek:

Osztrák hitel 626.50, Magyar hitel 736.—, Länderbank 405.—, Unio-bank 529.50, Allamvasut 642.50, Angol-bank —, Bankverein —, Déli vasut 145.—, Gőzhajó —, Alpesi bányarészvény 589.—, Májusi járadék 95.70, Magyar koronajáradék 92.—, Török sorsjegy 182.—, Német márka 117.65, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 509.—, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum 547.—.

Bécs, november 13. (Osztrák értékek zárata.)

4.2 százalékos papír-járadék 95.75, 4 százalékos osztrák arany járadék 113.95, 1860-as sorsjegy 146.50, Osztrák hitelsorsjegy 437.—, Angol osztrák bankrészvény 290.50, Bécsi Bankverein 516.25, Osztrák-magyar bank 1784.—, Déli vasut 144.—, Dunagőzhajózási társaság 980.—, Dohány részvény 392.—, Cs. kir. arany (vert.) 11.36, Német bankváltók 117.75, Osztrák Lloyd 403.—, 4.2 százal. ezüst járadék 95.65—96.80, Osztrák koronajáradék 95.75, 1864-es sorsjegy 246.—, Osztrák hitelintézeti részvény 625.75, Union-Bank 529.—, Osztrák Länderbank 431.80, Osztrák-magyar államvasut 643.—, Elbavölgyi vasut 414.50, Alpesi részvény 588.25, 20 frankos 19.22, Londoni váltóár 241.97, Lipótkohó —, Törökorsz. egy 182.—, Tartott.

Bécs, november 13. (Magyar értékek zárata.)

4 százalékos arany-járadék 109.55, Tiszal és szeg. kölc. sorsjegy 138.90, Magyar hitelbank részvény 734.15, Magyar leszámítoló és váltó részvény 462.—, Rimamurányi 509.05, Magyar cukoripar 15.90, Adria hajózási részvénytársaság 385.—, Magyar koronajáradék 92.—, 4 százalékos magyar tőltőteher.

kötv. 91.90, Magyar nyer.-k. sorsjegy 185.—, Kassa-Oderberg vasutárszvény 352.—, Magyar jelz. zalogbank 418.—, Magyar keresk. bank 32 20 kor.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE.

Berlin, november 13. (Tőzsdejelentés.) A tőzsde megnyitását a lehangoló körülmények egész sora, így pl. Amerika további aranyelvonása, és egyébként nem nagy összegű január 23-iki és 31-iki kincstári jegyekben megnyilvánult kintat, — kedvezőtlenül befolyásolta. A kedvezőtlen megnyitási irányzat másik fontos oka volt az Admiralsgarten-ügyben történt visszaélések lesújtó hatása. A bankpiacot ez a körülmény kedvezőtlenül befolyásolta úgy, hogy az árfolyamesések kivétel nélkül 1/4 százalékot, Commerc- és Disconto Bank-részvényekben 1/2 százalékot tettek ki. A bányáértékek piacán kohó- és kőszénbánya-részvények szintén veszteségeket szenvedtek, amennyiben az árfolyamok általában 1/2 százalékot és ennél többet, dortmundiakban 2.70 százalékot, harpeniekben 2 1/2 százalékot vesztek. A kínálat nem találkozott semmiféle említésreméltó kereslettel. Vasúrtételek közül Baltimore, Kanada-Pacific és Pensylvánia new-yorki jelentésekre bányadt irányzatok voltak. Kanada-Pacific 141.75 jegyzés mellett 2 1/2 százalékkal esett. Osztrák vasutak rendkívül csendes forgalmuk voltak, olaszok tartottak voltak. Prinz Heinrich vasut, miután a mult évvel összehasonlított kimutatás ez évre kedvezőtlenebb, 1/2 százalékot veszítettek. A 3 százalékos biradalmi kölcsön a kincstári jegyekben történt fentemlített kínálat következtében 0.30 százalékot veszített. Gőzhajózási részvények szabálytalan irányzatok voltak és többnyire olcsóbban jegyeztek. Trust-dynamit realizációk nyomása alatt 2 százalékot estek. Ugyanezen okból általános villamosság részvények 1 százalékkal olcsóbbodtak.

A tőzsde második órájának elején az üzlet az egész vonalon csendes volt és az árfolyamok alacsonyabban jegyeztek, de nem ingadoztak. Admirals-

garten fűrdőrészvények ingadoztak 35, 42 és 45 márkák között.

A tőzsdeidő harmadik órájában az összirányzat gyenge volt, miután a helyi magánkamatláb emelkedett. A készpénzpiac ipari értékei megoszott irányzatot követtek. Admiralsgarten fűrdőrészvények 11 százalékot vesztek, Kaiserhof-Hotel részvények pedig 5 százalékot. Napi pénz 6 százalékos, magánleszámítolási kamatláb 6% százalékos.

Zárlatok jegyzetiek: 4.2 százalékos papírjáradék 96.50, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 96.50, osztrák hitelrészvény 196.10, Déli vasut 27.40, orosz bankjegyek 215.70, 4 százalékos új orosz kölcsön 70.80, Disconto Commandit 167.40, Dinamit-traszt 154.—, Harpeni 193.30, Unifikált török járadék 92.30, 4.2 százalékos ezüst-járadék 95.50, 4 százalékos magyar aranyjáradék 91.90, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 84.85, Olasz járadék 102.75, Ált. villamossági Edison 195.90, Gelsenkircheni 192.30, Laurakohó 217.—, Gyenge.

Frankfurt, (Zárlat) november 13. 4.2 százalékos papírjáradék 96.55, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 96.40, 4 százalékos magyar aranyjáradék 91.90, Osztrák hitelintézeti részvény 196.30, Osztrák-magyar államvasut 137.50, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 205.15, Bécsi Bankverein 128.85, Villamos részvény 145.80, 3 százalékos magyar arany kölcsön 75.80, 4.2 százalékos ezüstjáradék 96.50, Osztrák koronajáradék 95.55, Magyar koronajáradék 91.70, Osztrák-magyar bank 128.20, Déli vasut részvény 27.20, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 848.66, Párisi váltóár 814.33, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény 300.—, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) november 13. 4.2 százalékos ezüstjáradék 96.30, 1860. sorsjegy —, Déli vasut 27.60, 4 százalékos Aranyjáradék 96.25, Osztrák hitelrészvény 196.40, Osztrák-magyar államvasut 137.75, Olasz járadék 102.—, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.10, Nyugodt.

London, november 13. Angol consol —.

Páris, nov. 13. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 94.90, Osztr. aranyjáradék 95.60, Magyar aranyjáradék 92.85, 5 százalékos Bolgar kötelezvény 1896. évről 483.—, 4 százalékos Olasz jára-

Table with multiple columns: Buza (wheat), Egyéb gabonaművek (other grains), Burgonya (potatoes), Különléte (special items), Faj (types), and various prices in different units.

Table with multiple columns: Allamadosság közkölcsönök (public loans), Záloglevelek (mortgages), and various interest rates and prices.

Table with multiple columns: Bankok részvényei (bank shares), Takarékpénztárak (savings banks), Biztosító társaságok (insurance companies), Gőzmalomok (steam mills), and various financial data.

16
 Déli vasút elsőbbségi kötv. 306.—
 5 százalékos marokkói járadék 507.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 87.50, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 89.50, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 89.80, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 504.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 91.10, 4 százalékos unifikált török jár. 91.48, Török sorsjegy 163.50, Török dohányrészevény 413.—, Osztrák földhitelintézet 10.50, Osztr. Länderbank 437.—, Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris 13.73, Banque Ottomane 684.—, Osztr. magyar államvasút —, Déli vasút —, Meridional vasút 645.—, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 610.—, Rio Tinto 16.14, Sucrerie d'Egypte 31, Tula 394, Thomson Houston —, Urikányl közszén 135, Chartered 20.—, De Beers 439, East Rand 96.—, Jagersfontein 124, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 44.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.81, Váltó német placzokra (rövid) 122.75, Váltó Bécsre (rövid) 104.18, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16 —, Olasz aranyváltó (rövid) 1/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/16, Csek Londonra 252.35, Magánkamatláb 4.— Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, november 13-án. (Hivatalos tudósítás. Hízott sertésárak: *Magyar elsőrendű: Öreg nehéz* (párónként 400 kilogrammon felül) — fillér *Közép* (párónként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban) — fillér. *Fiatal nehéz* (párónként 320 kilogrammon felüli súlyban) 124—126 fillér. *Fiatal közép* (párónként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 127—128 fillér. *Könnnyű* (párónként 250 klg-ig) 129—131 fillér. *Szerbiai nehéz* (párónként 260 kg fölül súlyban) — fillérig, *közép* (párónként 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig, *Könnnyű* (párónként 240 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérig.

Sertéslétszám: 1907. évi november 11. napján volt készlet 30613 drb., 1907 november hó 12-én felhajtott 288 darab, 1907 november 12. napján elszállított 144 darab, 1907 nov 13. napjára maradt készletben 30757 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan lanya.

Sertéskonzumvásár.

Budapest, nov. 13. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 1023 darab sertés, 21 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1428 darab sertés, 34 darab süldő, — darab malacz, összesen 2451 darab sertés, 55 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 1472 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 979 darab sertés, 55 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirterítés öreg elsőrendű 350 kg-on felül ételsúlyban 103—104 fillér, ételsúlylevonással — fillér, II. rendű 280 kg-tól 350 kgr.-ig 122—124 fillér, ételsúlylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felül 123—132 fillérig, ételsúlylevonással — fillérig, fiatal közép 220 kg-tól 300 kg-ig — korona, ételsúlylevonással 120—132 fillérig, könnyű 220 kg-ig 120—132 korona, ételsúlylevonással fillérig. Belföldi süldő — korona. Horvát süldő — korona. Malacz — korona. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, élősúlyban értendő.) A vásár irányzata lanya, az árak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 13. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Ticseric János temeskudini járásbírói betöltésére segédtelevkönyvvezetőt, Papp István aradi törvényszéki, Borsos Szabó Zoltán dettai, Klebovich Gyula csákvai járásbírói, Szigethi Péter brassói törvényszéki, Lábay Károly alsókubini járásbírói és Wittmann József kalocsai törvényszéki segédtelevkönyvvezetőket, jelenlegi alkalmazásuk helyén, televkönyvvezetőkké, Sugár Miksa budapesti és Szabó Gyula pestvidéki törvényszéki, Lacsny István aradi járásbírói, Furmann Zsigmond kaposvári törvényszéki, Benrád Ottó szászvárosi, Hintersteller István kapuvári, Novák István abaujszántói, Moszora Tivadár gesesvári, Deptner Hugó dettai, Fehér Imre nyirbátori, Vaczulik János privigyei, Stiegler Ferencz ujvidéki és Márkus Kálmán közzei járásbírói irnokokat, jelenlegi alkalmazásuk helyén, iradatiztekké és a pozsonyi pénzügyigazgatóság Frankó Imre pozsonyi adóhivatali kiegészítő szolgát a pozsonyi pénzügyigazgatósághoz pénzügyi hivataliszolgává végleges minőségben kinevezte.

Átnevezések. A nagyváradi ítélőtábla elnöke Kortsáros Sándor belényesi járásbírói díjas joggyakornokot, előkészítő szolgálatának kiegészítése végett, a nagyváradi törvényszékhez helyezte át.

Pályázatok. A vasvári járásbírósnál jegyzői, a zágrábi pénzügyigazgatóságnál pénzügyi titkári, a balassagyarmati pénzügyigazgatóságnál állami végrehajtói, a jászberényi járásbírósnál segédtelevkönyvvezetői, az egri pénzügyigazgatóság kerületében egy szemléltető állásra két hét; — Fogaras vármegyénél 1 alispáni, 1 főjegyzői, 1 első aljegyzői, 1 második aljegyzői, 1 harmad aljegyzői, 1 tiszt ügyész, 1 árvaszéki elnöki, 2 árvaszéki ülnöki, 4 főszolgabírói (árpási, fogarasi, sárkányi és töröcsvári járásokban), 2 I. osztályú szolgabírói és 3 II. oszt. szolgabírói, a nagybányai bányagazgatóságnál kezelési vezetői, a salgótarjáni járásbírósnál irnoki és a bajai állami tanítóképző-intézetnél egy rendes hivataliszolgái állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLAS.

november 12. nov. 13.			november 12. nov. 13.		
m é t e r			m é t e r		
Iau	Ehárdfing	0.87 0.87	Tisza	M.-Szeged	0.18 0.10
Duna	Pásson	0.88 0.88		Tekoháza	0.05 0.10
	Léna	1.57 1.57		V.-Nemény	1.84 1.28
	Bécs	1.62 1.62		Tokaj	1.04 0.04
	Pozsony	0.14 0.14		Tiszaafred	1.10 0.14
	Komárom	1.02 1.01		Eroinok	1.22 1.27
	Budapest	0.45 0.45		Csongrád	1.84 1.62
	Paks	0.85 0.86		Szeged	1.54 1.80
	Mohács	0.61 0.61		T.-Becse	0.88 0.92
	Gombos	1.69 1.65		Titel	0.76 0.75
	Ujvidék	0.79 0.74	Ódava	Hód	1.13 1.10
	Pancsova	0.88 0.80	Tapolc	Bartfa	0.86 0.44
	Órrova	1.15 1.06	Redőz	Ladimács	0.10 0.04
Horva	Morvafalu	0.75 0.80	Sala	Zaloga	1.40 1.85
Vág	Zselna	0.68 0.04	Berud	H.-Németh	0.44 0.50
	Trencsón	0.01 0.01	Berettyó	Margitta	0.06 0.05
	Eserod	0.28 0.28		R.-Ulfalvi	0.81 0.82
Rába	Srt.-Gothárd	0.80 0.80	Kőbe	Cemcsa	0.82 0.84
	Kárvár	0.10 0.09		N.-Várad	0.80 0.24
	Győr	1.84 1.84		Bolányos	0.13 0.12
Dráva	Várasd	1.02 1.85		Tenke	0.42 0.85
	Záhány	0.14 0.15		Gurabona	0.20 0.28
	Baros	0.20 0.24		Beregsző	0.45 0.45
	Eszék	1.25 1.28		Bókás	0.54 0.60
Mara	M.-Szerdah.	0.58 0.52		Gyoma	0.84 0.80
Sáva	Zágráb	0.92 0.92	Mara	Gr.-Fehérvár	0.82 0.60
	Sárvíz	1.85 1.97		Branyicska	0.— 0.16
	Mitrovicsa	1.66 1.58		Sobornán	0.— 0.—
Szamos	Décs	0.62 0.68		Arad	1.48 1.48
	Esztrmár	0.18 0.20		Makó	0.58 0.58
Kraszna	N.-Majlány	0.00 0.—	Temes	K.-Kortály	0.60 0.82
Iszterva	Munkács	0.02 0.10	Béga	Klázó	0.88 0.67
Laborca	Homonna	0.05 0.08		Temesvár	1.18 1.14
Uze	Perocseny	0.12 0.07		Becakerek	0.14 0.20

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központ intézet távirati jelentése 1907. november 13-án reggel 7 óraker.

Az elmúlt nap időjárásának dntézele:

Hazánkban tegnap csekély kivétellel mindenütt volt eső, melynek mennyisége az északi és keleti Felöld nagy részén, meg a tengerparton meghaladta a 10 mm.-t, Cirkvenicznán pedig 40 mm.-re emelkedett; a Nagy Alföldön átlag 5 mm.-re tehető a csapadék mennyisége, a Dunántulpon pedig északnyugaton alig egy-két mm.-nyi esett. Az ország déli felén helyenkint zivatar is volt. A hőmérsékletben tegnap sem történt lényeges változás, ma reggel azonban jelentékeny enyhülés mutatkozik; a hőmérséklet maximuma: Cirkvenicznán, meg Bavanistén 18 C° és minimuma: Botfalun —1 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változókonny idő várható megélenkülő szelekkel, hősüllyedéssel és még sok helyütt esővel.

Állomás	Legnagyobb mín. 700 +	A hőmérséklet Celsius skálán	Szélirány és erője	Felhőzet		Hőmér. órák	
				max.	mín.	max.	mín.
A.-Belatina	56.8	12.0	SE	2	4	5	12
Óngvár	55.8	10.2	SE	1	4	10	11
Kősmárk	56.2	4.4	S	1	0	5	8
Losonca	55.1	7.8		1	3	20	8
Ózalla	60.7	6.2		0	3	8	10
Budapest	58.5	9.6	W	0	4	5	9
Herdény	57.0	9.8		0	8	2	19
Keszthely	58.1	7.6		0	1	10	6
Bécs	57.4	10.9		4	1	15	11
Jágrád	56.8	10.5		4	12	16	13
Jénme	57.3	13.3		4	2	17	11
Szeged	57.1	10.8	N	1	0	26	15
Temesvár	57.6	11.8	SW	1	0	5	13
Nagyvárad	55.4	12.9	SW	2	4	6	4
Kolozsvár	57.2	8.8		3	17	7	5
Nagyacsoban	58.2	7.2	S-E	2	4	18	8
Szatmár	—	12.0	SW	2	4	4	11
Uze	—	9.6	SW	1	4	4	10
Aranyrája	—	7.2	N	1	4	6	7
Solmocsbánya	—	7.1	N	1	3	7	9
Komárom	—	6.0	SW	1	0	14	10
Magyar-Óvár	—	6.0	S	1	0	3	10
Sopron	—	6.0	AW	1	4	—	2
Kézák	—	11.2		3	11	18	11
Cirkvenica	—	14.4		4	9	18	4
Óbuda	—	10.6	SW	1	0	49	11
Köcskendi	—	7.8	SW	1	4	3	12
Órosháza	—	—		—	—	—	—
Arad	—	12.4	SW	3	4	7	13
Zembolya	—	11.0	N	2	4	7	15
Verecske	—	18.2	SE	1	0	4	17
Órrova	—	9.6		0	3	12	7

Felélős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND

Ezen
34195
64260
74039
 számu
sorsjegyek

mivel 10 év óta nagy nyereséggel kihuzva nem lettek, nagy eséllyel bírnak, hogy

a mostani sorsjátékban Lukács Vilmos

bankházában

főnyeresémennyel fognak kisorsoltatni.

Az I. oszt. húzása: november 21 és 23.

A sorsjegyek árai:

1/8	1/4	1/2	1/1
1.50	3.—	6.—	12.—

Fenti számok kizárólag csakis

Lukács Vilmos

bankházában

Budapest, V., Fürdő-utca 10

kaphatók.

Főnyeresései lapok az újságok hánymanter bősítésére isnyen

S Z I N H A Z A K

Csütörtökön, 1907. november 14-én.

Nemzeti színház

Rabenstein Bersabé.
Romantikus színmű 4 felvonásban. Irta Wilsonbruch Ernő. Fordította Vértési Jenő.
Jeronimus Rabenstein Hakó
Bersabé Márkus E.
Bartolomé Weiser Szacsavay
Hj. Weiser Othy
Felicias Jászai M.
Dieturg Pál Sz.
Antony Welsor Juhász J.
Urselia Pál Sz.
Alra Demjén
Freykor Molnár
Kezdeté 7 órakor

II. Kir. Operaház

Don Juan.
Opera 3 felvonásban. Zenéjét szerzőtte Mozart Amadé
Don Conzola Venczei
Donna Anna Vasquezné
Don Octavio Arányi
Don Juan Takáts
Donna Elvira Beris M.
Leporello Szendrői
Masetto Hegedűs
Zerlina Payer
Kezdeté 7 órakor

Népszínház-Vigopera

A denevér.
Operett 3 felvonásban. Egy francia vígjáték után írta Hafluer és Genée. Fordította Evva Lajos.
Kinsenstein Pázmán
Rosalinda Noy L.
Frank Virág
Orlovsky herceg Della Donna
Altró Rusznay
Frosch Nagy
Falko Bálint
Rifind Kalmár
Adet Turcsányi
Ali bey basa Radó
Murray, kanadai Lubinszky
Cariconi marquis Abonyi
Oszkár báró Kaposi
Kezdeté 8 órakor

Vígyszínház

Az ördög.
Vígjáték 3 lev. Irta Molnár F.
Az ördög Hegedűs
Jolán Varsányi
János Fonyvesi
Elza Gazsi M.
Czinka Hegedűsné
András Gyözö
László Szörényi
Kezdeté fel 8 órakor

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-u. 17.

Ma és minden este az új novemberi műsor, egy amerikai tingli-tangli előadása.

Lena Nansen. Mad. de Noce.
Miss Norton.
Kisrítetek a folyékony fényről. És a többi elsőrendű attrakció.
Az előadás kezdete pont 8 órakor.
Jegyelővétel: délelőtt 10-14 óráig és délután 3-6 óráig
A téli kertben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekara hangversenyez.

Varieté-Színház

szelött: Nemzetközi Orfeum. BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám.

— November 1-től új műsor —
Les 2 Goutiers modern akrobaták
La Perle villanytűzcsosnó
Ritta G Karras excentrikusok.
Wollner-család zenei jelenet.
A férj szüretre megy. Boh. 1 felv. Irta: Adorján L.
— Az előadás kezdete este 8 órakor. —
A téli kertben éjjeli 12 órától reggeli 5 óráig
NAGY BALL MABILLE
A téli kertben reggeli 5 óráig HEGEDŰS GYULA elsőrendű cigányzenekara hangversenyez.
Minden hétfő- és vasárnap délután 4/4-kor előadás

TÁTRA-MULATÓ

VII., KIRÁLY-UTÓZA 77.

A főváros legelőkelőbb családi mulatója. 1907. november hó 1-től kezdve teljesen új műsor.
Főlépnek közbek között:
WOLLNER ADOLF szalonhumorista, Budapest kedvence teljesen új műsorra.
Alotha bánóné Les Titos akrobata táncoktató
Bermóny Mina diszeo akrobata táncoktató
Morton Hansl Adrienne & Lewis angol excentrikus négy excentrique-kettős.
Az említettek kivül fellép még naponta 16 elsőrangú attrakció. Teljesen új bohózatok Párhuzamos fellépések!
Az előadás kezdete 8 órakor.

Jól lát?
Ha nem, akkor forduljon bizalommal
WATSCHKE optikushoz, csak Károly-körút 8. sz. ahol szemüvegek és látóeszközök is legelőkelőbb kaphatók.
Ingyen árképeket bérmentve.

Nászajándékok
jubileumra díszdíjaztak, avé-eszközök, műipari cikkek
részletfizetésre is kaphatók jutányos áron
POLGÁR KÁLMÁN
művészi ékszerterelepén
Budapest, Erzsébet-körút 29. l. em.
Arjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve. Lavításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítva.

CIMBALMOK,
legújabb szabadalmazott acél belső szerkezettel, melynek hangját, hangterjedését más gyártmányúhoz képestőlhet, részletfizetésre is kaphatók. Fonográfok, gramofonok, hegedűk, fuvolák, citerák, okarinák stb. olcsón legjobbak. Kétféle díszített és munkáért.
Arjegyzéktingyen küld
Mogyoróssy Gyula
m. kir. szabadalmazott hangszergyáros
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 21.
Telefon 53-20.

ÜZLETÜNKBEN
melyet ez év végével teljesen feloszlattunk és a Kunz József és Tsa céggel új áruházában (Bécsi-u. és Deák Ferencz-u. sarok) egyesítünk a nagy **occasio vásárra** felhívjuk a n. é. közönség szives figyelmét
Kollarits József és Fiai
cs. és kir. udvari szállítók
IV., Váci-utca 32. szám.

6 évi jótállással 6
ÓRÁK
arany- és ezüst-lánczok, ÉKSZEREK
OSEKELY
RÉSZLET-FIZETÉSRE.
KOCH J.
BUDAPEST, IX., FERENCZ-KÖRUT 41. SZ.
Képes árjegyzék ingyen. Osekely részletfizetésre.

Kegyelmes Méltóságos Nagyságos Tekintetes

asszonyokon és urakon kívül használják az egész országban a

DIANA-arckrém
és **DIANA-szappan**

a társadalom összes rétegeiből mindenki, aki szereti bőrét ápolni, aki szép akar lenni, aki szeplőjét nem akarja látni, aki undorodik a pattanástól, aki imádója a fehér kezeknek, aki bámulja az üde arcot, aki a bársonypuha kezeket isteníti, aki irtózik a ráncoktól, aki a sárgás szeplős kezeket nem tudja nézni, aki az örökifjúságot szereti élvezni.

BIZONYÍTVÁNY! Aláírott ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla ur gyógyszerész, budapesti lakostól bemutatott DIANA-szappant, DIANA-arckrémét megvizsgálva, azokban fémmegeket, maróhatású vagy külső használatkor ártalmas egyéb anyagokat nem találtam, miért is nevezett szépitő-, bőr- és hajápoló szerek ártalmatlanok és így használatuk ellen kifogás nem emelhető.
Kelt Budapesten, 1905. március 15.

Nyilvános vegykísérleti állomás
Dr. Neumann Zsigmond m. p.
kir. orvos és vándororvsnyszéki bíró vegyész.

Egy üveg-tégely Diana-arckrém nappali használatra	75	krajcár.
Egy üveg-tégely Diana-arckrém éjjeli használatra	75	krajcár.
Egy eredeti Diana-szappan	75	krajcár.

Az egész országban mindenütt kapható. Egyedüli készítő!

Erényi Béla gyógyszerész
Budapest, Károly-körút 5.
Postal megrendelések utánvétellel eszközölhetnek.

Mindenütt kapható a legfinomabb
Weider tejszín és Zsolna csokoládé
 Csokoládé desszert bonbonok.
Weider Ármin és Béla
 csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA.

Deutsch Márkus
 gyufa-nagykereskedő
 Budapest, VII., Dob-u. 1.

Részletfizetésre
 kaphatók

Hegedűk, fuvolák,
 cimbalmok

a legcsinább és leg'oklele-
 sebb kivitelben Arfelmelés
 nélkül!

Szénási és Kardos

Budapest,
 VI., Andrássy-ut 1. szám.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.
 — Lemezből teljes raktár. —
 4000 új felvétel.

Mindenféle higienikus

GUMMI

csikkok, legolcsóbbtól legfinom-
 mabb minőségig, fuozolja K 2,
 4, 6, 8, 10 és 12. minden tekint-
 tetben legszilárdabb kiszol-
 gálás mellett kaphatók:

Magyar Ipar és Kereske-
 delmi H. T. Budapest,

VI., Király-utca 98/h.
 — Kérion árjegyzéket. —

Bogdány szerencsége páratlan!

Tessék kivágni és címünkre beküldeni.

MEGRENDELŐ-LEVÉL

BOGDANY S. fővárosi sorsjegyjiroda részv. társ.
 Budapest VI., Károly-körút 20.

Sziveskedjék a magy. kir. szabadalmazott osztályosorsjá-
 ték I. osztályához a _____ számú

sorsjegyet azonnal megküldeni.

A sorsjegy árát:) mellékelve bélyegben küldöm.
) Egyidejűleg postautalvánnyal küldöm.
 — K — f) kérem utánveteleni.
 (A meg nem felelő mód áthuzandó.)

Pontos cím:

Név: _____

Lakhely, utca, házszám: _____

Utolsó posta (megye): _____

Az alacsony számú sorsjegyekből,

melyek kizárólag nálunk kaphatók,

még a következők vannak készletben:

32, 46, 64, 76, 98, 108, 115, 122, 227, 325.

A születési évnek

megfelelő számokból még a következők kaphatók:

1825, 1830, 1844, 1849, 1854, 1863, 1893, 1900.

Ezenkívül különös figyelembe ajánljuk a következő

szerencse-számainkat

1/2 sorsjegy	1/4 sorsjegy	1/8 sorsjegy	1/16 sorsjegy
2584	25580	18096	144
4452	57236	46186	155
11080	70060	94788	218
16420	82809	94827	10472
75983	99993	119954	61941

A szives megrendeléseket postafordultával kérjük, hogy a kívánt
 számot időközben el ne adják!

Huzás már november 21 és 23-án!

Hivatalos árak: K 1.50 | K 4.— | K 6.— | K 12.—
 1/2 | 1/4 | 1/8 | 1/16

Bogdány szerencsége páratlan!

Sürgőnyeim FORTUNA

TELEFON 38-16

A MINT AZ ARANYNEMÜN
 MEGVIZSGÁLJA A FÉMJEL-
 ZÉSTUGY VIZSGALJA MEG

No. 4711.

KÖLNI VIZÉNEK
 ZÖLDARANYJELZÉSÉT.

Ez a jele a minőségnek

Ez a jele a minőségnek

MINDENÜTT KAPHATÓ.

FISCHER és TSA NAGYENYED
 FA- és SZŐLŐISKOLÁK

150.000 Gyümölcsfa csemete
 1.000.000 Gyümölcsfa-alany
 1.000.000 Elő szőny csemete
 szőlőfák, díszcserejék, tápláló-
 lák, rózsák stb.

1.000.000 szőlőfátvány. Euro-
 pai és amerikai alma és gyö-
 keres vessző.
 Kérlőlegesség: Csemegeszőlő-
 elvanyok.

30.000 Niváló szép
 buszterozeti és buszterozeti
 szőlőfák csemete.

GERELAKILÉSINOKNEK

makacsabb hevény és idült folyásoknál befozobendőzés
 nélküli legbiztosabb gyógyszernek a

SANID TOKOCSKÁK

bizonyított. Egy dobozt (100 labdaos) használati utasítással
 6 korona utavévet mellé. Kérdő gyeregg és impotentjának
 egyedül diatos szer a híros dr. TIMMO-féle erőlabdaosok.
 Egy üveg ára 10 korona, küld a

gyógyszertár, Budapest,
 V., Károly-körútca 2/a.

„MAGYAR KIRÁLY“

Szabadalom-érékesítés.
A 32015. számú és
 „Berendezés sik záro korongnak palaczkok és edények nyakába való bevezeté-
 sére és besajtolására“

című magyar szabadalom tulajdonosa magyar szabadalmak
 gyakorlatbavétele czéljából, magyar gyárosokkal
 összeköttetést keres. A szabadalom tulajdonosa hajlandó
 szabadalmat esetleg el is adni, gyártási engedélyeket adni,
 vagy más a szabadalom kivitelére vonatkozó megfelelő
 javaslatokat elfogadni. Bővebb felvilágosítással szolgál a

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
 Pásztor cég Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. sz.

HA FÁJ A FEJE,

nélféltázasok hanem használja azonnal

24 pasz-
 tillát tar-
 talmazó
 loboz 1 kor.
 20 ml.

Heretvns-féle MIGRAIN-pasztilát

mely 5 poroz alatt mindenféle
 torménzoth, légyos fejféjét
 még ha krónikus is megszűntet.
 Felülmúl minden eddig ismert szert.
 Hatása bámulatos, még a leghevesebb
 fejféjésnél is.

Minden
 gyógyszer-
 tártban és
 drogeriában
 kapható.

Érték-
 ár: Beretvns Tamás gyógy-
 szerésznél Kispeszt, Károlyi
 utca 8.

Ingyen postal szállítás 3 doboz rendelésnél.

Benkő sorsjegye Bankó!

AZ I. OSZT. SORSJEGYEK ARAI:

1/8 K1.50

1/4 K3.-

1/2 K6.-

1 K12.-

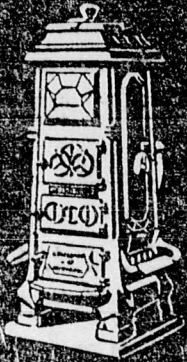
BENKŐ BANK BUDAPEST, ANDRÁSSY UT 60.

Riessner Kályhák

Phönix-
folytonégők

Egészségi szempontból
legjobb rendszer.

Erőteljes biztonsági szabályozóval.
Gázvisszatérítés és robbanások
kizárva.

Pluto

az új rendszer,

A fűtési szakma terén éveken
át tartott tanulmányozások
kimagasló eredménye.

Fortuna

Főraktár: RINGEISEN TESTVÉREK BUDAPEST,
V. Hold-u. 21.

Párizsi világtárlás „Grand Prix” 1900.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.

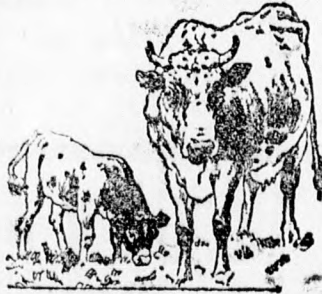
Diätetikus, szarvasmarhák és juhok
számára.

Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, fél doboz 70 fillér.

50 év óta használatos a legtöbb állatállományban étvágy-
talanság és rossz emésztés eseteiben, toheneknél a
tej javítására és a tej gyártására.

Valódi csak ezen védjeggyel.
Képes árjegyzék ingyen és
bérmentve.

Főraktár: TÓRÖK JÓZSEF gyógyszerész,
Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és
VI. kerület, Andrássy-ut 28. szám.

PÉNZSZEKRENYEK

GELLÉRI ÉS SCHULLER CZÉGNÉL

BUDAPEST, IX., RAKOS-U. 4.

GYARTANAK: TŰZ- ÉS BETÖRÉSMENTES PÉNZSZEKRE-
NYEKET, KÖNYV- ÉS OKMÁNSZEKRENYE-
KET, ANYAKÖNYVI SZEKRENYEKET, PÁNCZÉLSZEKRENYEKET
ÉS PÁNCZÉLSZOBÁKAT LEGJOBB KIVITELBEN.

Allandó nagy raktár. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

„MAGYAR” TEXTILIPAR

Folyóirat.

A gyapjú-, gyapot-, len-,
kender-, selyem-, juta-
és kereskedelem közlönye.
Szakmai és kiadói hívatalt
Ujvidéken.

Megjelenik havonta kétszer.
Előfizetési ára egy évre 12 kor.

**Drága hus,
olcsó hal!**

	Kilójá
Kabeljau fej nélkül	80 fill.
Tőkehal helg. kicsi	80 „
Tengeri lazac	70 „
Tengeri pisziráng	80 „
Tengeri csuka 110-150	„
Sima lepényhal	150 „
Vörös laposhal	180 „
Pásztás tarkoshal	150 „
Óriási laposhal 220-280	„
Rhombushal	380 „
Nyelvhal	600 „

Magyar
Halkonservgyár és
Halkereskedelmi r.-t.
Budapest,
Közp. vásárcsarnok.
Garaytéri halcsarnok
Király-utca 60.
Batthyánytér
vásárcsarnok.

The Mutual

New-Yorki életbiztosító-társaság

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága.

Tisztán a kölcsönösség elvén alapszik.
Utánfizetési kötelezettség nélkül.

Részvényesei nincsenek.

Összes vagyon 1906. december 31-én

2.569,246,889.02 frank

Biztosítási állomány 1906. december 31-én

7.861,436,000.— frank.

Vezérigazgatóság Magyarország és a Kelet részére:
Budapest, VI., Andrássy-ut 20.

A legjobb
hajtók és hajszítóvasak.

MÜLLER J. L.-féle
Brise de Violettes

Legkedveltebb holtja illat.
Frissen szedett holtjának illatával egyenlő kel-
lemessége tartósságra és finomságra nézve felkelt-
hatatlan ezen ajdonság felülmúl minden várako-
zást kiváló illatú és kellemes illata által.

Ovegje 1.50, 2.50 és 4.50 forint.

MÜLLER J. L. CS. és kir. udv. szállító
Koronaherceg-u. 2. Rottenbiller-u. 8.

AZ EGÉSZ ORSZÁGBAN KAPHATÓ
Ruha és hajkefékben
nagy választék.

Polgár Sándor
m. kir. szabad nyert or-
vosi m. és k. sz. értes.
BUDAPEST
VII. Erzsébet-körut 50.
Legelőnyösebben besze-
rezhetők orvosi, seb-
sz. és betegápolási
eszközök. Gumi-
árak, Buspensórinia,
irrigator-feszkendők
stb. legjobb találmány-
eszk. és kir. szabad.
Polgár-féle sárvetők,
has- és köldök kötésk.
Valódi francia külön-
legességű (Naszere-
rek) Rézjelű képes
árjegyzék ingyen és
bérmentve. Feltűnőre
tessek ügyelni.

Utazás ellen védve 1890. sz.

6 évi jótállással 6

ÓRÁK

arany- és ezüst-lánczok,
ÉKSZEREK
CSEKÉLY
RÉSZLET-
FIZETÉSRE.
DIAMANT S.

BUDAPEST,
JÓZSEF-KÖRUT 8. szám
az udvarban.

Képes árjegyzék ingyen.
Csekély részletfizetésre.

Ajtók és ablakok
régi és új vasrudnyók teljes vasalással. Kapuvásrácszatok, kerkerkések, keramittlapok, Kohlheiml, lapok olcsón kaphatók
Kelemen Mór,
épület-bontós vállalkozónál
Budapest, Mador-u. 72-74.
Élők útlet Sziget-ut 5.

OSZTÁLYSORSJÁTÉK

HUZÁSA
**NOVEMBER-
HÓ**
21-23-án

HECHT BANKHÁZ
RÉSZVÉNTÁRSASÁG
FÉRENCSIEK-TERE 6. BUDAPEST

SZERENCSE-
SORSJEGYEINKBŐL
KÉRJEN SZÁMVÁLASZTÉKOT.

ÉVŐESZKÖZÖK
EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTÉLEPÉN
BUDAPEST, VII. Erzsébet-körut 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEJYZÉK 2000°RAJZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

Gramofonok
kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok,
részletfizetésre is kaphatók.
MAGYAR IPAR ÉS KERESKEDELMI B. T.
BUDAPEST,
Kirdly-utca 98/h,
— Kérjen árjegyzéket. —

MEGCSALT ASSZONYOK.

— REGÉNY. —

írta: **E. GABORIAU.**

15

— Az okot nem tudom belátni! — vélte Courtois, akit bosszantott, hogy nem jutott ő is erre a gondolatra.

— És mégis egészen tiszta dolog, — jegyezte meg a vizsgálóbíró. — Hát nem érdeke a gyilkosoknak, hogy azt a látszatot keltsék, miszerint a gyilkosság az utolsó párisi vonat elmenetele után történt? Guespin, aki a társait a párisi pályaudvaron a megérkezés után otthagya, tehát egész kényelmesen visszajöhetett, a gyilkosságot elkövetette, a pénzt elvette és az utolsó vonattal visszajöhetett ismét Párisba!

— Az ön következtetései nagyon valószínűk látszanak, — jegyezte meg Plantat, — csak nem értem és nem is érthető, hogy Guespin miért nem ment vissza a vendéglőbe, ahol együtt volt a násznép, ezáltal könnyen tudott volna alibit bizonyítani.

Gendron doktor az egész idő alatt ott ült az egyetlen széken és szinte lélektelenül bámult maga elé. Folytonosan az az egy gondolat járt a fejében, hogy a barátja mért sápadt el volt segédje, Robelot említésénél. A vizsgálóbíró megjegyzésénél most figyelmessé lett. Felkelt s így szólt:

— A mutató előretelése Guespin számára előnyös lehet, de Bestaudra nézve nagyon rossz következményekkel járhat, mert a késői idő különösen terhelő lenne rá nézve.

— Valószínűleg az öreg nem tudott róla semmit — szólt a vizsgálóbíró — és ami Guespint illeti, lehetnek okai, miért nem mutatkozott az esküvőn. Valószínűleg félt, hogy az izgalom és zavartottság által elárulta volna magát.

Lecou nem mondta ki a véleményét, hanem még mindig az órával foglalkozott, egymásután tolta előre a nagy mutatót és az órára ütött. Ütötte a fél és az egész órákat: fél tizenkettő, tizenkettő, fél egy, egy óra.

— Mégis csak ostobák voltak azok a fic-

kók! — mormogta a szakállába. Ha már a mutatót eltolták, a szerkezetet is aszerint kellett volna megigazítaniok.

Aztán odafordult a vizsgálóbíróhoz:
— Semmi kétség, a büntényt fél tizenegy előtt követték el.

— Ha csak az ütőszerkezet nem volt elrontva! — jegyezte meg a békebíró.

— És az gyakran megtörténik — elegyedett a polgármester a beszédbe. — Nekem is van egy kandalló-órám, amelynek ütőszerkezete soha sincs egyhangban a mutatóval.

— Az tényleg lehetséges! — szólt kis gondolkozás után Lecou — de a valószínűség az én feletvésem mellett szól. Különbösen is módunkban áll, hogy meggyőződést szerezzünk. Még pedig az ágy által.

Lecou a békebíróval leemelték a függönyös menyezetet az ágyról s a földre tették.

— Nos, mit mondtam? Nem volt igazam? — kérdezte Lecou.

— Tényleg — felelte a vizsgálóbíró — az ágy össze van durva!

— Összedulva, az bizonyos, de nem aludt benne senki!

— Ezt csak állítani lehet — vélte Courtois.

— És bizonyítani is — válaszolta a detektív. — Az ágyat felbontották és egy pillanatra valaki fektetett is benne, a párnák le vannak gyűrve, de egy gyakorlott szem mindjárt észreveszi, hogy itt nem aludt két ember hosszabb ideig. Hogy egy ágyat rendetlen állapotba hozzunk és hihetővé akarjuk tenni, mintha tényleg aludt volna benne valaki, bele kell fektünni és a megmelegedésig benne kell maradni. Egy ágy igazán megbízható tanu és iszonyu vádlóvá válhatik. Én azt állítom, hogy ebben az ágyban nem aludt senki.

— A gróiné semmiesetre sem aludhatott benne, miután felöltözve találták! — szólt Plantat. — De a gróf — esetleg lefeküdt.

— Nem — mondá Lecou — és be is fogom bizonyítani. A két felső párna mindenesetre össze van gyűrve, de a széles nagy párna, mely alatta fekszik, teljesen sima. Ez teljesen lehetetlen, ha a fej és váll sulya hosszabb ideig nyugodott volna rajta. Nézze csak kérem, a paplan teljesen simán és feszesen nyugszik a lepedőn;

ha a kezét alá csusztatja, mint én is, érezni fog egy kis ellenállást, mely teljesen lehetetlen, ha valaki fektetett volna alatta — a gróf alkalmasint magas ember és az egész ágy hosszát elfoglalja. Nézze csak — és felemelte a paplant — a lepedő éppen olyan feszesen simul a matracra, mintha most tették volna fel.

— Mindenesetre, önnek igaza van — szólt a vizsgálóbíró — tehát a gróf sem fektüdt az ágyban!

— Persze, hogy nem fektetett, mert ha az ágyban gyilkolták volna meg őt, itt lennének a ruhái a szobában — tette hozzá Gendron.

— Eltekintve attól is, hogy egyetlen egy vérnyom nem látható! — jegyezte meg Lecou.

— Engem az lep meg a legjobban és ejt csodálkozásba — szólt Plantat és erősen ránézett Dominire, míg minden egyes szót erősen hangsúlyozott — igazán nagyon meglep, hogyan lehetett egy fiatal s oly erős férfit, mint a gróf volt, másképp megölni, mint alvás közben.

— Még hozzá olyan házbán, mely telve van fegyverrel! — egészítette ki Gendron. A gróf dolgozószobája valóságos fegyverterem. A falak tömve karddal, puskával és vadász késsel. Az ébren levő embert nem lehet egykönnyen meglepni; valami szokatlan zaj mindig figyelmessé teszi. Ha egyéb nem, egy nyikorgó ajtó, vagy recsegő lépcső. Akármilyen óvatos is a betörő, villámgyorsan nem tudja áldozatát eltálatlani!

— De az is lehetséges — szólt Plantat, hogy a gyilkos tüzelő fegyvert használt. A gróf talán nyugodtan csevegett a feleségével a tea-asztal mellett, az ablakok nyitva voltak és ekkor a betörők egymás vállán felkapaszkodnak az ablak párkányáig, a legfelső czelez és elcsúti a —

— És az egész szomszédság összecsődül a lövés zajára! — veté közbe Gendron doktor.

— Bocsanat! — mondá a polgármester — a városban, a falun ott meghallhatják. De itt a nagy park közepén semmiesetre sem. Ne felejtse el, kedves doktor, hogy a legközelebbi ház körülbelül ötszáz méternyire fekszik és szintén körül van véve fákkal, mely nem eresztí át a hangot.

— Nappal nem, de éjszaka bizony meghallani.

Folyt. köv

ÖREG EMBER LETTEM,

mert egész életemen keresztül az
Alföldi fehérkeresztes

SOSBORSZESZT

használtam, melyet egyes egyedül az
ALFÖLDI COGNACGYÁR R.-T.

saját szeszfinomítójában

lepdrolt legmagasabb fokú középpárlat
szeszből készít Kecskeméten.

Alföldi Cognacgyár Kecskemét
fehér keresztés sósborszesze

Kapható mindenütt.

Szállítatik postán utánve-
telletel vagy a pénz előzetes
— beküldése után —

Óriási próba-
üveg 40 fillér.

Alföldi Cognacgyár Kecskemét
fehér keresztés sósborszesze

Kapható mindenütt.

Az Alföldi fehér keresztés sósborszesz egyedüli gyártója az
Első Alföldi Cognacgyár R.-T. Kecskeméten.

O osánsári és királyi fensége József Főherozeg kamarai szállítója.

Mindenütt kapható.

Mindenütt kapható.

KISS SZERENCSEJE NAGY

HOGY HÍVJÁK?

Központ: IV. ker., KOSSUTH LAJOS-utca 13. szám.

A SOK NAGY NYEREMÉNY melyet t. vevőinknek az utolsó hetekben szerencsés bankházunk kifizetett, ismét tanuskodik arról, hogy mily előnyös, ha osztálysorsjegyeket KISS-nél vásárolunk, mert KISS szerencséseje NAGY!

A legközelebb kezdődő XXI. sorsjáték I. osztályához különös gonddal válogattuk össze az alábbi szerencsésorsjegyeket. Neve mellett mindenki megtalálja azt a sorsjegyet, melyet a sors neki szánt, hogy boldogságát megállapíthassa.

Rendelje meg a neve mellett álló sorsjegyet azonnal

Kiss Károly és Társa

bankházában, Budapest, V., Kossuth Lajos-utca 3. és Önnek szerencséseje lesz, mert

KISS szerencséseje NAGY!

Table with 10 columns of names and numbers, listing lottery ticket numbers and winners.

A szíves megrendeléseket postafordultával kérjük, hogy a kívánt számot időközben el ne adják!

Kiss Károly és Tsa

Központ: Kossuth Lajos-utca 13. Fióküzletek: Erzsébet-körút 22. sz. Váci-körút 5. szám.

A magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték főelárusító helye.

A XXI. sorsjáték első osztályának húzása má

november 21 és 23-án lesz.

Fiók-üzlet:

Erzsébet-körút

22. szám.

Tessék kivágni és címünkre beküldeni

MEGRENDELÉS

KISS KÁROLY és TARSÁ BANKHAZA Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13.

Sziveskedjék nekem a XXI. sorsjáték I. osztályára a... sorsjegyet, hivatalos tervet és húzás után hivatalos nyereményjegyeket küldeni.

A sorsjegy ára (mellékelve bélyegeken küldöm, egy idejűleg postafordultával küldöm) K... Ft. (kérem utánvételezni.)

Form with fields for Name, Address, and Postcode.

Az I. osztályú sorsjegyek árai:

- Egy nyolczad K 1.50
Egy negyed K 3.-
Egy fél K 6.-
Egy egész K 12.-

Fiók-üzlet:

Váci körút

5. szám.

É hirdetés rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 286

Ének mesternő
a híres Macstro Giovanni Lamberti és Augusto Souvestre tanítványa a színpadra szorodásig kiképez. Rosszul iskolázott vagy kifáradt hangokat kijavít és azonnali elhelyezésért úgy bel- mint külföldön gondoskodik. VI. Király-utca 54. III. 21. Beszélhető 4-5.

Valódi
irencsényi borovicska 2 egy literes palackban 4.80 korona bérmentve utánvétellel. Ripper Mór Fial. Zsolna, 5476

Fakult börcabátók
sötét színekre tartósan festetnek Haltenberger Béla ruhafestő gyárában Kassa 27086

Magán építő iparos
iskola előkészítő építő, kőműves és kőfaragó vizsgálóhoz biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vagl József műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 27225

Csemegeszlőt
legnemesebb fajokban, nagyrészt muskataly, gondosan csomagolva, 5 kilós postakosaránkint 4 koronáért, finom zamatos kertet 3 koronáért, remek szép almát 2.50 koronáért szállít Rottmanna Hormin szőlőtelepe Kiskunhalason.

Parketagyár
Gyöngyösön ajánlja gyártmányait.

Rekedtség
biztos és kellemes orvosa a Réthy-féle cukorka-60 fillérért mindenütt kapható.

A Falkogyn
tűdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszer-tár, Budapest, VIII Rákóczi-tér 2. sz. 25828

Lakást,
butorozott szobát, bármely célra, berendezéssel is, mindenféle berheliséget gyorsan, csekély díjért közvetít a lakásberheliség közvetítő csak V., Gresham-palota Merleg-utca 2. sz. Telefon 61-08. Minden berheliség nyilvántartva.

Méhészet,
1870 □-öles beltelek a Zagyva mellett 400 termő gyümölcsfákkal beültetve. Lakás, méhészek, pavillonok, ducok, 500 család méheknek kaptárak, 120 elő jól beültetett méhekkel, teljes felszereléssel, jutányos áron eladó. Némedy Béla, Aszód.

50 éves
fűszerkereskedés átvehető 5000 frt visszalépésért, 5000 frt árúért előre, jövedelem 5000 frt évente. Cím a kiadóban. 5477

Magánkutató Iroda
Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 26703

Nagy pinczehelyiség
világos, padlolt és deszkázott, raktárnak alkalmas, azonnal kiadó. Király-u. 32. sz.

Üzletvétele
és átdást minden irányban ingyen közvetít Huszár, Budapest, Gresham-palota. Csak levélileg. (Válaszbélyeg). Elsőrangú ajánlások.

18 forinttól
mérték után készíttük a legelőgánsabb férfi-öltönyt, téllakabátot, felöltőt francia, angol és hazai szövetekből. 28 József, frakk és szakköltönyt a legfinomabb krepvagy himalaja-szövetekből. Budapesti évi lakónak kedvezményes évi részletekre is. Negy öltönyt készpénz rendelkezéssel szabásunkat nagy mintagyűjteményekkel vidékre is küldjük.

Grossmann B. és Társa
Budapest, Nagydífa-utca 3.

Óra lánczczal
csak együtt 2 kor. ért nagymennyiségű órák megvásárlása köve köztében a szilóziat kivitteli áruház 1 pompas aranyozott, 30 órája járó precíz óra kerék 2 kor. ért küld. - Három évi jótállás. - Székiúti utca 16. történi a posz-szilóziat kv. áruház által.

Házak,
villák, telkek, gyáriraktárak, gyáriépületek a főváros minden részéből eladásra vagy kibérlésre előjegyzésben. Huszár Budapest, V., Gresham-palota Elsőrangú ajánlások. Telefon 81-08.

Butorok
Műbutor-kereskedelmi részvenytársaság, Budapest, IV., Váci-utca 9. Nagy választék asztalos, kárpitos és díszbutorokban, továbbá híres festőművészek képeiből. Eladás készpénzre és részletfizetésre. Állandó kiállítás. Butoralbum 1 kor. Megrendelések vidékre. Prima referenciák, kiadók és bérlőknek teljes garancia

Zálogszedulákat,
brilliantokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb áron veszek. Brilliantokért többet fizetek, mint újonnan kerültek. SCHILLER IZIDOR, Sip-utca 8. 26316

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap-és államvizsgákra (egy-egy tárgyból is) Kolossvárra; Budapestra ugyiszintén államszámvetelési államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szeminárium; Budapest, VI., Bóza-utca 44. III 8

Négy ezüstdarabot
és zalogszedulákat veszek és eladok mindennemű arany- és ékszerért, ugyanígy régiségeket, drágaköveket, arany- és ezüstdarabokat, lánczokat, gyűrűket, ezüst-évszékőket. Kérjen árjegyzéket ingyen. Fuchs David utóda Budapest, IV., Váci-utca 18. I. emelet. 26764

Építkezéseket!
Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes telkeket förtészésre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építésiroda Bpest, Rákóczi-ut 71 783

Butor
új és használt beraktározásból visszamaradt, csillárok, lámpák, irodalibendezés, pénzszekrények bűmulatos olcsón eladók. Beraktározási vállalat tulajdonos Landsman Sámuel Központi városház épület Gerlóczy-utca 2 raktár 10-11-12.

Pénz butorra
zongorára, varrógép, kérekpar, könyvek, kocsik, automobile currens-árura feltűnő olcsón beraktároz. Már beraktározott tárgyakat magasabb előleg nyújtással kiváltunk Tauszik és Társa Gyár-utca 21. Telefon 83-97.

Veszek zálogszedulákat,
elzálogosított brilliantokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltok és a teljes értéket kifizetem. Singor Jakab ékszerkereskedő Budapest, Király-utca 91. Izabella-utca sarkán.

Polgári iskolai
redlikolai, gimnáziumi, kereskedelmi, egyéves önkéntességre képesítő vizsgákra, valamint mindenféle javító és pótló vizsgákra legrovidebb idő alatt a legjobb sikerrel előkészít. "Tanár" Budapest, Thököly-ut 8. I. em. 3. ajtó. 26814

Fenyőborevicska
(Gnolperus) BARTA-féle, 3 liter k 7.50, 4 liter k 9.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 26973

Stenográfia
Díjtalan gépirásoktatás az összes írógéprendszereken. Magyar, német gyorsírás, kereskedelmi szaktantárgyak elsődrendű tanérek vezetése mellett Sokszorosító tanfolyamok. Copying Office. A sokszorosító osztály elvállal költségvetéseket, leveleket, kéziratok stb. leírását és sokszorosítását Mérsékelt árak, pontos és szép munka. Prospektusokat küld a Stenográfia orsz. Gábelberger gyorsíró- és gépiróiskola Váci-körút 33. Azelőtt Kazinczy-utca 8. (A 054)

Polgári árak!
Pontos kiszolgálás! Kifüldő szabás! Vidékre mintát küldök, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek. Zellszka János angol szobabíró BUDAPEST, Andrássy-ut 58. I. em. Állandó választék a legdivatosabb angol és bel-földi szövetekből.

Polgári, gimnáziumi,
kereskedelmi, real, magánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes, Almássy-tér 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyegyet kérek. 25465

Alkalmi vétel.
Butorok, visszamaradt szőnyegek, kényesített körülmények miatt eladók; mahagoni hálószoba 180 frt, íróasztal könyvszekrényvel, olajfestmények 2 frt, nagy perzsaszőnyegek, lámpák, 3 águ villany 14 frt. Árverési butoreladás. Dob-utca és Holló-utcai sarokpincze. 26616

Veresáfonyabefőtt
BARTA-féle, 5 kilós postakosarártog 6.- koron FELKA, KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 86972

Modern
urasági butorok

alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlo-, szalón-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.

GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Saját gyártmányu **vas- és rézbutorok**
Rézagy ... .. 45.- frt
Vasagy matracczsal 8.50
Gyermekagy 11.50
Sodronyagy-betét 3.50
Vas- és rézbutorok gyári áron.

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám. TELEFON 57-01.

Szepességi csemegék
BARTA-féle veresáfonya befőttet, malna-, szamóca-, csipkebogyózt, gomaba- és huskonserveket, pasztótomokat ajánl a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmogyo. Kérjen árjegyzéket.

Urasági butor
Eladok és veszek; mahagoni hálószobákat, ebédloket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szmirna szőnyegeket, függönyöket, üveg- és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, class faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, tüzet berendezéseket.

Nagy és Fia
Állandó nagy lakberendezési kiállítás! IV., Semmelweis-(Ujvilág-) utca 21., kapubejárát. Az egész házban. Telefon 17-77.

Fióküzlet nincsen.
26619

Gépészeknek
fontos, hogy a „Molnár Lapja” aital (Budapest V., Csáky-utca 12) Minden héten kibocsátott „Gépészeti” rovatot állandóan olvassák. A lap átlagos évre 8 kor. Mutatványzám legyen. - Ugyanott kapható 4 korona előzetes beküldéssel a „Gépjáratás tankönyve” című alapvető műszaki munka, amely az önképzés alapja a teahnikában (25 oldal terjedelmű 428 ábrával). Aki igazi szakemberré akarja magát képezni, annak ez a könyv valóságos kincsesház.

BUTOROK
háló-, ebédlo-, szalónberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol börgarnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám I. emelet 2631

Kazinczy-utca sarok
Festményeket
addig ne vegyen, a míg kiállításomat kiadó művészektől meg nem nézte, mert tölem meglegő olcsó áron vásárolhat részletfizetésre is!
VIRÁNY GYULA
Andrássy-ut 38. sz.

BUTOR
Alkalmi vételi Butorvásárlók figyelmébe ajánlom legjobb minőségű butoraimat. Háló-, ebédlo-és uriszobák, valamint egyes butorok, családias olcsón, minden elfogadható áron kaphatók
PECHNER N.
butor - nagykereskedő Király-ut 28. az udvarban. TELEFON 38-71.

Most jelent meg az 1908. szököévre szóló

MAGYAR KÖZIGAZGATÁSI KALENDÁRIUM!
Hivatalok, intézetek, közigazgatási hatóságok és tisztviselők részére nélkülözhetetlen az

ATHENAEUM MAGYAR KÖZIGAZGATÁSI KALENDÁRIUMA
az 1908. szököévre. XVII. ÉVFOLYAM. Közel 400 oldalon.

Ára tartós bekötésben 2 kor. Megrendelhető a kiadó ATHENAEUM R.-T. könyvkiadóhivatalában (Budapest, VII., Rákóczi-út 54. sz.) és minden könyvkereskedésben.

BUTOR
árverésről, finom és egyszerű butor, hálószobák és garzon szobák Szalon börfoteliek, gyönyörű tükör, diván, börszék, íróasztal, porzsaszőnyeg és egyes darabok; Földes B., VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Onnek óvni kell a feleségét!
Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tüdő gyermekelkádás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezzel igazolják, diszkrétén küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Fran Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.

Ki a YES-OUI-SI
ezüdt lapot megrendeli, jászva minden megrendelés mátkül és ártállón az

angol és francia
szótárak alaposan megismerteti a nyelvészetet és meggyőzően ként minden kiadásra 5 korona. Megrendeléseket elfogad és mutatványzamatok küld a kiadóhivatal. Budapest, Andrássy-ut 38. szám

Szalmát, szénát
veszek és eladok bármily mennyiségben
Schreier Béla
takarmány nagykereskedő BUDAPEST, Népszínház-utca 22.

Börszékia
börszékia és börfaragás

KENDI ANTAL
Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi börszékia és karosszékiben, jóval olcsóbb áron, mint eddig. Használt székek átalkatása börszékikre olcsó áron. Logócsészák börfaragás és állványok.

Urasági butorokat, szőnyegeket, osillárokat
és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és tüzet, eket is) veszek és eladok.
Nagy Zsigmond
VI., Lázár-utca 3 (a Váci-körút mellett).

Gyönyörűt választók a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni pliszander vagy másfajta háló, ebédlo, uriszoba és szalónbutorokban. Rézhálószobák, börgarnitúrák és kárpitosítésekben Porzsa, smyrna és más szőnyegek és függönyökben, modern bronzcsillárokból gáz, villamos stb.-hez.

